Colecţia de icoane a Muzeului Naţional al Unirii, Alba Iulia

vol. I. Maierii Bălgradului

Volumul face parte din seria de publicații a proiectului
Colecții din patrimoniul Muzeului Național al Unirii, Alba Iulia.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DUMITRAN, ANA
Colecția de icoane pe sticlă a Muzeului Național al Unirii Alba Iulia / Ana Dumitran. - Alba Iulia : Altip, 2011-

3 vol.
ISBN 978-973-117-359-7
Vol. 1. : Maierii Bălgradului. – 2011. – Bibliogr. - ISBN 978-973-117-355-9

75.046.3.5(498)(084)

Finalizarea cercetării a fost posibilă prin proiectul
***Științele socio-umaniste în contextul evoluției globalizate – dezvoltarea și implementarea programului de studii și cercetare postdoctorală*, cod contract: POSDRU/1.5/S/61104, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.**

Consiliul Judeţean Alba
Muzeul Naţional al Unirii, Alba Iulia

ANA DUMITRAN

Colecţia de icoane pe sticlă a Muzeului Naţional al Unirii, Alba Iulia

vol. I. ***Maierii Bălgradului***

colaboratoare: Livia-Daniela Zudor

Editura Altip
Alba Iulia, 2011

Au mai colaborat:

CĂLIN ANGHEL
ELENA BĂJENARU
FIRMILIANA BOCA
FLORIN BOGDAN
IUSTINA BOGDAN
ELENA-DANIELA CUCUI
CIPRIAN-DORU FILIP
ANAMARIA GRIGORUȚ
EMILIANA MARDARE
IRINA MUNTEAN
ADRIAN NAE
CAMELIA ȘI LIVIU NISTOR
GISELLA ȘI HARTMUT VAN RIESEN
SAVETA-FLORICA POP
IOANA RUSTOIU
MICHAEL SCHILLI
KÁROLY-FÜLÖP SZÖCS
SILUAN TIMBUȘ
RADU TOTOIANU

Traducere:

SEPTIMIU DUMITRAN

Tehnoredactare computerizată:

ANA DUMITRAN

SUMAR

Introducere

Identificarea cartierului albaiulian Maieri ca un centru de pictură pe sticlă s-a petrecut în anul 1937, cu prilejul unei anchete întreprinse de Gheorghe Pavelescu pentru Muzeul de Etnografie din Cluj. Constatările sale au scos la iveală realităţi deloc încurajatoare, despre o activitate artistică de dată foarte recentă, încheiată "pe la începutul" primului război mondial, dar deja extrem de vulnerabilă în faţa schimbărilor suferite de habitatul românesc tradiţional în perioada interbelică. Icoanele Prodănoaielor – numele sub care şi le aminteau oamenii pe zugrăviţe – se mai găseau încă "în întreg cartierul, precum şi în satele vecine, cu toate că în cea mai mare parte au fost aruncate", iar lipsa de consideraţie, atât a proprietarilor cât şi a cercetătorului[1], le condamna deja şi pe cele rămase, grăbindu-le înlăturarea şi împingerea la periferia fenomenului artistic, ca o ilustrare târzie, stângace, îndoielnică în ceea ce priveşte valenţele estetice. Ulterior consideraţiile istoricilor n-au mai fost atât de defavorabile, iar numărul artiştilor a sporit prin recuperarea întemeietorului atelierului, Prodan[2]. Totuşi, capitolul dedicat icoanelor măierene a rămas în continuare de dimensiuni restrânse, iar aprecierea lor doar ca o prelungire a artei practicate la Nicula şi Hăşdate – pe considerentul unei iluzorii descendenţe a prototipurilor şi a faptului că numele Prodan se regăseşte în onomastica locală[3] – nu a adus decât deservicii acolo unde – schimbând puţin unghiul de abordare – ar fi putut fi descoperite adevărate tentative de înnoire a viziunii plastice, desenul fiind acaparat de un colorit lipsit de orice inhibiţie, ce manifestă pe alocuri involuntare accente de artă suprarealistă.

Prima abordare cantitativă apreciabilă a producţiei centrului, realizată de Otilia Pernicek în 1979[4], a venit, din păcate, prea târziu pentru a mai putea influenţa cea mai importantă şi mai apreciată încă lucrare monografică dedicată picturii pe sticlă practicate de românii din Transilvania, anume volumul semnat în 1975 de soţii Iuliana şi Dumitru Dancu, *Pictura ţărănească pe sticlă*, al cărui prestigiu a fost asigurat şi de difuzarea prin traduceri în engleză, franceză şi germană[5]. Reeditarea sa în 1998[6] nu a ţinut cont de cele două decenii intermediare de cercetări, astfel că o prezentare detaliată şi cu pretenţia de a pune ordine în biografiile zugravilor s-a realizat abia în 2007, când Muzeul Naţional al Unirii din Alba Iulia a găzduit o amplă expoziţie ce a avut ca obiectiv declarat reabilitarea icoanelor ieşite din atelierul familiei Prodan, a căror răspândire, tematică şi atribuire au fost pentru prima dată studiate sistematic.

---

[1] Pavelescu 1939-1942, p. 287-288, preluat de Meteş 1964, p. 744.
[2] Meteş 1964, p. 744.
[3] Meteş 1964, p. 742, 744; Popescu 1969, p. 132; Dancu, Dancu 1979, p. 50, p. 118. Familia de artişti din Maieri este enumerată direct între zugravii Niculei.
[4] Pernicek 1979, p. 633-662.
[5] Danco, Danco 1979; Dancu, Dancu 1979/a; Dancu, Dancu 1979/b.
[6] Dancu 1998, p. 148-151.

Rezultatele obținute atunci[7], completate cu informațiile acumulate între timp, vor fi reluate acum, cu prilejul valorificării integrale a celei mai importante colecții de icoane măierene. Păstrarea ei în patrimoniul aceluiași Muzeu albaiulian reprezintă unul din acele rare și fericite cazuri în care opera unor artiști înnobilează încă locul unde a fost creată, deși constituirea sa a fost mai degrabă rezultatul conjuncturii și al ofertei ocazionale decât efectul unei acțiuni deliberate de adunare a icoanelor centrului, cu scopul prezervării specificității sale.

Antecedente

Deși așezarea în Maieri a familiei de zugravi Prodan a avut cu totul alte temeiuri decât cele artistice, Alba Iulia nu se afla la prima tentativă de găzduire a unui atelier de pictură. Cunoscut din două surse, ambele din anul 1760: o însemnare pe o carte de cult[8] și o semnătură pe o icoană[9], primul artist de care avem știre, "zugrav popa Ion ot Bălgrad", este încă o figură enigmatică, iar apropierea sa de contemporanul Ion de la Beriu[10] nu se poate deocamdată proba prin nimic. O relație de continuitate între prezența acestuia și cea a talentatului și harnicului "Simon Oprovici ot Craiova", așezat în Alba Iulia cu puțin înainte de anul 1780[11], nu se poate nici ea stabili. Nici despre acest artist, pentru care avem informații până în anul 1800, nu știm cui își va fi lăsat moștenire atelierul. Icoanele sale, realizate în intervalul 1782-1790, împodobeau însă iconostasul bisericii ortodoxe din Maieri[12], unde la mijlocul secolului următor va sluji ca dascăl și cantor Petru Prodan, care le-a admirat cu siguranță, căci doar din exces de zel nu s-ar fi deranjat să le noteze cu atâtea amănunte în inventarele pe care le-a întocmit în 1880 și 1888[13].

Cu asemenea antecedente, este greu să vorbim de Alba Iulia ca de un centru cu tradiție artistică, deși fără îndoială calitatea picturii practicate aici de "Simon ot Bălgrad" a fost net superioară celei a zugravilor din Lancrăm sau din Laz, unde familiile Costea și Poienaru activau încă din deceniile de sfârșit ale veacului al XVIII-lea[14]. Arta sa trebuie să fi fost însă accesibilă doar bisericilor și comanditarilor cu dare de mână, în vreme ce icoanele pe sticlă produse în vecinătate și nu numai aveau o clientelă mult mai largă, devenind o podoabă obișnuită chiar și pentru cele mai sărace locuințe. Este imposibil de stabilit cât de mult au

[7] Publicate în catalogul expoziției: Rustoiu, Dumitran 2007.
[8] Porumb 1998, p. 181; Mârza 2008, p. 42.
[9] Cristache Panait 1987, p. 93; icoana, semnalată la biserica din Mogoș-Cojocani (jud. Alba), nu avut, din păcate, niciodată această locație.
[10] Drăguț 1987, p. 30, nota 135; Cristache Panait 1987, p. 93.
[11] Dumitran, Cucui 2009, p. 8, 17.
[12] Dumitran, Cucui 2009, p. 96-99, nr. 106-111.
[13] MNUAI, colecția de documente, inv. nr. 4292/58, f. 3v, 4292/65, f. 3v.
[14] Rustoiu 2002; Rustoiu 2007.

putut conta aceste realități în momentul debutului activității de iconar a lui Petru Prodan, dar cu siguranță concurența reprezentată de artiștii locali a avut un cuvânt de spus, atât în ceea ce privește cantitatea de icoane vândute, cât mai ales referitor la paleta sa tematică. A vorbi de o "specializare" a centrelor în zugrăvirea unor teme – deși este un subiect deocamdată sensibil – nu este cu totul hazardat, dacă luăm în calcul, spre exemplu, faptul că în Maieri nu s-au produs niciodată icoane cu mai mult de două scene, în vreme ce Lazul aproape că s-a perfecționat în redarea cât mai minuțioasă a compozițiilor, îngrămădite și câte 27 pe o singură icoană[15].

"amprenta" centrului Maieri – "dinții de lup"

Familia Prodan

Originea niculeană a familiei Prodan, inițial formulată doar cu titlu de ipoteză[16], a căpătat cu timpul valoare de postulat, cognomenului Prodan – recuperat din apelativul "Prodănoaie" – asociindu-i-se, în studiile semnate de soții Dancu, prenumele Ion, pentru care nu se oferă însă nici o lămurire asupra sursei care l-a furnizat[17].

O serie de informații descoperite în registrele matricole ale parohiei ortodoxe Maieri contrazic categoric ambele afirmații, făcând lumină atât asupra originii, cât și a numelor artiștilor și asupra întregii familii, care s-a întemeiat în Alba Iulia, la 23 ianuarie 1847, prin căsătoria dascălului Petru Prodan din Suatu (localitate în apropiere de Cluj, nu de Gherla !) cu Maria Furnica, menționată cu numele de alint Țica, ambii de 23 de ani, fiind născuți deci în 1824[18]. O confuzie a unei oarecare familii Prodan cu cea a zugravilor este exclusă, deoarece în Alba Iulia, în perioada care ne interesează, nu a mai existat o altă familie cu acest nume, regăsibil de altfel în întreaga Transilvanie, nu numai în comunitățile Nicula și Hășdate.

Dazkalul Petru Prodan 23: Anorum
dila Alsokovát varmegyia klusului
Furnika Tzika

consemnarea căsătoriei lui Petru Prodan cu Maria (Țica) Furnica

[15] Așa-numitele prăznicare simple și duble, pentru care vezi Rustoiu 2007, ilustrația de la p. 280-311.
[16] Pavelescu, 1939-1942, p. 288: "Originea picturii pe sticlă în Maieri credem că se datorește Niculei, mai ales că zugravii dela Nicula veneau în zi de târg cu icoane la Alba Iulia".
[17] Dancu, Dancu 1979/a, p. 118; Dancu 1998, p. 148.
[18] ANSJA, fond *Parohia Ortodoxă Alba Iulia – Maieri I*, reg. C2/1834-1854, f. 7r-8v.

Date anterioare acestui an referitoare la Petru Prodan nu au fost descoperite. Mai știm despre el – parţial chiar dintr-o proprie mărturisire, făcută cândva spre sfârșitul anului 1868[19] – că între 1847-1863 a deţinut calitatea de dascăl, pe care a preluat-o (sau a împărţit-o o vreme?) cu parohul local, Nicolae Munteanovici[20]. La inspecția organizată în 1858 de dieceza ortodoxă a Transilvaniei, Petru Prodan era declarat "capabil", dar numărul elevilor pe care îi instruia era foarte mic: doar 4[21]. Ceilalţi frecventau şcoala confesională de pe lângă biserica "Buna Vestire" din oraș sau "alte scole streine"[22], procesul educativ stingându-se în Maieri, în 1863, oarecum în mod natural, prin migrarea şcolarilor spre instituţii care asigurau o pregătire superioară.

Ştim, de asemenea, că între 1847-1873 Petru Prodan a fost "cantorul de la biserica greco-răsăriteană din Maerii Belgradului". În această calitate, la 23 iunie 1868 a înaintat o suplică superiorilor bisericești, aducându-le la cunoştinţă că *în Duminica tuturor sânţilor i-a trimis curatorul alăturata hârthie, prin care i se demandă ca să se mute din casa bisericii și se opreşte de la cântări și au adus de cântăreţiu pre lepădatul preot din Cio[a]ra, Ioan Şibeteanu care, prin purtarea sa cea imorală, dimpreună cu preoţia și-au perdut și un ochi, au slugit și la uniţi, de unde iareși au fost lepădat. Causa persecuţiunei sale crede că-i vine* de modo *căci au votat la alegere[a] deputatului dietal cu dre[a]pta, iară nu cu stenga. Se roagă drept aceia de consideraţiune că au servit bisericii și poporului aceluia un şir lung de ani ca învățiătoriu și cantor cu credinția, fără vreo pată, cu îndestulire[a] mai marilor săi, considerând și numerositatea familiei sale și serăcia sa, se se oprească Ioan Şibeteanu de la slujba cantorală din biserica Maerilor Belgradului și se se repună dânsul în preavutul seu oficiu*[23]. Răspunsul, expediat în 24 ianuarie 1869 protopopului Alexandru Tordășianu, recomanda rezolvarea crizei prin reangajarea lui Petru Prodan, dar nu specifica nimic despre locuința pe care o pierduse odată cu slujba de cântăreţ bisericesc.

autograf pe un act din 31 decembrie 1866

Neînțelegerile nu vor fi constat doar în divergenţele de opinie politică, deși ele nu trebuie minimalizate, pentru că Petru Prodan se declară singur adept al dualismului austro-ungar, iar

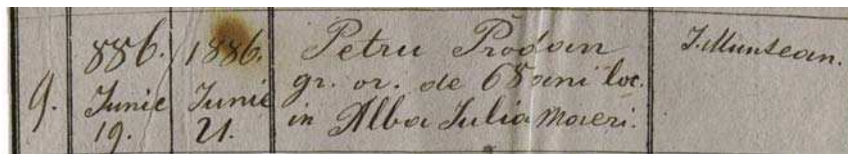
[19] Arhiva Mitropoliei Ortodoxe Sibiu, doc. 559. Mulţumim descoperitoarei documentului, Ioana Rustoiu, pentru amabilitatea cu care ni l-a pus la dispoziţie.
[20] La 1838 acesta își semna un manual ca "dascăl neunit la Bisearica Maerilor în Bălgrad"; un altul a fost scris "de candidatul de preoţie Nicolae Munteanovici din Belgrad. 7 zile Noemvrie [1]835" (Haţegan 1982, p. 262-264). Este imposibil de stabilit când a renunţat la activitățile didactice.
[21] Albu 1971, p. 225.
[22] MNUAI, colecția de documente, nr. inv. 4228/1.
[23] Arhiva Mitropoliei Ortodoxe Sibiu, doc. 559.

instaurarea acestuia nu a fost deloc de bun augur pentru românii din Transilvania. Consecințele noii guvernări sau motive de ordin personal au alimentat în continuare conflictul, care a primit deznodământul final la 14 ianuarie 1873, când Petru Prodan a fost din nou demis, în locul său fiind "tocmit" cantor Gheorghe Fechete din Ciugud. Tot atunci a pierdut și demnitatea de notar al comitetului parohial[24], pe care o deținea de aproape un deceniu[25].

Din acel moment se pare că singura sursă de subzistență a familiei a rămas zugrăvia. Veniturile, și așa mici, au scăzut și mai mult, crescând în schimb datoriile. La 1866 ele se cifrau la 11 florini și 28 de creițari[26], dar la 1880 ajunseseră la 100 de florini[27], împrumutați din fondurile bisericii, sumă care "s-a scos cu proțes" în 1888 de la urmașii lui Petru Prodan, căci acesta murise la 19 iunie 1886[28], lăsându-și familia în cea mai neagră sărăcie.

În ciuda finalului nefericit al carierei, sinceritatea admirației unui preot contemporan, Nicolae Cado din Pâclișa, care face o scurtă referire la "vestitul dascăl și cântăreț Petru Prodan din Maierii Bălgradului"[29], este mai presus de orice îndoială. Talentele înnăscute pe care cu certitudine le-a avut s-au dovedit însă neputincioase în fața provocărilor vieții.

9.	886. Junie 19.	1886. Junie 21.	Petru Prodan gr. or. de 68 ani loc. in Alba Iulia Maieri.	I. Muntean.

consemnarea decesului lui Petru Prodan

Informațiile despre soția sa, Maria Furnica, sunt de asemenea puține și neconcludente. Cognomenul este străin de comunitatea Maierilor, fiind purtat doar de ea și de cele trei surori mai mici: Marina, Elena și Sanda. Despre Marina aflăm, cu ocazia căsătoriei sale, în 1854, că era născută în Brașov, cândva în 1829[30]. Deoarece mirele era luteran, găsim și explicația pentru care preotul a făcut această mențiune în registru în dreptul numelui miresei, dar nu a mai făcut-o atunci când le-a cununat pe surorile sale. S-ar putea spune că doar acest singur indiciu nu este suficient pentru a stabili originile brașovene ale Mariei Prodan. Se mai adaugă însă lipsa totală a informațiilor despre părinții celor patru surori, în al căror destin se implică însă îndeaproape una dintre cele mai respectate familii măierene, soții Ioan Cirlea și Maria Stoica, pe care îi bănuim că și-au asumat rolul de tutori ai unor orfane împreună cu care va fi venit de

---

[24] MNUAI, colecția de documente, nr. inv. 4292/45.
[25] Este atestat în această calitate în 1865 și 1866; MNUAI, colecția de documente, nr. inv. 4292/1, f. 2r.
[26] MNUAI, colecția de documente, nr. inv. 4292/1, f. 4r.
[27] MNUAI, colecția de documente, nr. inv. 4292/58.
[28] ANSJA, colecția *Registre de stare civilă de la instituțiile de cult*, reg. 1598/1849-1886, f. 85r.
[29] Rustoiu, Vaida 2008, p. 36.
[30] ANSJA, colecția *Registre de stare civilă de la instituțiile de cult*, reg. 1598/1849-1886, f. 58r.

la Brașov și pretendentul la mâna celei mai mari dintre ele. Din păcate, nimic din acest scenariu nu e sigur. Informaţiile certe vorbesc doar de dezagregarea grupului, de care se desprinde mai întâi Marina, moartă în 1854 "en nasteria pruncului"[31], apoi soţii Cirlea, dispăruţi în intervalul 1855-1858[32], urmează moartea Elenei, care s-a stins în 1872[33], iar despre Sanda știm doar că era încă necăsătorită în 1868[34].

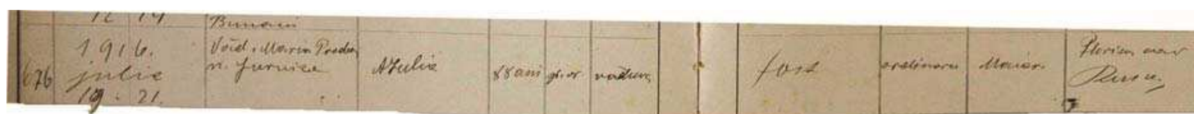
Petru și Maria Prodan au avut zece copii, despre care documentele vremii ne oferă următoarele informații, cât se poate de lacunare:
- la 21 octombrie 1848 s-a născut Petru[35], ucis de febră la 21 martie 1881[36]; se pare că nu a apucat să-și întemeieze o familie proprie;
- cândva în 1849-1850 s-a născut Maria, căsătorită în Oarda de Sus, căreia în 1882 îi mor de variolă doi copii[37];
- probabil în 1851 s-a născut Sofia, moartă în 19 iunie 1857[38];
- la 17 octombrie 1855 s-a născut Elisaveta, moartă în 13 aprilie 1872, în urma unei arsuri cu petrol[39];
- al cincilea copil, Ana, născută în 13 ianuarie 1857, a murit la câteva zile după naștere[40];
- Sofia, născută la 20 decembrie 1858, a fost înmormântată în 26 decembrie[41];
- la 2 august 1860 s-a născut Ioan, despre care nu mai avem nici o informație[42];
- la 10 octombrie 1862 s-a născut Victoria[43], despre care, de asemenea, nu mai avem nici o știre;
- pe Elena, născută în 20 august 1865, a ucis-o varicela în 28 iulie 1866[44];
- la 20 martie 1868 s-a născut ultimul copil, o fetiță botezată tot Elena[45], pentru care, la 21 mai 1890, s-a eliberat un extras de botez; la acea dată era învățătoare în Abrud[46].

---

[31] *Ibidem*, f. 58r.
[32] La 19 octombrie 1855, când a botezat a patra oară un copil al familiei Prodan, Maria Stoica era deja văduvă (ANSJA, colecția *Registre de stare civilă de la instituțiile de cult*, reg. 1598/1849-1886, f. 4v), iar la botezul următorului născut, în 1858, se pare că nu mai trăia, din moment ce s-a apelat la o altă persoană.
[33] ANSJA, colecția *Registre de stare civilă de la instituțiile de cult*, reg. 1598/1849-1886, f. 74r.
[34] *Ibidem*, f. 27v.
[35] ANDJA, fond *Parohia Ortodoxă Alba Iulia – Maieri I*, reg. C1/1817-1851, f. 85v.
[36] ANSJA, colecția *Registre de stare civilă de la instituțiile de cult*, reg. 1598/1849-1886, f. 81v.
[37] *Ibidem*, f. 82v-83r.
[38] *Ibidem*, f. 60v.
[39] *Ibidem*, f. 74r.
[40] *Ibidem*, f. 7v-8r și 60v.
[41] *Ibidem*, f. 11v-12r și 62v.
[42] *Ibidem*, f. 14v-15r.
[43] *Ibidem*, f. 17v-18r.
[44] *Ibidem*, f. 22v-23r și 69r.
[45] *Ibidem*, f. 26v-27r.
[46] ANDJA, fond *Parohia Ortodoxă Alba Iulia – Maieri I*, reg. 1/1888-1897, f. 6v.

Cum cei chestionaţi de Gheorghe Pavelescu în 1937 şi-au amintit de două zugrăviţe Prodănoaie, mamă şi fiică[47], rămâne să vedem care dintre fetele familiei Prodan a putut juca un asemenea rol. La 1868, în plângerea înaintată superiorilor, Petru Prodan invocă "numerositatea"[48] celor pe care îi avea de hrănit din puţinele sale venituri. Cu siguranţă se referea la Elena II, abia născută, şi la Elisaveta, care avea 13 ani. E greu de spus dacă Petru, flăcăul de 20 de ani, şi Maria, cu o vârstă apropiată, se mai aflau în grija sa ori reuşiseră să se chivernisească. Sărăcia familiei, faptul că nu aveau nici măcar o locuinţă proprie, ne face să credem că cei doi nu părăsiseră încă adăpostul oferit de biserică, ocupat de tatăl lor în schimbul serviciilor de dascăl şi cantor. Ca să fie numeroasă – după realităţile acelor timpuri, mai ales dacă cei mari îşi găsiseră deja un rost – familia trebuie că îi număra şi pe Ioan şi Victoria, care la 1868 ar fi avut 10 respectiv 8 ani. Deoarece registrele de evidenţe ale parohiei sunt deficitare pentru o lungă perioadă de timp, lipsa referinţelor despre ei nu trebuie absolutizată, căci într-o situaţie similară se află şi mezina familiei, pentru care abia după 22 de ani se mai oferă informaţii, dar şi atunci cu totul întâmplător, mai ales că ea părăsise oraşul. Şi sora mai mare, Maria, s-a mutat în Oarda, căsătoria sau alte raţiuni putându-i îndepărta de Maieri şi pe ceilalţi copii care au supravieţuit. Vedem însă că, uneori, locul lor a fost luat de nepoţi, doi dintre copiii Mariei murind în casa bunicii, deci a doua zugrăviţă a putut fi o nepoată, nu neapărat o fiică. Dar dacă a fost, totuşi, o fiică, atunci Victoria este cea mai bună candidată, dacă cumva împreună cu nepoţii nu s-a întors acasă şi Maria. Căci, cu excepţia Elenei, învăţătoare în Abrud, toate celelalte fete au murit până în 1872. Oricum, acest ultim sprijin al bătrâneţelor nu a participat la actul artistic decât din complezenţă, lucrările sale putându-se număra pe degete. Va fi fost însă foarte utilă pentru aprovizionarea cu materiale, pentru căutarea clienţilor şi vânzarea la piaţă a icoanelor. Dincolo de orice contribuţie, ea pare să fie ultima descendentă a numeroasei şi nefericitei familii, murind "pe la începutul războiului mondial"[49]. La 19 iulie 1916 a trecut la cele veşnice şi Maria Prodan[50], după 30 de ani de văduvie şi singurătate. În rubrica referitoare la vârstă din registrul morţilor s-a consemnat că avea 88 de ani, dar în 1847, cu prilejul căsătoriei, era indicată vârsta de 23 de ani. Dacă aceasta din urmă este vârsta corectă, atunci zugrăviţa s-a stins din viaţă la 92 de ani ! Aproape un secol de suferinţă şi sărăcie !

consemnarea decesului Mariei Prodan

[47] Pavelescu 1939-1942, p. 287.
[48] Arhiva Mitropoliei Ortodoxe Sibiu, doc. 559.
[49] Pavelescu 1939-1942, p. 287.
[50] ANSJA, colecţia *Registre de stare civilă de la instituţiile de cult*, reg. 1603/1888-1936, p. 64.

Reluarea aici a acestui tablou de familie, schiţat pentru prima dată în catalogul expoziţiei din anul 2007[51], a fost considerată necesară din mai multe motive. Mai întâi, el este cel mai bun cadru în care ni-i putem imagina pe artişti concepându-şi creaţia şi cea mai bună motivaţie pentru o mare parte din producţia de icoane din atelierul lor. Apoi, el este singurul care oferă indicii despre identitatea artiştilor, care, nesemnându-şi lucrările, nu au fost cunoscuţi cu numele decât după demersul ştiinţific din 2007. Un alt aspect, esenţial, este relaţia dintre locul de origine al acestor oameni şi influenţele resimţite de arta pe care au promovat-o. Indicarea iniţială a Niculei s-a făcut în prelungirea faimei acestei harnice furnizoare de icoane pe sticlă, unde erau pe atunci căutate sursele tuturor centrelor similare din Transilvania. Prezenţa cognomenului Prodan în Nicula şi Hăşdate a oferit argumentul irefutabil al originii familiei[52], dar din Hăşdate nu se putea pleca fără însuşirea meşteşugului xilogravurii, astfel că Prodan a devenit, de voie – de nevoie, şi xilograf[53]. După ce a fost lansată ipoteza originii braşovene a soţiei lui Prodan, arta Şcheilor şi-a găsit şi ea reverberaţiile în producţia centrului, dar a fost asociată doar cu icoanele atribuibile Mariei Prodan, cele ale lui Petru rămânând în continuare – este adevărat că doar cu titlu de posibilitate – sub influenţa Niculei, zugravul însuşi păstrând "originea niculeană sau hăşdăţeană", în ciuda evidenţelor care arătau că plecase din Suatu[54]. Insistarea asupra acestei origini este ultimul motiv pentru care am acordat atâta importanţă detaliilor biografice, deoarece anumite afirmaţii, chiar şi atunci când nu sunt probate prin nimic concret, se pare că obţin în timp caracterul unor reflexe necondiţionate, repetarea lor continuând şi după ce s-a demonstrat că nu au nici o legătură cu realitatea. Nu este vorba de o frustrare personală, în cauză fiind într-adevăr propriile noastre cercetări. Considerăm însă că orice detaliu despre viaţa artiştilor noştri, oricare ar fi ei, căci despre toţi se ştie foarte puţin, este un bun câştigat, care trebuie repetat de atâtea ori până ajunge să devină la rândul său un reflex necondiţionat. Originea lui Petru Prodan poate părea un detaliu nesemnificativ în comparaţie cu locul unde şi-a putut însuşi meşteşugul, iar din acest punct de vedere Nicula nu a fost încă scoasă cu totul din discuţie, căci distanţa care o separă de Suatu nu era de nestrăbătut. Originea artiştilor devine însă foarte importantă din perspectiva circulaţiei ideilor şi a produselor culturii, a componentelor constitutive ale mediului intelectual care au făcut posibil ca un tânăr dintr-o localitate indiferent care din Transilvania să se simtă motivat în urmarea unei cariere artistice. Dar pentru ca un asemenea demers ştiinţific să poată fi iniţiat, trebuie mai întâi să recuperăm informaţiile colaterale, printre care cele referitoare la originea familiei Prodan sunt la fel de importante ca oricare altele.

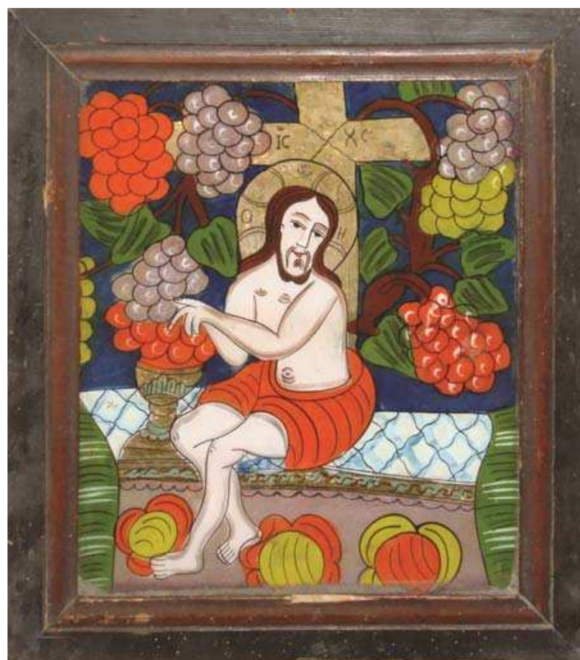
[51] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 4-6.
[52] Meteş 1964, p. 742, 744; Popescu 1969, p. 132; Dancu, Dancu 1979/a, p. 118.
[53] Dancu 1998, p. 148.
[54] Roşca 2010, p. 206: "Posibil ca Petru Prodan, primul care a practicat meşteşugul zugrăvirii de icoane, să aibă o origine niculeană sau hăşdăţeană [...] dar soţia sa: Maria Prodan, care îi va continua meşteşugul, [...] era de origine braşoveană". Fraza este intercalată între două trimiteri la lucrarea noastră, Rustoiu, Dumitran 2007, semn că ar fi putut fi parcurse şi paragrafele unde se demonstrează că Petru nu era din Nicula.

Surse de inspirație

Cel puţin din punct de vedere tematic, se poate spune că activitatea artistică a familiei Prodan este suficient de târzie pentru ca icoanele produse în Maieri să se afle la confluenţa tuturor influenţelor, indiferent că ne referim la cele ale celorlalte centre de pictură pe sticlă din Transilvania sau la cele care puteau veni din exterior, prin intermediul gravurilor sau a ilustraţiei de carte. Modelele din repertoriul iconarilor măiereni circulau deja de mai multe decenii, fiind adaptate de fiecare centru, iar această adaptare era la rândul ei foarte bine reflectată de icoanele scoase pe piaţă, astfel că utilizarea lor ca sursă pentru identificarea locului unde Petru Prodan şi-a însuşit meşteşugul zugrăviei conţine un oarecare grad de risc. Cei care au făcut acest demers înaintea noastră, considerându-l pe Prodan un continuator al modelelor specifice Niculei şi xilografilor din Hăşdate, au fost nevoiţi să accepte că interpretarea plastică a suferit suficient de multe modificări în atelierul din Maieri pentru a li se recunoaşte factura diferită.

Hristos – viţa de vie, zugrav din familia Grecu
colecţia Muzeului Ţării Făgăraşului

Hristos – viţa de vie, Şcheii Braşovului
colecţia MNUAI, inv. 17370

Spre exemplu, o temă considerată comună celor două centre este *Hristos – viţa de vie*, dar cercetătorii au fost nevoiţi să remarce că la Nicula este preferată versiunea în care Iisus stoarce strugurii viţei stând în picioare pe teasc[55], în vreme ce icoanele de Maieri îl prezintă aşezat pe

---

[55] Pentru mai multă ilustraţie, vezi şi Fabritius, Nentwig 2003, p. 75-76, nr. 38-40.

piatra de mormânt, al cărei decor exuberant o face să pară mai degrabă o ladă de zestre[56], așa cum vedem în icoanele fraților Grecu[57], la zugravii din familia Tămaş[58], la Ioan Pop[59] şi Nicolae Cațavei din Făgăraş[60] și la iconarii din Şchei[61], dar și la cei din învecinatul Lancrăm[62]. Dincolo de modificarea direcției de proveniență a modelului, această deosebire majoră de prezentare este explicabilă, în opinia noastră, în primul rând prin diferența mesajului iconografic, fiind vorba de fapt de două teme aparent înrudite și nu de versiuni ale aceleiași icoane.

Maica Domnului îndurerată, Şcheii Brașovului
colecția MNUAI, inv. 20274

Maica Domnului îndurerată, Nicula
colecția MNUAI, inv. 21321

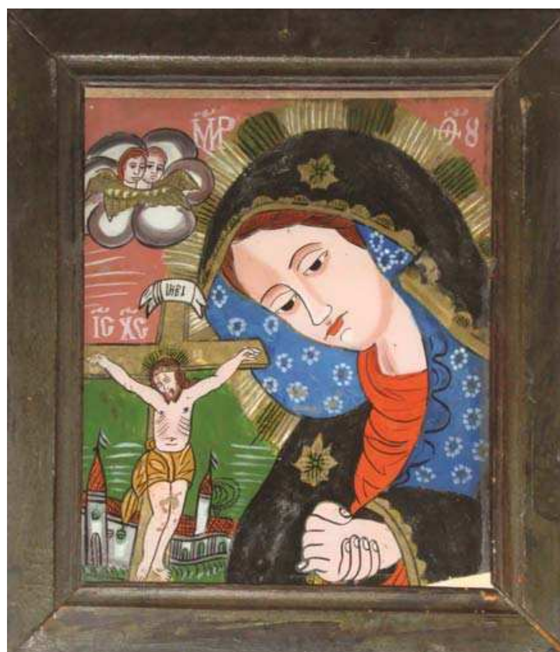
O figură foarte des întâlnită în icoana pe sticlă transilvăneană este cea a *Maicii Domnului îndurerate*. În icoanele măierene ea nu are chipul crispat de jale, ca la zugravii niculeni, care accentuează tristețea prin tușe groase de negru. Dimpotrivă, delicatețea aparte a profilului ne trimite tot spre sudul Transilvaniei, unde a fost deosebit de apreciat un model lansat se pare în

[56] Dancu, Dancu 1979/a, p. 119-120; Dancu 1998, p. 150.
[57] Fabritius, Nentwig 2003, p. 78-79, nr. 43-44; Rustoiu, Băjenaru, Dumitran, Szőcs 2008, p. 42.
[58] Fabritius, Nentwig 2003, p. 77, nr. 41.
[59] Rustoiu, Băjenaru, Dumitran, Szőcs 2008, p. 74.
[60] Fabritius, Nentwig 2003, p. 77, nr. 42, p. 80, nr. 45.
[61] Sedler, Tătaru 2004, p. 133-135; numeroase exemplare în colecția MNUAI.
[62] Pentru o astfel de icoană vezi Fabritius, Nentwig 2003, p. 81, fig. 46.

Ucraina în prima jumătate a secolului XVIII[63], preluat cu destul de multă fidelitate și deseori reprodus de Nicolae Cațavei și Ioan Pop de la Făgăraș[64], de zugravii din familiile Tămaș[65] și Grecu[66], de cei din Șchei[67] și Lancrăm[68] și, mai puțin fidel, cu accentuarea expresiei feciorelnice a Maicii, de Savu Moga[69] și Matei Țâmforea[70]. Detalii ale veșmântului sau modul în care sunt împreunate mâinile, cu scoaterea în evidență a degetului mic printr-o alungire care îl transformă într-un adevărat indicator, sunt comune și reprezentărilor niculene și celor sud-transilvănene și, desigur, și celor măierene. Inspirația ar fi putut veni, deci, în ultimă instanță, din oricare direcție. Dar ceea ce pare să trădeze mai ales apropierea de Șcheii Brașovului este modul de redare a heruvimilor plasați atât de des în colțurile superioare ale acestei icoane: chipurile lor bucălate de copii purtate de aripi și învăluite într-un fuior de nori diferă doar sub aspect grafic, la Maieri interesul pentru desen fiind surclasat de cel pentru culoare.

Maica Domnului îndurerată, Șcheii Brașovului
colecția MNUAI, inv. 16656

Maica Domnului îndurerată, Șcheii Brașovului
colecția MNUAI, inv. 16908

[63] Fabritius, Nentwig 2003, p. 157-158.
[64] Rustoiu, Băjenaru, Dumitran, Szőcs 2008, p. 86-88.
[65] Fabritius, Nentwig 2003, p. 165, nr. 129-130.
[66] Fabritius, Nentwig 2003, p. 164, nr. 128; colecția Andrei Voiculescu, București.
[67] Sedler, Tătaru 2004, p. 129; colecția MNUAI, inv. nr. 20274; colecția Andrei Voiculescu, București.
[68] Fabritius, Nentwig 2003, p. 167, nr. 132; Sedler, Tătaru 2004, p. 98-99, nr. 49-50.
[69] Fabritius, Nentwig 2003, p. 162, nr. 126.
[70] Fabritius, Nentwig 2003, p. 163, nr. 127; *Icoana, simbol al Ortodoxiei*, p. 42.

O factură occidentală flagrantă caracterizează câteva icoane ale *Maicii Domnului îndurerate* – chipuri de adevărate Madone, întâlnite doar în creaţia atelierului din Maieri –, iar prezenţa în repertoriul iconografic a reprezentării *Ochiului neadormit* în versiunea cu Iisus copil dormind pe o cruce[71] mărturisește despre o posibilă întâlnire cu o gravură sârbească sau ucraineană.

Sf. Gheorghe, Şcheii Braşovului
colecţia MNUAI, inv. 17318

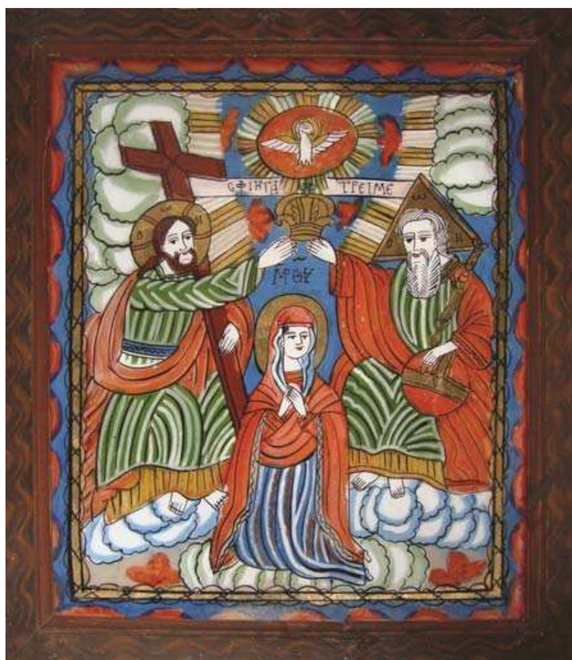

Sf. Gheorghe, Şcheii Braşovului
colecţia Muzeului Ţării Făgăraşului

Icoana *Sfântului Gheorghe* ucigând balaurul este o versiune simplificată a unei gravuri cu reprezentarea a doi sfinţi militari deseori zugrăvită pe sticlă în centrele artistice sud-transilvane. Un detaliu de asemenea prezent în icoanele sud-transilvane este forma de trăsură a vehiculului cu care este răpit la cer *Proorocul Ilie*, dar în icoanele cu această temă numai la Petru şi Maria Prodan găsim imaginea femeii care toarce şi-şi leagănă copilul în copaie, însoţindu-l pe ţăranul care ară, transformat de-a binele în Adam într-o icoană greu de integrat, dar rataşabilă stilistic aceleiaşi zone sud-transilvane[72]; introducerea acestui personaj schimbă practic cu totul datele naraţiunii, care spune că, atunci când Ilie a fost trimis să-l ungă prooroc pe Elisei, l-a găsit pe acesta pe câmp, arându-şi ogorul, or în icoanele măierene plugarul şi soţia sa sunt, de fapt, protopărinţii Adam şi Eva. Chiar şi o imagine foarte rară la artiştii din Maieri, precum acea scenă din ciclul *Patimilor* în care Iisus este prezentat legat la stâlp, se regăseşte aidoma într-o icoană atribuită lui Savu Moga[73] şi o mai vedem, ca detaliu, într-o

[71] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 64, nr. 66.
[72] Fischer 2008, p. 63.
[73] Sedler, Tătaru 2004, p. 124; pentru o altă icoană, neatribuită, vezi Fabritius, Nentwig 2003, p. 107.

spectaculoasă *Răstignire* a lui Ioan Pop de la Făgăraş[74], dar nu am întâlnit-o încă printre icoanele zugravilor de pe Valea Sebeşului sau din Nicula[75]. Aceleaşi lucruri se pot spune despre *Arătarea Fecioarei*, pe care o mai găsim doar la Matei Ţâmforea[76].
O temă dragă familiei Prodan a fost *Naşterea lui Iisus*. Singurul detaliu din compoziţia atât de specifică atelierului lor pe care l-am putea regăsi în icoanele Niculei este forma stelei, rezultată dintr-o combinaţie de romburi. În rest, certă este doar influenţa unui model occidental, ilustrând de fapt nu *Naşterea*, ci *Închinarea magilor*. Izvodul – dacă a existat – a fost însă prelucrat ingenios de Petru Prodan, care înfăţişează o versiune destul de inedită a scenei: solemnitatea prezentării lui Iisus pe genunchii Maicii este înlocuită cu duioşia jocului dintre cei doi, iar îngerul nu mai desfăşoară rotulusul cu inscripţia binevestitoare, ci dă o mână de ajutor pentru ca Pruncul să ocupe o poziţie cât mai confortabilă în leagăn. Scenografia este proprie lui Petru Prodan, ea nefiind întâlnită anterior în creaţia niciunuia dintre centre.

Încoronarea Fecioarei, Şcheii Braşovului
colecţia MNUAI

Încoronarea Fecioarei, Petru Tămaş
colecţia Muzeului Ţării Făgăraşului

Dacă modelele puteau avea surse oricât de diverse, nu la fel au stat lucrurile cu anumite elemente de decor care au sfârşit prin a deveni adevărate trăsături caracteristice ale icoanelor măierene, esenţiale în procesul de recunoaştere şi atribuire. Cel mai frecvent detaliu de acest

[74] Rustoiu, Băjenaru, Dumitran, Szőcs 2008, p. 122.
[75] Ea există însă în repertoriul gravorilor de la Hăşdate (Dudaş 2005, p. 74).
[76] Icoane păstrate la Cârţişoara (jud. Sibiu) şi într-o colecţie particulară.

tip sunt așa-numiții “dinți de lup”, o formă specială prin care sunt redate smocurile de iarbă sau, în general, vegetația. Până să devină însă o emblemă a Maierilor, această formă de expresie plastică a circulat frecvent în icoanele produse în sudul Transilvaniei, fiind întâlnite la artiștii din familiile Tămaș și Grecu, dar și la icoanele din Șchei. Același lucru se poate spune despre tușele scurte menite să sugereze îndepărtarea în plan, existente în icoanele șcheiene, dar care la Petru Prodan se transformă în adevărate linii de orizont, căpătând, involuntar, conotații impresioniste.

Punerea în mormânt, zugrav din familia Grecu
colecția Muzeului Țării Făgărașului

Nașterea lui Iisus, zugrav din familia Grecu
colecția Muzeului Țării Făgărașului

Observăm că apropierile de Șcheii Brașovului devin tot mai numeroase. Trebuie să pornim însă de la o realitate în care ne întâlnim în mai multe rânduri cu Prodan dascălul și Prodan cantorul, dar niciodată cu Prodan zugravul. De asemenea, trebuie să luăm în calcul faptul că Petru Prodan nu a avut, cel puțin până în 1868, o locuință a sa, semn că stabilirea în Maieri și ocuparea unui imobil aparținând bisericii s-au făcut în urma unei recomandări superioare, ce a dispus angajarea sa ca urmare a calificării obținute prin frecventarea unor cursuri de specialitate. Zugrăvia trebuie că a fost o îndeletnicire multă vreme secundară, însușirea ei fiind, de asemenea, adiacentă în special formației de învățător, pe care nu o putea căpăta oriunde, în orice caz nu la Nicula. O putea căpăta, însă, foarte bine, la Brașov. Din păcate, nu putem specula mai mult, dar un sejur de studii aici este mai probabil decât în oricare altă parte unde ar fi putut deprinde și cunoștințele de pictură pe sticlă.

Datare și atribuire

Dacă recunoașterea unei icoane pictate în atelierul din Maieri nu ridică nici un fel de probleme, maniera de execuţie fiind inconfundabilă, nu la fel de uşoară este separarea artiștilor, pe de o parte pentru că nu a fost descoperită până acum nici o icoană semnată, pe de alta deoarece șabloanele au rămas neschimbate, ele fiind, foarte probabil în totalitate, desenate inițial de Petru Prodan. Datorită reproducerii lor fidele, linia desenului este adeseori înșelătoare, iar elementele decorative secundare, prin care de obicei răzbate identitatea artistului, nu sunt nici ele suficient de concludente.

Icoanele nefiind nici datate, neştiind nici când a început Petru Prodan să se recomande celor din jur ca un iscusit mânuitor al penelului, singurele indicii pentru stabilirea vechimii au rămas cele oferite de sticla-suport şi de modalitatea de înrămare. Nu știm însă nici de unde se aproviziona cu sticlă atelierul din Maieri, nici unde se confecţionau ramele, mai ales după decesul lui Petru Prodan, care ar fi putut, și teoretic și practic, să-și asume personal și această latură a procesului de producţie, dar pe seama soţiei sale e mai greu de pus o iniţiativă similară.

Cât priveşte datarea cu ajutorul sticlei-suport al picturii, am atribuit cea mai mare vechime icoanelor zugrăvite pe sticla cu multe văluriri, cu vizibile defecte de fabricaţie sau în al cărei amestec se observă multe particule de nisip. Nici o icoană din cele studiate care, prin alte indicii, ar putea fi opera Mariei Prodan, nu a fost realizată pe un astfel de suport, numit aici, şi în general în literatura de specialitate, glajă. Aceasta înseamnă că Maria Prodan a debutat târziu ca zugrăviţă, rostul ei în atelier putând fi însă legat de prepararea culorilor. Din 1873, când vânzarea icoanelor a rămas singura sursă de venit a familiei, va fi început şi ea să picteze sau o va fi făcut din ce în ce mai des, dovedindu-se o ucenică harnică, deşi talentul nu se poate spune că a avantajat-o prea mult. În acel timp însă, producerea în glăjării a sticlei plane de mari dimensiuni atinsese adevărate performanţe, iar intrarea pe piaţă a sticlei industriale complică şi mai mult lucrurile, problema separării celor două materiale devenind extrem de delicată. De fapt, întrebarea este cât de mare importanţă trebuie acordată defectelor de fabricaţie (denivelări, bule de aer) pentru a stabili dacă ne aflăm în faţa unei plăci de glajă sau a uneia de sticlă? Necunoscând provenienţa acestui tip de materie primă, care nu poate fi nici măcar bănuită, deoarece în jurul Albei Iulia nu au funcţionat ateliere de producere a sticlei[77], necunoscând nici caracteristicile calitative ale diverselor soiuri de sticlă vândute pe piaţa locală pentru a le putea indica provenienţa, am procedat la includerea în categoria "glajă" a tuturor suporturilor de strat pictural pe suprafaţa cărora am identificat fie şi cele mai uşoare văluriri sau măcar o bulă de aer, considerând că ne aflăm în faţa unor produse databile în anii de sfârșit ai secolului al XIX-lea. Așternerea stratului pictural s-a putut face însă şi mai târziu, de aceea icoana ca atare a fost datată între acest moment al producerii suportului şi 1916 pentru icoanele Mariei Prodan, respectiv 1918 pentru cele ale zugrăviței anonime, pentru care nu cunoaștem data decesului. Am extins datarea până

[77] O hartă a atelierelor de sticlă din Transilvania vezi la Fulga 2004, p. 54.

la sfârşitul primului război mondial deoarece icoanele care se pot atribui zugrăviţei anonime sunt extrem de puţine şi foarte slabe calitativ, ceea ce înseamnă că zugrăvirea nu a fost sarcina ei, ajungând să facă şi acest lucru doar atunci când Maria Prodan a ajuns cu totul neputincioasă sau murise deja, dar atelierul încă nu-şi epuizase clientela.

În stabilirea datării cu ajutorul ramelor, de cel mai mare ajutor s-a dovedit capacul. În cele mai multe cazuri, acesta este compus din bucăţi de şindrilă, adeseori reciclată, motiv pentru care şi-a îndeplinit doar parţial rostul proteguitor. Lipsa de interes pentru suprapunerea straturilor de lemn, astfel încât să împiedice pătrunderea murdăriei, aspectul nefinisat al plăcilor, care a acţionat distructiv mai ales după apariţia jocului în ramă, determinată de uscarea accentuată a lemnului, sunt defecte cu care icoanele au ieşit din atelier, artiştii înşişi condamnându-le la o viaţă scurtă. Familia Prodan nu a fost singura care a apelat la acest mod de înrămare, dar se poate spune că el reprezintă o caracteristică a icoanelor măierene. Totuşi, există câteva icoane, foarte puţine, este adevărat, care au fost protejate printr-un capac confecţionat din scânduri subţiri, îngrijit prelucrate, detaliu care, alături de alte considerente de ordin stilistic, îl indică drept autor pe Petru Prodan. Pe de o parte, acestea pot fi considerate printre cele mai vechi produse ale centrului, sărăcia accentuată contribuind mai apoi la folosirea şindrilei, costurile de producţie reducându-se întrucâtva, putând fi şi acesta un mod de atragere a clientelei, deoarece acum icoanele erau mai ieftine. Pe de altă parte, schimbarea aspectului capacului ar putea fi interpretată ca argument în favoarea înrămării icoanelor în atelier, direct de către artist, eventual ajutat de la o vreme de cei doi băieţi: Petru (până la decesul său din 1881) şi Ioan, care a putut supravieţui mamei sale, apelul la un meşter calificat, dar şi împărţirea din acest motiv a puţinului câştig, fiind astfel evitate.

Şi dacă tot am amintit de sărăcia artiştilor, dar şi a celor care le cumpărau icoanele, trebuie să mai introducem în ecuaţia datării încă un material, anume bronzul auriu, care de la un anumit moment se asociază sau chiar ia cu totul locul foiţei metalice. Deşi nu ştim când a început producerea acestei substanţe înlocuitoare şi, mai ales, de când a putut fi ea achiziţionată în Alba Iulia, folosirea sa în atelierul de pictură din Maieri nu poate coborî prea mult sub anul 1900. Icoanele aurite cu acest material sunt în bună parte lucrări ale zugrăviţei anonime, ceea ce constituie încă un indiciu al producerii lor târzii, chiar dacă suportul pe care a fost aşternută pictura poate fi declarat "glajă", conform standardelor indicate anterior.

Într-o asemenea perspectivă, au fost considerate opere ale lui Petru Prodan toate icoanele cu capac din scânduri şi sticla-suport având defecte de fabricaţie accentuate (bule de aer de mari dimensiuni, văluriri bine reliefate, urme vizibile ale călcării pentru întinderea compoziţiei), iar apoi s-a procedat la căutarea elementelor individualizante ale demersului artistic. În ceea ce priveşte desenul, nu se poate spune că figurile ieşite de sub penelul lui Petru Prodan au trăsături mai armonioase decât cele din icoanele soţiei sale. Există însă o dexteritate, o siguranţă şi o spontaneitate care aproape că anulează interesul pentru frumos, dând o notă de puternică modernitate, prin care atelierul din Maieri se detaşează net de celelalte centre, unde stângăcia este ridicată la rang de artă naivă. La Petru Prodan nu avem stângăcii vizibile, decât

dacă interpretăm astfel situațiile în care a uitat să dea contur degetelor mâinii sau a deviat involuntar semnificaţia unor părţi anatomice, cum s-a întâmplat cu antebratul stâng din câteva icoane ale Sfântului Gheorghe, confundat cu componentele harnaşamentului. La Maria Prodan, însă, ezitările sunt destul de des vizibile, ductul liniei se oprește tocmai unde ar fi mai puţin indicat, iar expresia figurii îşi pierde profunzimea, chipurile căpătând un aer absent ori posac. Expresia ternă a fizionomiilor este și consecinţa lipsei de preocupare pentru redarea carnaţiei prin suprapunerea straturilor de culoare, în vreme ce pentru restul compoziției amestecul curajos al vopselelor dă uneori senzaţia de "murdărire" a culorii.

Fidelitatea cu care Maria Prodan a urmat tiparele soțului său a rămas o caracteristică şi a icoanelor zugrăviței anonime, deși nici gândul unor tentații spre forme noi de expresie nu este cu totul străin. Mult mai probabil însă avem de-a face cu şabloane vechi, mai puţin solicitate, ceea ce explică şi raritatea extremă a unora dintre teme. Dar dacă desenul Mariei Prodan lasă pe alocuri de dorit, cel al fiicei sau nepoatei sale este cu totul lipsit de precizie, iar coloritul este conjunctural, lucrărilor sale lipsindu-le orice simţ artistic.

Odată separate, operele celor trei ne pun în faţa unor personalităţi bine individualizate. Petru Prodan este artistul înnăscut, cu un talent nativ puternic, care s-a afirmat în ciuda limitelor tehnicii prin care a ales să se exprime şi a standardizării specifice artei icoanelor. Cu o factură stilistică şi un colorit aparte, care nu pare să datoreze celorlalte centre decât impulsurile începuturilor, lucrările sale pot fi aşezate alături de ale celorlalţi maeştri ai picturii pe sticlă din Transilvania. Maria Prodan l-a urmat îndeaproape, îndemânatică, dar fără intenţia de a-şi căuta un drum propriu. Nu a pictat din convingere sau ca urmare a unei chemări lăuntrice; ea doar a practicat un meşteşug, pentru a-și putea întreține familia și a plăti datoriile cu care rămăsese împovărată după moartea soţului său. Fiica sau nepoata sa i-a fost mai degrabă un ajutor în atelier, contribuind mai ales la aprovizionarea cu materiale și la vânzarea icoanelor. A pictat puţin şi poate din aceleaşi raţiuni ca şi Maria Prodan, dar n-a fost mânată de aceeaşi puternică motivaţie pentru a se perfecţiona. Calitatea îndoielnică a vopselelor, folosirea sticlei industriale și a bronzului auriu în locul foiței metalice dau parcă un aspect și mai sărăcăcios icoanelor sale, care îşi vor mai fi găsit cumpărători doar datorită mizeriei generale provocate de Marele Război sau din mila creştinească a celor cu care soarta a fost ceva mai generoasă.

Tematica

Din raţiuni particulare, derivate din logica acestei lucrări, care va juca o vreme rolul de monografie a centrului artistic Maieri, ordinea abordării temelor nu va fi cea tradiţională, a importanţei simbolice sau a succesiunii cronologice în funcție de anul liturgic, ci va porni cu icoanele cele mai rare spre cele mai frecvente. Acolo unde avem mai mult de două reprezentări, pentru o evidență cât mai eficientă, au fost alcătuite tabele sinoptice, care conţin rubrici referitoare la destinaţia iniţială a icoanelor, la locaţia lor actuală, atribuire şi formă. Prin *bis.* s-a marcat faptul că icoana a fost destinată să împodobească o biserică; lipsa acestei menţiuni semnifică păstrarea icoanelor în locuințele credincioșilor, iar asterixul indică o icoană cu temă dublă.

Buna Vestire

Pentru această temă avem până acum o singură semnalare, fără să putem spune dacă astăzi icoana mai există sau nu la locul indicat: biserica din Vinerea (jud. Alba)[78]. O fotografie alb-negru din 1977 a permis atribuirea piesei lui Petru Prodan. Scena pare inspirată de un model occidental: Fecioara, în genunchi în fața unui pupitru pe care se află o carte deschisă, acceptă cu sfială și smerenie vestea dată de înger; dintr-o spărtură de nori, Duhul Sfânt în formă de porumbel – reprezentare necanonică, inspirată de descrierea Botezului – o “umbrește” cu un fascicul de lumină; floarea, care ar fi trebuit să stea într-o glastră între cei doi, s-a transformat într-un lujer nedefinit sau, mai degrabă, în silueta unui copac dintr-un plan îndepărtat.

Buna Vestire, Petru Prodan, Vinerea, foto 1977

Înălțarea Domnului

Și această temă este unicat. Icoana provine de la Parohia Ortodoxă Zlatna I (jud. Alba)[79]. Fizionomiile colțuroase, îndulcite însă de o paletă coloristică extrem de bine armonizată, indică fără îndoială penelul lui Petru Prodan. Compoziția prezintă o ingenioasă înmănunchere de triunghiuri, care delimitează registre atât pe verticală, cât și pe orizontală. În prim-plan, oarecum supradimensionați, stau Fecioara și doi arhangheli, iar de o parte și de alta apostolii; deasupra, doi heruvimi ridică ghirlanda de nori de după care Hristos binecuvântează cu ambele mâini; în triunghiurile laterale, un decor vegetal redat relativ simetric.

Înălțarea Domnului, Petru Prodan
colecția AORAI, inv. 299

[78] Arhiva MNUAI, FAE nr. 2088, întocmită de Virgil Grosu în 11 mai 1977.
[79] Colecția AORAI, inv. nr. 299; Hopârtean 1999, p. 567.

Schimbarea la față

În biserica de la Valea Mică (jud. Alba) se păstrează un grup de icoane măierene, între care cea cu reprezentarea *Schimbării la față* are valoare de unicat. Compoziția este cu totul neobișnuită, în sensul că episodul se petrece nu într-un cadru montan, cum cer erminiile, ci sub o arcadă decorată cu draperii și panașe. În locul muntelui cu trei vârfuri, artistul a construit o aglomerație de nori, pe care stau Iisus în slavă și cei doi prooroci îngenuncheați; dedesubt, nu trei – cum se obișnuia – ci patru apostoli gesticulează copleșiți de viziune. Starea de conservare mai mult decât precară a piesei face inutil orice comentariu, dar combinația de culori și dezinvoltura gesturilor îl trădează pe Petru Prodan.

Schimbarea la față, Petru Prodan, Valea Mică

Ochiul neadormit

Tot unicat este și insolita imagine a lui Hristos copil dormind pe o cruce, păstrată în colecția Arhiepiscopiei Ortodoxe de Alba Iulia[80]. O icoană similară de sorginte central-europeană sau ucraineană a împodobit de prin a doua jumătate a secolului al XIX-lea biserica din Almașu de Mijloc (jud. Alba). Ea nu va fi fost singura, astfel de piese putând constitui surse de inspirație mai probabile pentru zugravii din Maieri, decât îndepărtatele modele occidentale, deși nici circulația acestora nu trebuie minimalizată. Piesa în cauză a făcut parte din patrimoniul Catedralei Încoronării și este opera Mariei Prodan.

Ochiul neadormit, Maria Prodan
colecția AORAI, inv. 539

Ochiul neadormit, Almașu de Mijloc

[80] AORAI, inv. nr. 539; Hopârtean 1999, p. 566; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 64, nr. 66.

Sfântul Nicolae, binefăcătorul fetelor sărace

Deși imaginea Sfântului Nicolae este una dintre cele mai familiare centrului Maieri, ipostaza acestuia de salvator al fetelor sărace nu pare să fi avut succes. Singura icoană cu această temă pe care o cunoaştem a fost donată, în 1958, Muzeului Municipal "Ion Raica" din Sebeş de Ana Androne din Pianu de Sus[81]. În picioare, cu mitră şi veşminte arhiereşti sobre, binecuvântând cu dreapta și ținând în stânga Evanghelia deschisă, dar cu coperțile de aur spre privitor, Sfântul îl are în stânga pe tatăl fetelor, îngenuncheat, iar în dreapta, într-un balcon, pe cele trei fete; figurile miniaturale ale lui Iisus cu Evanghelia și a Maicii Domnului oferindu-i omoforul Sfântului ocupă colțurile superioare ale icoanei. Ochii nefiresc de rotunzi, care parcă țâșnesc de sub pleoape, acuratețea desenului și cromatica domoală, cu albastrul vinețiu al fundalului, indică mâna de artist experimentat a lui Petru Prodan.

Sf. Nicolae, Petru Prodan
Muzeul Municipal Sebeş, inv. ist. 940/M 1120

Arătarea Fecioarei, Matei Ţâmforea
colecţie particulară

Arătarea Fecioarei

Prezenţa temei în creaţia zugravilor din Maieri surprinde cu atât mai mult cu cât ea nu a mai

[81] Inv. ist. 940/M 1120; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 70, nr. 76.

fost identificată până acum decât la Matei Țâmforea[82]. În ambele cazuri, modelul care a stat la baza reprezentării a fost, cel mai probabil, o ilustrare a apariţiei Fecioarei la Lourdes. Cunoaştem, deocamdată, o singură icoană, păstrată în colecţia Muzeului Naţional al Unirii din Alba Iulia[83], lucrare a zugrăviței anonime, după cum probează slaba calitate artistică.

Sfânta Treime nou-testamentară

Foarte rară în creaţia zugravilor din Maieri, această temă urmează un model demult încetăţenit în mediul românesc, în care Dumnezeu-Tatăl şi Iisus, fiecare cu însemnele specifice, își sprijină picioarele pe un glob în jurul căruia roiesc îngeri; în partea superioară, Duhul Sfânt în forma unui porumbel își revarsă razele aurite. Singura imagine pe care o cunoaștem aparţine Corinei Dumitru din Alba Iulia[84]. Autoarea este cu certitudine Maria Prodan.

Drumul crucii

Existenţa acestei teme în repertoriul zugravilor din Maieri este probată doar de un mic fragment, păstrat la Muzeul Naţional al Unirii din Alba Iulia[85], în care este vizibil Iisus, cu cununa de spini în jurul frunţii şi o cruce grea pe umăr. Dezinvoltura în redarea cutelor veşmântului şi trăsăturile expresive ale chipului sunt argumentele invocate în favoarea atribuirii sale creaţiei lui Petru Prodan.

Necredința lui Toma

Printre surprizele oferite de puţinul pe care îl cunoaştem din activitatea zugrăviței anonime, se numără şi ilustrarea *Necredinţei lui Toma*, subiect cunoscut până acum în creaţia centrului Maieri doar prin intermediul unei singure icoane, păstrată şi ea în colecţia Muzeului Naţional al Unirii din Alba Iulia[86]. Reprezentarea este cea tradiţională: în centrul compoziţiei, urcat pe un piedestal, stă Iisus, flancat de ambele părţi de câte cinci apostoli. În grupul din stânga se numără şi Toma, care întinde mâna să pipăie rana dezvelită de Iisus. O draperie bogată, aurită cu bronz, conferă o oarecare ţinută icoanei cu totul modeste sub aspect grafic şi artistic.

Sfânta Paraschiva

Deşi imaginea Sfintei Paraschiva este una dintre cele mai răspândite în iconografia românească, din creaţia zugravilor Prodan a supravieţuit o singură reprezentare, poate tocmai

[82] Două icoane: una păstrată la Cârţişoara, cealaltă într-o colecţie particulară.
[83] MNUAI, inv. nr. 16336; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 58, nr. 56.
[84] La 5 mai 1976 icoana a fost luată în evidenţa Oficiului Judeţean de Patrimoniu ca proprietate a Elenei Draşoveanu din Miceşti; arhiva MNUAI, FAE nr. 630, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău. Vezi şi Rustoiu, Dumitran 2007, p. 58, nr. 57.
[85] MNUAI, inv. nr. 11801.
[86] MNUAI, inv. nr. 20947.

pentru că nu vor fi fost prea multe. Redată bust, cu o cruce mare în mâna stângă și binecuvântând cu drepta, Cuvioasa poartă coroană şi este recomandată de doi arhangheli, ale căror imagini miniaturale umplu colţurile superioare ale icoanei, atribuibilă lui Petru Prodan, ajunsă în patrimoniul Arhiepiscopiei Ortodoxe de Alba Iulia[87]. Provenienţa sa nu este cunoscută, fiind inclusă în colecţia catedralei albaiuliene.

Sfânta Paraschiva, Petru Prodan
colecţia AORAI, inv. 570

Sfântul Arhidiacon Ştefan

Temă rară în general, pentru centrul Maieri ea cunoaște doar două semnalări: o icoană zugrăvită de Maria Prodan, păstrată în colecţia Muzeului Naţional al Unirii din Alba Iulia[88], şi

[87] AORAI, inv. nr. 570.
[88] MNUAI, inv. nr. 12708.

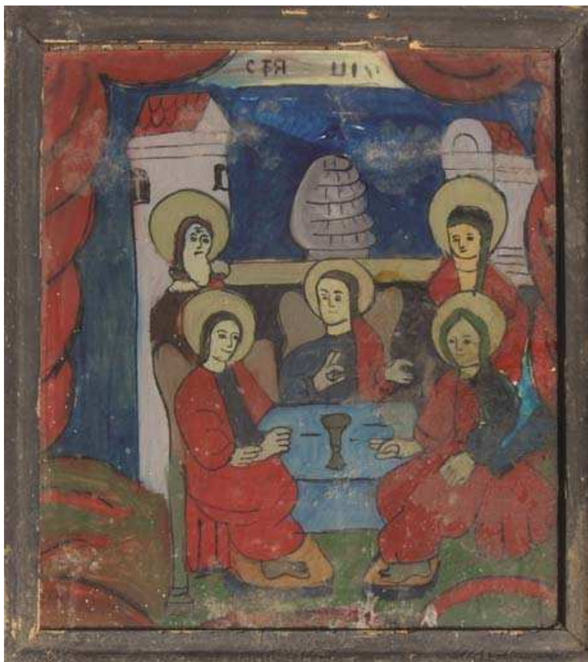
o alta atribuită lui Petru Prodan, existentă în 1986 într-o colecție particulară din Zlatna[89]. În versiunea de la Muzeul albaiulian, întâiul mucenic este redat în picioare, din semiprofil spre stânga, în veșmântul caracteristic, cu cădelnița în mâna stângă, iar în cea dreaptă cu un obiect în formă de cutie; în jurul său gravitează flori și copaci cu frunziș conic. Lipsa foiței de aur, în locul căreia s-a folosit bronz auriu, indică un produs târziu. Faptul că icoana are text explicativ indică un modelul mai vechi, ipoteză susținută și de atribuirea celei de-a doua icoane.

Cina de la Mamvri

Parohia Ortodoxă Valea Mică este, până acum, singura deținătoare a acestei teme, ilustrată de două reprezentări, una atribuibilă lui Petru Prodan[90], cealaltă zugrăviței anonime. Starea de conservare a primeia este astăzi deplorabilă, dar o fotografie din 1980 ne ajută la surprinderea detaliilor: la o masă simplă, pe care au fost așezate tacâmuri și un potir, stau cei trei îngeri, pe ale căror aureole se mai disting urme ale inițialelor OωN. Toți binecuvântează cu dreapta, iar în stânga țin baghete; în fundal, stejarul de la Mamvri și arhitecturi dinspre care se apropie Avraam și Sara, aducând cele necesare ospățului. Același decor ne întâmpină și în cea de-a doua icoană, a cărei execuție lasă însă întru totul de dorit.

Cina de la Mamvri, Petru Prodan
Valea Mică, foto 1980

Cina de la Mamvri, zugrăvița anonimă
Valea Mică

[89] Posesor: Ioan Clonța; arhiva MNUAI, FAE fără nr., întocmită de Virgil Grosu în 25 iunie 1986.
[90] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 58, nr. 56.

Sfinții Împărați Constantin și Elena

O situaţie similară ne întâmpină și în cazul acestei teme, întâlnită până acum la biserica din Valea Mică[91] și în colecţia Arhiepiscopiei Ortodoxe a Vadului, Feleacului şi Clujului. Coloritul şi modul de redare a draperiilor, alături de fizionomiile redate cu dezinvoltură, fără nici un interes pentru indicarea în vreun fel anume a sexului personajelor, sunt argumente pentru atribuirea icoanei de la Valea Mică lui Petru Prodan. Comparativ cu sobrietatea acesteia, icoana de la Cluj rămâne pe seama soţiei artistului.

Sfinții Împărați Constantin și Elena, Maria Prodan
colecţia AOVFC, Cluj-Napoca

Sfântul Arhanghel Gavriil

Rarisime de asemenea, imaginile Arhanghelului Gavriil sunt în mod evident extrase din reprezentarea comună cu a Arhanghelului Mihail, îngerul binevestitor păstrând în mâna stângă globul cruciger și în dreapta cumpăna dreptății, în vreme ce o mână ținând potirul de foc al ultimei împărtășanii trădează prezența în proximitate a celuilalt arhanghel. O astfel de icoană, atribuibilă Mariei Prodan, se păstrează la Muzeul Naţional al Unirii din Alba Iulia[92]. Tot pe seama ei poate fi pusă și icoana similară identificată în 1976 în locuința lui Salvene Ciugudean din Micești (jud. Alba)[93].

---

[91] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 85, nr. 103.
[92] MNUAI, inv. nr. 11846.
[93] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 11.

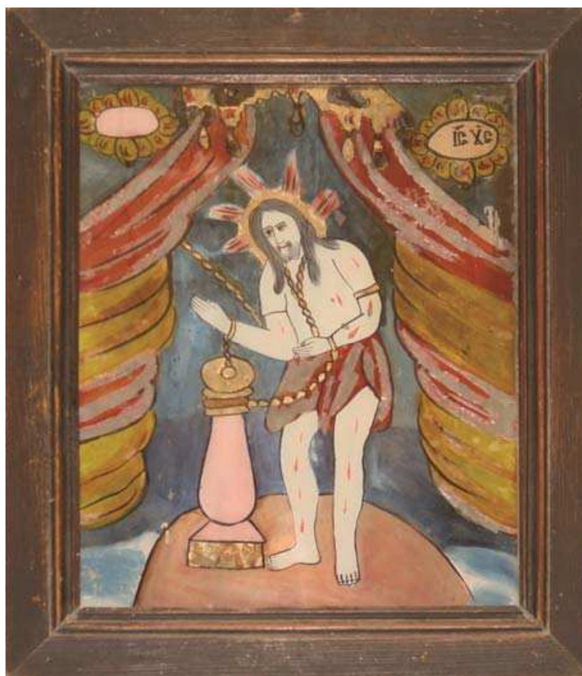

Sfinții Apostoli Petru și Pavel

Doar două icoane pot fi invocate pentru ilustrarea acestei teme, dar una dintre ele din păcate astăzi nu mai există. La 1980 ea se păstra în biserica de la Valea Mică (jud. Alba)[94]. Cealaltă împodobește încă vechea biserică de lemn din Drâmbar (jud. Alba)[95]. În decorul familiar al colinelor delimitate de "dinți de lup", cei doi apostoli, cu Evanghelii în mâini, stau față în față, ținând fiecare atributul specific: Petru cheile raiului, iar Pavel sabia. Piesa de la Valea Mică – singura icoană măiereană cu textul explicativ scris cu caractere latine – este opera lui Petru Prodan. Maria Prodan poate fi socotită autoarea icoanei de la Drâmbar.

Batjocorirea lui Iisus

Neobișnuită ca icoană portabilă pentru mediul creștin răsăritean, restrânsă în Maieri la episodul legării lui Iisus la stâlpul infamiei, această temă a fost abordată doar de câțiva artiști din sudul Transilvaniei, care au redat-o fie individual[96], fie într-o scenă mai amplă, incluzând și alte evenimente din ultimele zile de viață terestră a Mântuitorului[97]. La Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia se păstrează o icoană cu temă dublă care conține imaginea lui Iisus legat la stâlp[98], pe care autoarea, zugrăvița Maria Prodan, a preluat-o din repertoriul soțului său, după cum dovedește icoana atribuibilă lui Petru Prodan ajunsă în muzeul Mănăstirii "Brâncoveanu" de la Sâmbăta de Sus.

Batjocorirea lui Iisus, Petru Prodan
colecția Mănăstirii "Brâncoveanu, Sâmbăta de Sus

[94] Arhiva MNUAI, FAE nr. 11211, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 72, nr. 80.
[95] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 72, nr. 79.
[96] O icoană care urmează îndeaproape modelul folosit la Maieri, atribuită lui Savu Moga, se păstrează în colecția Muzeului din Gundelsheim (Sedler, Tătaru 2004, p. 124). O alta similară vezi la Fabritius Nentwig 2003, p. 107. Tema se regăsește și în repertoriul gravorilor din Hășdate (Dudaș 2005, p. 74).
[97] O icoană având în centru scena Răstignirii și în jur *Rugăciunea din grădina Ghetsimani*, *Iisus legat la stâlp*, *Biciuirea*, *Drumul crucii* și, în partea inferioară, pe Iisus coborât de pe cruce, a realizat la 1853 Ioan Pop de la Făgăraș. Cadrul rococo al imaginii nu lasă dubii asupra originii sursei de inspirație. Vezi Rustoiu, Băjenaru, Dumitran, Szőcs 2008, p. 122.
[98] MNUAI, inv. nr. 12372.

Adam și Eva

Subiect mai rar reprezentat, scena ispitirii protopărinților are în centru pomul cunoașterii binelui și răului, încărcat de poame, cu șarpele încolăcit în jurul trunchiului și întreținând un dialog cu Eva, gata să muște din fructul oprit, în vreme ce cu cealaltă mână îi întinde unul și lui Adam. Cei doi, reprezentați de o parte și de alta a copacului, poartă deja învelitori în jurul coapselor, deși momentul conștientizării goliciunii s-a petrecut posterior gustării fructelor.

Proveniența		**locația actuală**	**Atribuire**		
județ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 10680	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 12372*		x	
Alba	bis. Galda de Jos[99]	Galda de Jos, biserica veche*	x		
Harghita	Ocna de Sus	MNUAI, inv. 16885		x	
		total	**2**	**2**	
total icoane: **2+2***		din care în colecția MNUAI: **2 + 1***			

Sfântul Haralambie

Un subiect frecvent în arta iconarilor pe sticlă din partea sudică a Transilvaniei, Sfântul Haralambie este redat în picioare, bătrân, într-un veșmânt arhieresc bogat decorat, ținând Evanghelia în mâna dreaptă, iar cu stânga lanțul de care este legată ciuma: o figură umanoidă cu coroană, care agită amenințător o coasă. Partea superioară e inspirată de icoanele Sfântului Nicolae, de unde sunt preluate reprezentările în slavă ale lui Iisus cu Evanghelia și a Maicii Domnului cu omoforul.

Proveniența		**locația actuală**	**Atribuire**		
județ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăvița anonimă*
Alba	Alba Iulia[100]	AORAI, inv. 542	x		
Alba	Alba Iulia[101]	col. Cristea, Alba Iulia	x		
Alba	Alba Iulia[102]	col. Cristea, Alba Iulia	x		
Alba	Ighiel	MNUAI, inv. 12105		x	
		total atribuiri	**3**	**1**	
total icoane: **4**		din care în colecția MNUAI: **1**			

Răstignirea lui Iisus

Subiectul Răstignirii se pare că nu a fost chiar atât de rar reprezentat pe cât ne apare astăzi. O icoană păstrată în colecția Arhiepiscopiei Ortodoxe de Alba Iulia[103], atribuibilă Mariei Prodan, ne pune în fața unui model care, printr-un detaliu anume, pare să îndreptățească presupunerea

[99] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 91, nr. 110.
[100] Hopârtean 1999, p. 572.
[101] http://www.nistea.com/media/photos/icoane_pe_sticla_din_colectia_familiei_nistea/target7.html.
[102] http://www.nistea.com/media/photos/icoane_pe_sticla_din_colectia_familiei_nistea/target8.html.
[103] Inv. nr. 128, proveniență: Parohia Ortodoxă Poiana Ampoiului; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 53, nr. 47.

că a fost destul de des reprodus. Este vorba de o posibilă semnătură a lui Petru Prodan, doar că realizarea icoanei în oglindă şi lipsa de interes a zugrăviţei pentru inscripţii au denaturat ductul slovelor, făcându-le neinteligibile. În această icoană – deocamdată singura reprezentare de acest tip cunoscută – scena Răstignirii se profilează pe un fundal arhitectonic variat, cu construcţii legate printr-o arcadă amplă, de care atârnă obişnuitele draperii. În centru, în prim-plan, se află crucea pe care este răstignit Hristos. În partea stângă, câţiva paşi mai în spate, stă Ioan, care întreţine un dialog prin semne cu Fecioara, aflată în partea opusă a crucii, dar pe aceeaşi linie şi care parcă cere îngăduinţă să-şi mai exprime o dată durerea. Mult în spate sunt crucile de care sunt legaţi cei doi tâlhari, înălţate fiecare pe câte o movilă. Luna şi soarele sunt poziţionate în aşa fel încât parcă i-ar străjui pe aceştia, prezenţa lor având mai degrabă un rol decorativ decât simbolic. Tema a fost tratată mai des în versiunea restrânsă la crucea cu Iisus răstignit, flancată de Fecioară şi Ioan.

Sfântul Haralambie, Petru Prodan
colecția AORAI, inv. 542

Răstignirea lui Iisus, Maria Prodan
colecția Parohiei Ciugud

Proveniența		**locația actuală**	**Atribuire**		
județ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăvița anonimă*
Alba	Alba Iulia[104]	AORAI, inv. 523		x	

[104] Hopârtean 1999, p. 565.

Alba	Alba Iulia[105]	*	x		
Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială		x	
Alba	Drâmbar	MNUAI, inv. 13648*	x		
Alba	Hăpria[106]	col. etnografică Limba		x	
Alba	Poiana Ampoiului[107]	AORAI, inv. 128		x	
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12200		x	
		total atribuiri	**2**	**5**	
	total icoane: **5+2***	din care în colecția MNUAI: **1+1***			

Botezul Domnului

Toate icoanele cunoscute cu această temă sunt de dimensiuni mari şi se datează în anii de sfârşit ai veacului al XIX-lea – începutul celui următor, fiind atribuibile Mariei Prodan. Şablonul rămâne acelaşi, chiar dacă uneori este redat în oglindă: într-un peisaj populat cu palmieri, Iisus, cu mâinile împreunate în rugăciune, stă cu picioarele în apa Iordanului în timp ce Ioan îi răstoarnă pe creştet un vas cu apă; Duhul Sfânt, în formă de porumbel, își revarsă lumina asupra Sa, iar o mulţime de heruvimi se agită în aer, înlocuind imaginea tradițională a îngerilor care aşteaptă pe mal cu ştergare în mâini. Scena este simplă şi nu comportă nici un detaliu cu semnificaţie obscură, precum lespedea zugrăvită adeseori sub picioarele lui Hristos, cu șerpi ilustrând puterile Iadului ieșind zvârcolindu-se de sub ea, sau personificarea Iordanului, sub forma unui bătrân. Chiar şi atitudinea Botezătorului este cât se poate de firească, el îndeplinind doar ritualul botezului, fără alte gesturi simbolice, cealaltă mână fiindu-i ocupată cu un toiag lung, cu partea superioară terminată în formă de cruce, de care atârnă o flamură.

Proveniența		**locația actuală**	**Atribuire**		
județ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăvița anonimă*
Alba	Alba Iulia[108]	AORAI, inv. 517		x	
Alba	Alba Iulia[109]	Alba Iulia (Viorel Berghian)		x	
Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială		x	
Alba	Micești	MNUAI, inv. 12838		x	
Alba	Alba Iulia[110]	Alba Iulia (Corina Dumitru)		x	
Alba	bis. Oarda de Sus[111]			x	
		München, col. van Riesen[112]		x	
		total atribuiri		**7**	
	total icoane: **7**	din care în colecția MNUAI: **1**			

[105] Arhiva MNUAI, FAE nr. 7730, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 6 mai 1980, cu fotografie alb-negru.
[106] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 51, nr. 45.
[107] Hopârtean 1999, p. 565; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 53, nr. 47.
[108] Hopârtean 1999, p. 564-565.
[109] Rustoiu, Dumitran 2007, p.46, nr. 35.
[110] Rustoiu, Dumitran 2007, p.45, nr. 32.
[111] Arhiva MNUAI, FAE nr. 10247, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău la 22 oct. 1980, cu fotografie alb-negru.
[112] Inv. nr. VR 162; *Poesie des Glaubens*, p. 61.

Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil

Icoane în care cei doi Arhangheli apar împreună sunt destul de puține. Ele urmează, cu mici variații, același șablon, care uneori e redat și în oglindă, diferite fiind îndeosebi accesoriile personajelor și, mai ales trăsăturile lor fizionomice.

Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, Petru Prodan
colecția etnografică Limba

Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, Maria Prodan
colecția AORAI, inv. 475

Proveniența		**locația actuală**	**Atribuire**		
județ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăvița anonimă*
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 10744	x		
Alba	bis. Blandiana	bis. Blandiana		x	
Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială[113]		x	
Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială[114]		x	
Alba	bis. Hăpria[115]	Limba, colecția etnografică	x		
Alba	Oarda de Sus[116]		x		
Alba	bis. Țelna[117]	AORAI, inv. 475		x	
Cluj	Cluj-Napoca	MNUAI, inv. 14807	x		
		București, col. Ciobanu[118]	x		
	col. I. A. Popescu	Gherla, muz. orășenesc[119]	x		
		total atribuiri	**6**	**4**	
	total icoane: **10**	din care în colecția MNUAI: **2**			

[113] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 73, nr. 82.
[114] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 74, nr. 83.
[115] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 73, nr. 81.
[116] Posesor: Ioan Jimbotean; arhiva MNUAI, FAE fără nr., întocmită de Virgil Grosu în 16 sept. 1986.
[117] Hopârtean 1999, p. 573.
[118] Dancu, Dancu 1975, pl. 133.
[119] Roșca 2010, pl. 73.

Sfântul Arhanghel Mihail

Imaginile arhistrategului îngerilor nu sunt nici ele prea numeroase și nici diversificate. S-a urmărit însă cu obstinație să îi fie redate toate atributele care fac din el un vestitor al morţii: sabia, potirul ultimei împărtășanii și cumpăna cu care vor fi judecate păcatele fiecărui muritor. Cu chip tânăr, feciorelnic chiar – în creaţiile lui Petru Prodan –, Mihail este prezentat bust, cu o cămașă de zale aurită peste tunică și mantie roșie, cu sabia în mâna dreapta, iar în stânga ţinând împreună potirul și balanţa. Uneori o mână ajutătoare apare în câmpul icoanei, indicând o posibilă folosire a izvodului cu reprezentarea ambilor Arhangheli.

Provenienţa		**locaţia actuală**	**Atribuire**		
judeţ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăviţa anonimă*
Alba	Alba Iulia[120]	AORAI, inv. 543	x		
Alba	Câmpeni	MNUAI, inv. 20948		x	
Alba	Ghirbom	MNUAI, inv. 16883		x	
Alba	Henig	MNUAI, inv. 12960	x		
Alba		Ohaba, casa parohială[121]	x		
Alba	Partoș	MNUAI, inv. 11840	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 14359		x	
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12196	x		
Alba	Ciugud[122]	Ciugud (Ioan Fechete)		x	
Alba	Răchita[123]	*	x		
		total atribuiri	**6**	**4**	
total icoane: **9+1***		din care în colecţia MNUAI: **6**			

Cina cea de taină

Puţinele exemplare cunoscute din această icoană urmează invariabil același șablon: sub o arcadă care unește elementele arhitecturale din fundal, de care atârnă draperii și o lampă, este amplasată o masă relativ în formă de sigma, pe care sunt împrăștiate tacâmuri, farfurii, pâini, ridichi și un potir. Numărul personajelor care ospătează variază între 10 și 13. Iisus, care ocupă locul din mijloc, binecuvântează cu dreapta, iar cu stânga îl trage la piept pe apostolul favorit. Iuda ocupă întotdeauna colţul inferior drept, fiind reprezentat gata de plecare și exhibând ostentativ o pungă pe care e însemnat numărul arginţilor primiţi pentru trădare. O stofă preţioasă, cu broderie și auritură, împodobește masa, înviorând oarecum atmosfera apăsătoare a scenei.

Provenienţa		**locaţia actuală**	**Atribuire**		
judeţ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăviţa anonimă*
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 14350		x	
Alba		MNUAI, inv. 16322	x		

[120] Hopârtean 1999, p. 573-574; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 76, nr. 88.
[121] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 75, nr. 86.
[122] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 76, nr. 87.
[123] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 11.

Alba		MNUAI, inv. 16320*		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 10745*	x		
Alba		MNUAI, inv. 16317*	x		
Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială[124]		x	
Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială[125]		x	
Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială*	x		
Alba	Micești[126]		x		
		Gundelsheim, muz.[127]	x		
		Würzburg, muz. diecezan[128]	x		
		total atribuiri	**7**	**4**	
total icoane: **7+4***		din care în colecția MNUAI: **2+3***			

Încoronarea Fecioarei

Icoanele sunt, în cea mai mare parte, fidele unui izvod în care Hristos, redat în partea stângă, poartă pe umăr crucea Răstignirii, iar Cel-vechi-de-zile ține în mâna stângă un sceptru de aur și globul cruciger. Amândoi sprijină o coroană de aur deasupra creștetului Fecioarei, acoperit de maforion, redată fie în genunchi, fie în picioare, cu mâinile împreunate în rugăciune sau ținând o floare. Uneori scena se petrece în slavă, fiecare din cele trei personaje ocupând câte un leagăn de nori, alteori Fecioara e reprezentată pe un câmp a cărui vegetație este redată prin tradiționalii "dinți de lup". Deasupra, ieșind dintr-o spărtură de nori, Sfântul Duh, în forma unui porumbel, își revarsă din abundență suflul, redat prin flăcări roșii și raze de aur.

Scena este recompusă de Maria Prodan, deși mult mai probabil este vorba de urmarea unui izvod diferit, în care Hristos și Cel-vechi-de-zile își schimbă locul, iar Fecioara are capul descoperit. Evenimentul se petrece pe un câmp cu flori, norii fiind redați în fundal, în forma unui curcubeu având în mijloc porumbelul Sfântului-Duh.

Provenienţa		**locația actuală**	**Atribuire**		
județ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăvița anonimă*
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 10741	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 12847		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 20936	x		
Alba	Galda de Sus	bis. Galda de Sus[129]	x		
Alba	Ghirbom	MNUAI, inv. 17806	x		
Alba	Ighiel	MNUAI, inv. 12104	x		
Alba	Micești	MNUAI, inv. 19026		x	
Alba	bis. Oarda de Sus[130]			x	

[124] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 50, nr. 42.
[125] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 50, nr. 43.
[126] Posesoare: Elena Nemeț; arhiva MNUAI, FAE nr. 628, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 6 mai 1976.
[127] Sedler, Tătaru 2004, p. 110.
[128] Fabritius, Nentwig 2003, p. 105.
[129] Donație din partea unei enoriașe.

Alba	Răhău[131]		x		
Alba	Sebeș[132]	muz. Sebeș, inv. 933	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12828	x		
Alba	bis. Tibru[133]		x		
Alba	bis. Zlatna I[134]	AORAI, inv. 311	x		
Alba		AORAI, inv. 571	x		
Alba		MNUAI, inv. 16333*	x		
		total atribuiri	**12**	**3**	
	total icoane: **14+1***	din care în colecția MNUAI: **7+1***			

Încoronarea Fecioarei, Petru Prodan
colecția AORAI, inv. 311

Hristos – vița de vie, Petru Prodan
colecția AORAI, inv. 302

Sfântul Prooroc Ilie

Icoana dedicată Sfântului Prooroc Ilie are, în versiunea zugravilor din Maieri, o compoziție ordonată pe două registre: în cel superior, Ilie strunește din bici doi cai de foc înaripați care

[130] Parohia Ortodoxă; arhiva MNUAI, FAE nr. 10255, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 22 oct. 1980, cu ilustrație alb-negru.
[131] Posesor: Nicolae Neaga; arhiva MNUAI, FAE nr. 15883 întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 2 febr. 1983.
[132] Donație din 1958 din partea lui Dumitru Vintilă din Sebeș.
[133] Icoană existentă în 1976, cf. unei FAE fără nr. din arhiva MNUAI, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău.
[134] Hopârtean 1999, p. 557; imaginea aparține însă unei icoane din colecția MNUAI, inv. nr. 17806.

trag o trăsură aurită; o trâmbă de nori separă miracolul de lumea terestră, în care oamenii își trăiesc grijile cotidiene: ţăranul ară, femeia toarce şi leagănă copilul din copaie. Redarea temei se concentrează astfel pe răpirea Sfântului, ignorând sistematic celelalte detalii ale biografiei sale, prezente în icoanele celorlalte centre artistice transilvănene. Este vorba de retragerea sa în peşteră, unde este hrănit de corb – episod care lipseşte cu desăvârşire din icoanele măierene, şi de despărţirea de Elisei, prin aruncarea veşmântului, acesta fiind, de fapt, motivul pentru care în compoziţie a intrat şi planul terestru, dar care în icoanele familiei Prodan este deturnat într-o adevărată scenă de gen. Cel care a simplificat imaginea este chiar Petru Prodan. O icoană a sa deconspiră izvodul, care conţinea şi momentul când Sfântul i-a aruncat lui Elisei veşmântul, drept dovadă că într-adevăr s-a înălţat la cer[135]. Celelalte însă preferă să accentueze atmosfera bucolică, pierzându-se astfel cu totul semnificaţia iniţială a registrului inferior, în care Ilie trebuia să-l întâlnească pe Elisei arându-şi ogorul.

Provenienţa		**locaţia actuală**	**Atribuire**		
judeţ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăviţa anonimă*
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 10683	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 11333		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 16940	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 18299	x		
Alba	bis. Ampoiţa[136]		x		
Alba	Ciugud[137]	Ciugud, casa parohială		x	
Alba	Miceşti	MNUAI, inv. 12637	x		
Alba	Miceşti	MNUAI, inv. 12807		x	
Alba	Presaca	MNUAI, inv. 15940	x		
Alba	Vinerea	MNUAI, inv. 10681		x	
Alba		MNUAI, inv. 16339		x	
Alba		Alba Iulia (Niculiţă Pascu)[138]	x		
Alba		Vinţu de Jos, col. Beca	x		
Mureş	Pănet	MNUAI, inv. 15913	x		
	publ. Pavelescu[139]		x		
		total atribuiri	**10**	**5**	
	total icoane: **15**	din care în colecţia MNUAI: **10**			

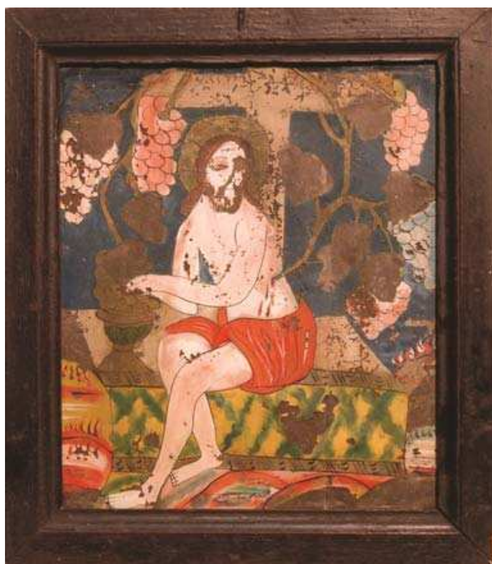
Hristos – viţa de vie

Una dintre cele mai spectaculoase realizări ale centrului, această icoană este totuşi destul de

135 Colecţia MNUAI, inv. nr. 18299.
136 Arhiva MNUAI, FAE nr. 1190, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 17 oct. 1980, cu fotografie alb-negru.
137 Rustoiu, Dumitran 2007, p. 84, nr. 102.
138 Rustoiu, Dumitran 2007, p. 83, nr. 101.
139 Pavelescu 1939-1942, pl. I, fig. 2. Este interesant cum a fost posibil ca exact aceeaşi imagine să fie reprodusă şi de Pernicek 1979, p. 656, fig. 13, ca şi cum la acea dată icoana făcea parte din colecţia Muzeului albaiulian. O asemenea eventualitate nu a fost însă probată de cercetările ulterioare.

rară. Șablonul este mereu același: storcând cu mâinile struguri într-un potir, Iisus stă pe mormântul decorat ca o ladă de zestre, cu trupul sprijinit de crucea Răstignirii, ușor aplecat spre stânga, dar cu privirea îndreptată în dreapta, spre coasta împunsă de suliță, din care crește o viță ce se arcuiește pe după brațele crucii, purtând povara unor ciorchini uriași.

Hristos – vița de vie, Petru Prodan
colecția Parohiei Ortodoxe Ciugud

Hristos – vița de vie, Maria Prodan
colecția van Riesen, München

Proveniența		**locația actuală**	**Atribuire**		
județ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăvița anonimă*
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 10730	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 14126	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 16645	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 21353		x	
Alba		MNUAI, inv. 16337	x		
Alba	Ciugud	Ciugud, casa paroh.	x		
Alba	Oarda de Sus[140]		x		
Alba	Răhău[141]		x		
Alba	bis. "greci", Sebeș[142]	muz. Sebeș, custodie	x		
Alba	bis. Zlatna I[143]	AORAI, inv. 302	x		
Caraș-Severin	bis. Șopotu Vechi[144]	Timișoara, muz. Mitropoliei	x		

[140] Posesoare: Maria Totoian; arhiva MNUAI, FAE fără nr., întocmită de Virgil Grosu în 13 sept. 1986.
[141] Posesor: Nicolae Neaga; arhiva MNUAI, FAE nr. 15884 întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 2 febr. 1983, cu fotografie alb-negru.
[142] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 63, nr. 64.
[143] Hopârtean 1999, p. 571; imaginea reprezintă, în realitatea, o icoană din colecția MNUAI, inv. nr. 10730.

		München, col. van Riesen[145]		x	
	publ. Pavelescu[146]		x		
	publ. Popescu[147]			x	
	col. Dancu[148]		x		
		total atribuiri	**12**	**3**	
	total icoane: **15**	din care în colecția MNUAI: **5**			

Învierea lui Iisus

Pentru această temă, zugravii din Maieri au folosit cu predilecție ca șablon o versiune restrânsă a reprezentării de sorginte occidentală, recomandată însă de erminie, în care Iisus calcă în picioare lespedea mormântului, înconjurat de un simulacru de mandorlă format dintr-o ghirlandă de nori, ce delimitează până la umerii Mântuitorului lumina necreată redată cu aur, restul revenind culorii de fond. Un steag cu cruce aurită îi flutură în mâna stângă, iar cu dreapta schițează gestul binecuvântării. Străjerul plasat în stânga Sa se pregătește să fugă, un altul privește uimit în dreapta, un al treilea, redat de obicei doar bust, se sprijină de mormânt, adormit încă sau mort de spaimă. Cum și în alte situații se observă un anume dezinteres pentru semnificația anumitor componente, este greu de spus dacă în cazul acestei icoane mormântul a rămas închis dintr-o neputință de redare grafică sau forma sa a fost în mod deliberat aleasă de Petru Prodan pentru a induce atmosfera de taină a evenimentului. Cel mai simplu răspuns rămâne însă acela că s-a urmat cu fidelitate un model care conținea deja acest detaliu.

Întrebarea nu este chiar lipsită de obiect, deoarece în trei icoane duble păstrate actualmente în colecția Arhiepiscopiei Ortodoxe de Alba Iulia[149] ne întâmpină o altă versiune a aceleiași reprezentări, care, prin colorit și iluzia optică dată de retezarea în partea inferioară a mandorlei ce îl învăluie pe Iisus, dă impresia că acesta aproape țâșnește dintr-un mormânt de pe care lespedea a dispărut cu totul. Totuși, nu poate fi total contestată nici ipoteza că avem de-a face cu aceeași poziție statică, de relativ repaos pe lespedea mormântului cu sigiliile încă nedesfăcute, ca explicație pentru o astfel de interpretare a scenei putându-se invoca stângăcia artistului și obținerea involuntară a efectului de adâncime prin apelul la policromie. Nu putem, deci, desluși cu precizie dacă ipostaza pe care a vrut să o ilustreze artistul a fost aceea a unui Iisus care a înviat în mod tainic, suprinzându-i cu apariția Sa neașteptată pe numeroșii paznici distribuiți de-o parte și de alta a mormântului intact, sau evenimentul a fost în prealabil pregătit de ridicarea lespezii, pentru a face loc, în limitele firescului, trupului revenit la viață.

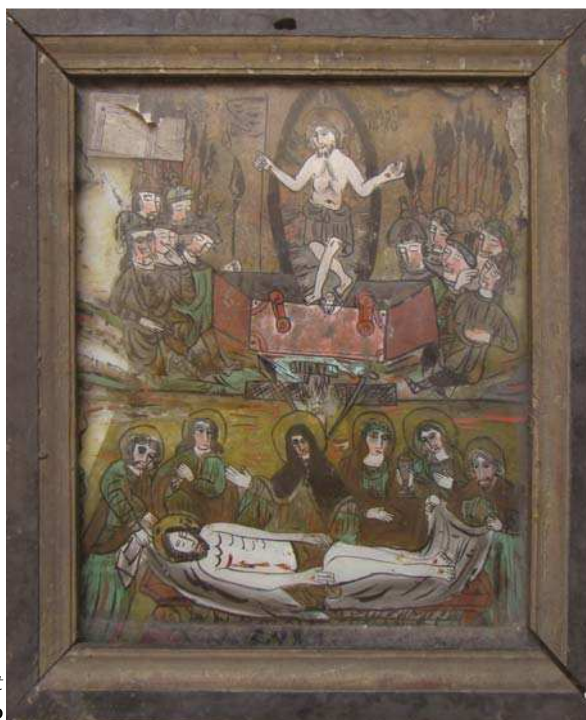
---

144 Mureșianu 1973, fig. 118; inv. 5376.
145 Inv. nr. VR 085; *Poesie des Glaubens*, p. 61.
146 Pavelescu 1939-1942, pl. II, fig. 4, imagine reluată, inexplicabil, la Pernicek 1979, p. 639, fig. 9.
147 Popescu 1969, p. 43.
148 Dancu, Dancu 1975, pl. 130. Icoana este publicată și de Metaxa 1978, p. 118.
149 Colecția AORAI, inv. nr. 160, 300 și 306.

Învierea lui Iisus, Petru Prodan
Cristești – Dealu Geoagiului

Învierea lui Iisus – Punerea în mormânt
Petru Prodan, colecția AORAI, inv. 160

Proveniența		locația actuală	Atribuire		
județ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăvița anonimă*
Alba	Alba Iulia[150]	AORAI, inv. 527*	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 18937	x		
Alba	Alba Iulia[151]	*	x		
Alba	bis. Bucerdea Vinoasă[152]	AORAI, inv. 120*		x	
Alba	Ciugud[153]	Ciugud, casa parohială		x	
Alba	Ciugud[154]	Ciugud, casa parohială*		x	
Alba	bis. Cristești	bis. Cristești	x		
Alba	bis. Mogoș-Miclești[155]	AORAI, inv. 160*	x		
Alba	Partoș	MNUAI, inv. 10733	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 11738*		x	
Alba	Șard[156]	Șard, muz. parohiei		x	

[150] Hopârtean 1999, p. 570; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 99, nr. 118.
[151] Arhiva MNUAI, FAE nr. 7729, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 6 mai 1980, cu fotografie alb-negru.
[152] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 93, nr. 112.
[153] Hopârtean 1999, p. 569; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 57, nr. 54.
[154] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 94, nr. 113.
[155] Hopârtean 1999, p. 568.
[156] Donație Aurel Meteș; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 56, nr. 51.

Alba	bis. Zlatna I[157]	AORAI, inv. 300*	x		
Alba	bis. Zlatna I[158]	AORAI, inv. 306*	x		
Alba		MNUAI, inv. 10747*	x		
Alba		MNUAI, inv. 16320*		x	
Alba		MNUAI, inv. 16333*	x		
Sibiu	bis. Sibiu[159]	Sibiu, muz. Mitropoliei		x	
		Würzburg, muz. diecezan[160]		x	
	publ. Pavelescu[161]		x		
		total atribuiri	**11**	**8**	
	total icoane: **8+11***	din care în colecția MNUAI: **2+4***			

Punerea în mormânt

Reprezentarea specifică centrului artistic din Maieri urmează, invariabil, un antimis sau un model inspirat de un antimis, frecvent reprodus de iconarii din sudul Transilvaniei[162]. Această origine este deconspirată de chiar icoanele înseși, trei dintre ele, în care spațiul a permis extinderea compoziției, scoțând la iveală și ceea ce în presupusul original[163] trebuia să fie "cetatea Ierihonului", având în partea opusă "grădina Ghetsimani"[164] și chiar "Golgota", cu cele trei cruci profilate stângaci, ca într-un cimitir, fără nici un detaliu care să indice supliciul la care fuseseră martore[165].

În mod obișnuit, însă, scena plângerii se petrece sub o arcadă având în fundal crucea Răstignirii, de care sunt rezemate instrumentele patimilor; Iisus este întins pe "piatra ungerii" – lespedea pătată de sângele său –, pe giulgiul ținut de capete de Iosif din Arimateea și Nicodim. În prim-plan, doi îngeri îngenuncheați stau cu mâinile împreunate în rugăciune, rostul lor inițial – acela de a contribui la susținerea giulgiului – nefiind destul de elocvent ilustrat. În spatele mormântului, redat adeseori ca un catafalc, se află Maica Domnului, în poziție centrală, împreună cu alte cinci personaje. În partea stângă recunoaștem grupul sfintelor femei, una dintre ele cu o năstrapă cu mir în mâini. În partea opusă sunt uneori atribuite aripi unora dintre figuri, detaliu care ne trimite la Arhanghelii Mihail și Gavriil

---

157 Hopârtean 1999, p. 569.
158 Hopârtean 1999, p. 568; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 88, nr. 107.
159 În Muzeul Arhiepiscopiei, eticheta precizând că a făcut întotdeauna parte din patrimoniul acesteia.
160 Fabritius, Nentwig 2003, p. 129.
161 Pavelescu 1939-1942, pl. II, fig. 3.
162 Vezi, spre exemplu, creația lui Ioan Pop de la Făgăraș (Rustoiu, Băjenaru, Dumitran, Szőcs 2008, p. 124-127).
163 Pentru prototipul îndepărtat al icoanelor măiere, vezi imaginea zugrăvită de Ioan Pop de la Făgăraș în 1839 (Rustoiu, Băjenaru, Dumitran, Szőcs 2008, p. 128), din care vom găsi și alte detalii într-o icoană a lui Petru Prodan păstrată la Mitropolia din Sibiu, discutată în continuare.
164 Colecția Aurel Bodiu, la Roșca 2010, p. 276; Muzeul Național al Unirii, inv. nr. 16319; colecția Parohiei Ortodoxe Ciugud, pentru care vezi mai jos, p. 43.
165 Colecția MNUAI, inv. nr. 12738.

reprezentaţi pe antimis încadrându-l pe Ioan, apostolul favorit. Grupuri de heruvimi distribuiţi deasupra sporesc numărul celor care participă la durerosul eveniment. În afară de aproape nelipsitele draperii, colţurile superioare sunt rezervate soarelui şi lunii sau altor îngeri sosiţi în zbor. O icoană descoperită în 1979 în casa parohială din Meteş (jud. Alba) avea fundalul decorat cu steluţe, fiind singura piesă zugrăvită în Maieri cu un asemenea decor.

O icoană ajunsă în colecţia Mitropoliei din Sibiu câştigă şi ea în preţiozitate prin faptul că permite recunoaşterea personajelor participante, al căror nume a fost parţial redat pe aureole. Aflăm astfel că bărbatul de la picioarele lui Iisus este Nicodim, cel din partea opusă trebuind să fie Iosif din Arimateea. În spatele lui Nicodim, slovele μι de pe aureolă şi aripile ne ajută să-l identificăm pe Arhanghelul Mihail, celălalt personaj înaripat fiind, deci, Gavriil. Între ei, identitatea lui Ioan este explicit afirmată de numele redat integral pe aureolă. Antimisul transformat în icoană de Ioan Pop de la Făgăraş ne ajută să le cunoaşte şi pe cele două mironosiţe, cea cu năstrapa fiind Marta, iar cealaltă Maria Magdalena[166].

Punerea în mormânt, Petru Prodan
colecţia Mitropoliei Ortodoxe, Sibiu

[166] Rustoiu, Băjenaru, Dumitran, Szőcs 2008, p. 128.

Punerea în mormânt, Petru Prodan
colecția Parohiei Ortodoxe Ciugud

Proveniența		locația actuală	Atribuire		
județ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăvița anonimă*
Alba	Alba Iulia[167]	AORAI, inv. 531	x		
Alba	Alba Iulia[168]	AORAI, inv. 535	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 12738*		x	
Alba	Alba Iulia[169]	*	x		
Alba	Alba Iulia[170]	*		x	
Alba	Bărăbanț	MNUAI, inv. 19185		x	

[167] Hopârtean 1999, p. 566.
[168] Hopârtean 1999, p. 567; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 55, nr. 51.
[169] Arhiva MNUAI, FAE nr. 7730, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 6 mai 1980, cu fotografie alb-negru.
[170] Arhiva MNUAI, FAE nr. 7731, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 6 mai 1980, cu fotografie alb-negru.

Punerea în mormânt, Petru Prodan
colecția AORAI, inv. 531

Punerea în mormânt, zugrăvița anonimă
colecția Muzeului Etnografic Reghin

Alba	bis. Bucerdea Vinoasă[171]	AORAI, inv. 120*		x	
Alba	Ciugud[172]	Ciugud, casa parohială*		x	
Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială	x		
Alba	Drâmbar	MNUAI, inv. 13648*	x		
Alba	bis. Meteș[173]		x		
Alba	bis. Mogoș-Miclești[174]	AORAI, inv. 160*	x		
Alba	bis. Oarda de Sus[175]		x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 11291	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 11738*		x	
Alba	bis. Șeușa[176]	Șeușa, casa parohială		x	
Alba	bis. Zlatna I[177]	AORAI, inv. 300*	x		
Alba	bis. Zlatna I[178]	AORAI, inv. 306*	x		
Alba		MNUAI, inv. 16319		x	

[171] Hopârtean 1999, p. 569; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 93, nr. 112.
[172] Donație Carolina Drăghici; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 94, nr. 113.
[173] Arhiva MNUAI, FAE nr. 10223, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 7 iul. 1979, cu fotografie alb-negru.
[174] Hopârtean 1999, p. 568.
[175] Arhiva MNUAI, FAE nr. 10254, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 22 oct. 1980, cu fotografie alb-negru.
[176] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 55, nr. 50.
[177] Hopârtean 1999, p. 569.
[178] Hopârtean 1999, p. 568.

		Craiova, Muzeul Olteniei[179]	x		
Mureș	Săcalu de Pădure	Reghin, Muz. Etnografic			x
		Sibiu, col. Mitropoliei	x		
	licitație Fischer[180]				x
		total atribuiri	13	8	2
	total icoane: **13+10***	din care în colecția MNUAI: **3+3***			

Iisus Hristos Mare Arhiereu

Frecventă în producția iconarilor din Maieri, această icoană este întâlnită în patru variante.

În prima dintre ele, cunoscută deocamdată doar dintr-o reprezentare destinată bisericii din Țelna (jud. Alba)[181] și dintr-o icoană cu temă dublă care se afla în 1983 în posesia unui locuitor din satul Răchita (jud. Alba)[182], Iisus, redat frontal, înveșmântat într-un stihar roșu, cu omofor și mitră aurite, așezat pe un tron impozant, binecuvântează cu dreapta, iar în stânga ține globul cruciger.

Iisus Hristos Mare Arhiereu, Petru Prodan
colecția AORAI, inv. 473

Iisus Hristos Mare Arhiereu, Petru Prodan
Nădăștie

[179] Dancu, Dancu 1975, pl. 129.
[180] Fischer 2008, p. 41, nr. 25.
[181] Colecția AORAI, inv. nr. 473; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 49, nr. 40.
[182] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 11.

În cea de-a doua variantă, Mântuitorul apare tot frontal, în același veșmânt arhieresc roșu, cu nabedernită, omofor și mitră aurite, așezat însă pe un tron mai simplu, deși inspirat de un model baroc, decorat cu baluștri în vârful cărora sunt reprezentați soarele și luna. Locul globului este luat de o Evanghelie închisă, cu scoarțe aurite, sprijinită pe genunchi.

Provenienţa		**locaţia actuală**	**Atribuire**		
judeţ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăvița anonimă*
Alba	bis. Drâmbar[183]	Drâmbar, biserica veche	x		
Alba	Cărpiniș[184]	muz. Sebeș, ist. 1863/M2434	x		
Alba	Micești	MNUAI, inv. 10732	x		
		muz. Orăștie, inv. 2820	x		
		total atribuiri	**4**		
	total icoane: **4**	din care în colecția MNUAI: **1**			

A treia ilustrare, foarte asemănătoare cu cea anterioară, doar că Iisus este acum redat din semiprofil spre stânga, poartă foarte arareori inscripțiile lămuritoare asupra identității personajului reprezentat, motiv pentru care a și fost, în mai multe rânduri, confundat cu Sfântul Nicolae, obișnuit și el a fi redat pe tron, în veșmânt arhieresc.

Provenienţa		**locaţia actuală**	**Atribuire**		
judeţ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăvița anonimă*
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 10748		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 11334		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 16647		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 20938		x	
Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială		x	
Alba	Henig	MNUAI, inv. 12265	x		
Alba	Micești	MNUAI, inv. 12636		x	
Alba	bis. Nădăștie	MNUAI, custodie	x		
Alba	Răchita[185]	*	x		
Alba	Săliștea	MNUAI, inv. 12514		x	
Alba	Straja	MNUAI, inv. 11296	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12114		x	
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12706		x	
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12830	x		
Alba	Tăuți	MNUAI, inv. 20183		x	
Alba	bis. Țelna[186]	AORAI, inv. 473	x		
Alba	bis. Vinerea[187]		x		
		Würzburg, muz. diecezan[188]	x		

[183] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 47, nr. 37.
[184] Proveniența: Lazăr Dumitru; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 48, nr. 39.
[185] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 11.
[186] Hopârtean 1999, p. 570; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 49, nr. 40.
[187] Arhiva MNUAI, FAE nr. 2083, întocmită de Virgil Grosu în 4 mai 1980, cu fotografie alb-negru.
[188] Fabritius, Nentwig 2003, p. 70.

total atribuiri	**8**	**10**	
total icoane: **17+1***	din care în colecția MNUAI: **12**		

Despre cea de-a patra variantă – deocamdată unicat în posesia Muzeului Național al Unirii[189] – se poate crede că a avut ca model o gravură sau o icoană de inspirație rusească sau ucraineană, deoarece inițiala **I** din numele Mântuitorului este dublată, detaliu care mai apare doar într-o singură lucrare din creația familiei Prodan[190]. Acest model îl prezintă pe Iisus în deja obișnuitul veșmânt roșu, cu omofor și mitră aurite, așezat pe un tron diferit de cele anterioare, chiar dacă are aceeași structură arhitectonică. Diferența principală este însă Evanghelia sprijinită pe genunchi, care acum este deschisă, dar filele au fost lăsate albe, ca și cum desenarea slovelor ar fi fost un efort prea mare.

Maica Domnului cu Pruncul

Frecventă în creația oricărui centru de iconari, imaginea *Maicii Domnului cu Pruncul* este și una dintre cele mai diversificate ca mod de reprezentare, atât a Maicii, cât și a Pruncului sau a ansamblului, în totalitatea sa. În arta zugravilor din Maieri găsim patru tipuri ale temei: *Glykophilousa* – cea mai frecventă, și trei versiuni ale *Maicii Domnului Împărătiță*: tronând, bust doar cu Pruncul și bust ca Împărăteasă a îngerilor.

În toate reprezentările cunoscute ale tipului *Glykophilousa* tiparul este același: Maica Domnului, redată din semiprofil spre stânga, înveșmântată în maforion roșu, poartă Pruncul pe brațul drept, prezentându-L cu stânga, iar acesta își ține tâmpla liptă de obrazul Maicii, prinzându-i cu afecțiune bărbia cu palma stângă, iar cu brațul drept pregătindu-se să o îmbrățișeze. Draperii, aglomerații de nori, crengi de flori, “dinți de lup” sau simple linii de orizont îmbogățesc fundalul, asigurând unicitatea fiecărei icoane în parte.

Proveniența		**locația actuală**	**Atribuire**		
județ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăvița anonimă*
Alba	Alba Iulia[191]			x	
Alba	Alba Iulia	AORAI, inv. 498[192]		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 10740	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 10749	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 14127		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 16939		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 18520		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 18979	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 19957	x		

[189] MNUAI, inv. nr. 10743.
[190] Colecția MNUAI, inv. nr. 12877 (*Maica Domnului cu Pruncul, împărătiță*).
[191] Posesor: Alexandru Radu; arhiva MNUAI, FAE nr. 592, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 10 mai 1976, cu fotografie alb-negru.
[192] Hopârtean 1999, p. 559.

Maica Domnului cu Pruncul, Petru Prodan
colecţia van Riesen, München

Maica Domnului cu Pruncul, Petru Prodan
colecţia AORAI, inv. 200

Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială	x		
Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială		x	
Alba	bis. Galda de Jos[193]	Galda de Jos, biserica veche		x	
Alba	Miceşti	MNUAI, inv. 12638	x		
Alba	bis. Oarda de Sus[194]			x	
Alba	Ohaba[195]	Ohaba, casa parohială		x	
Alba	Sântimbru	MNUAI, inv. 10710	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 11289	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 11800	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12115		x	
Alba	Straja	MNUAI, inv. 16509		x	
Alba		MNUAI, inv. 21386	x		
Alba	bis. Tibru[196]		x		
Alba	Tiur[197]	AORAI, inv. 200	x		

[193] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 24, nr. 3.
[194] Posesor: Parohia Ortodoxă; arhiva MNUAI, FAE nr. 10248, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 22 oct. 1980, cu fotografie alb-negru.
[195] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 25, nr. 5.
[196] Icoană existentă în 1976, cf. unei FAE fără nr. din arhiva MNUAI, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău.

		București, col. Ciobanu[198]	x		
		München, col. van Riesen[199]	x		
		total atribuiri	**14**	**11**	
	total icoane: **25**	din care în colecția MNUAI: **14**			

Tipul *Maica Domnului Împărătiță* redată bust a fost identificat până acum într-o singură reprezentare, Muzeul albaiulian fiind fericitul posesor[200]. Surprinzător este dublul **I** din monogramul lui Iisus, redat în două cartușe decorative în formă de romb, de care atârnă ciucuri aurii. Acest detaliu grafic indică un model de sorginte rusească sau ucraineană, adaptat însă de artist universului său interpretativ. În maforion roșu, Maica este acum redată din semiprofil spre dreapta și ține Pruncul pe brațul stâng. Execuția îi aparține lui Petru Prodan.

Tipul *Maica Domnului Împărăteasa îngerilor* este de asemenea o icoană rarisimă. Tot bust, dar din semiprofil spre stânga și cu pruncul pe brațul drept, Maria este flancată de Arhanghelii Gavriil și Mihail, redați în picioare, în slavă, cu mâinile împreunate în rugăciune sau cu însemnele specifice. Cunoaștem doar două ilustrări ale temei: una în posesia Muzeului Național al Unirii din Alba Iulia[201] – pe care o atribuim lui Petru Prodan, cealaltă într-o colecție particulară. Aceasta din urmă, aurită cu bronz, este o lucrare târzie a Mariei Prodan.

Ceva mai prezentă decât precedenta, *Maica Domnului Împărătiță tronând* este singurul tip pe care l-am întâlnit în componența icoanelor cu temă dublă. Toate reprezentările urmează același șablon: Maria, înveșmântată în maforion roșu, redată din semiprofil spre dreapta, ținându-l pe brațul stâng pe Iisus, care binecuvântează cu amândouă mâinile, este așezată pe un impozant tron baroc care, împreună cu buchetul de flori albe profilate pe aureolă, deasupra umărului drept, deconspiră o îndepărtată descendență a modelului din icoana ucraineană *Maica Domnului floarea înmiresmată*.

Maica Domnului Împărătiță tronând, Petru Prodan
colecția AORAI, inv. 509

[197] Hopârtean 1999, p. 558; imaginea aparține însă unei icoane din colecția MNUAI, inv. nr. 18979.
[198] Dancu, Dancu 1975, pl. 132.
[199] Inv. nr. VR 166; *Poesie des Glaubens*, p. 60.
[200] MNUAI, inv. nr. 12877.
[201] MNUAI, inv. nr. 10738.

Provenienţa		locaţia actuală	Atribuire		
judeţ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăviţa anonimă*
Alba	Alba Iulia[202]	*		x	
Alba	Alba Iulia[203]	AORAI, inv. 509	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 10745*	x		
Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială*	x		
Alba	Oarda de Jos	MNUAI, inv. 12875	x		
Alba		MNUAI, inv. 16317*	x		
		total atribuiri	**5**	**1**	
total icoane: **2+4***		din care în colecţia MNUAI: **1+2***			

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Deși ipostaza în care este ilustrat Sfântul este mereu aceeași – călare pe un cal alb și străpungând cu sulița balaurul –, șabloanele folosite sunt două, diferenţele între ele fiind însă minime.

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, Petru Prodan
colecţia Mănăstirii Râmeţ

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, Petru Prodan
colecţia van Riesen, München

În prima versiune, scena se petrece într-un plan îndepărtat. Sfântul, cu mantia prinsă în diagonală peste piept, ca o eșarfă, străpunge balaurul prin creștet, vârful suliţei ţintuindu-i

[202] Arhiva MNUAI, FAE nr. 7731, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 6 mai 1980, cu fotografie alb-negru.
[203] Hopârtean 1999, p. 558; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 26, nr. 8.

capul de pământ. O particularitate – nu întotdeauna prezentă, însă – a acestui tip de reprezentare este chenarul format dintr-o bandă lată, străbătută de o linie în zig-zag ce delimitează două șiruri de triunghiuri cu mijlocul marcat prin "dinți de lup". O greșeală a desenului caracterizează, de asemenea, toate icoanele cunoscute: antebrațul stâng al Sfântului, cu care ar fi trebuit să prindă sulița, pentru a-i conferi mai multă forță și stabilitate, este transformat într-un detaliu de neînțeles, un fel de o a doua armă, ținută împreună cu hățurile de o mână rămasă astfel prea scurtă.

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, Petru Prodan
colecția van Riesen, München

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, Petru Prodan
colecția AORAI, inv. 513

În cea de-a doua versiune, protagonistul poartă coif și cămașă de zale aurii, iar mantia este prinsă la baza gâtului, calul este masiv, iar balaurul solzos, cu capul întors spre Sfânt, care îl străpunge prin gura larg deschisă.

Provenienţa		**locaţia actuală**	**Atribuire**		
judeţ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăviţa anonimă*
Alba	Alba Iulia[204]	AORAI, inv. 513	x		
Alba	Alba Iulia[205]	AORAI, inv. 532		x	
Alba	Alba Iulia[206]	AORAI, inv. 497		x	

[204] Hopârtean 1999, p. 572-573.
[205] Hopârtean 1999, p. 573.
[206] Hopârtean 1999, p. 572.

Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 10711	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 13649		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 16012		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 16535		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 18300	x		
Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială[207]		x	
Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială[208]	x		
Alba	Ciugud	Ciugud (Ioan Fechete)[209]		x	
Alba	Ciuguzel[210]		x		
Alba	Daia	MNUAI, inv. 11655	?	?	
Alba	Partoș	MNUAI, inv. 11841	x		
Alba	Partoș	MNUAI, inv. 11839	x		
Alba	Sebeș[211]	muz. Sebeș, ist. 4665	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12961	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12249		x	
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12949	x		
Alba	Tibru	MNUAI, inv. 13501	x		
Alba	Tibru	MNUAI, inv. 13562		x	
Alba		MNUAI, inv. 16334	x		
		MNUAI, piesă furată[212]	?	?	
Alba		Mănăstirea Râmeț	x		
		MNIT Cluj-Napoca		x	
		Gundelsheim, muz.[213]		x	
		München, col. van Riesen[214]	x		
		München, col. van Riesen[215]	x		
	publ. Pavelescu[216]			x	
	publ. Popescu[217]		x		
	licitație Fischer[218]		x		
		total atribuiri	**17**	**12**	
	total icoane: **31**	din care în colecția MNUAI: **14**			

[207] Donație Ioan și Carolina Avram; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 80, nr. 96.
[208] Donație Ariton Mărginean; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 81, nr. 97.
[209] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 80, nr. 95.
[210] Posesor: preot Ilie Morar; arhiva MNUAI, FAE nr. 10222, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 20 sept. 1980, cu fotografie alb-negru
[211] Posesor anterior: Virginia Grecu, Sebeș; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 79, nr. 94.
[212] MNUAI, inv. nr. 12117; Pernicek 1979, p. 655.
[213] Sedler, Tătaru 2004, p. 112-113.
[214] Inv. nr. VR 164; *Poesie des Glaubens*, p. 24 și 60.
[215] Inv. nr. VR 171; *Poesie des Glaubens*, p. 60; inv. nr. VR 131 aparține în realitate unui centru neidentificat.
[216] Pavelescu 1939-1942, pl. I, fig. 1.
[217] Popescu 1969, p. 134.
[218] Fischer 2008, p. 86, cat. 77.

Sfântul Nicolae

Reprezentarea Sfântului Nicolae se numără printre imaginile cele mai des reproduse în centrul Maieri. Venerabilul epicop este redat bust, purtând mitră și veșminte arhierești bogat decorate, binecuvântând cu dreapta și ținând în mâna stângă o Evanghelie închisă, cu scoarțe de aur. În partea superioară, în corăbii de nori, Iisus ține Evanghelia, iar Maica Domnului oferă omoforul Sfântului.

Sfântul Nicolae, Petru Prodan
colecția van Riesen, München

Sfântul Nicolae, Petru Prodan
colecția Parohiei Ortodoxe Ciugud

Proveniența		**locația actuală**	**Atribuire**		
județ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăvița anonimă*
Alba	Alba Iulia[219]	AORAI, inv. 510	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 11788		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 12848	x		
Alba	Alba Iulia	Alba Iulia, colecția Nistea	x		
Alba	bis. Blandiana	bis. Blandiana	x		
Alba	Câmpeni	MNUAI, inv. 20949		x	
Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială	x		
Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială[220]		x	

[219] Hopârtean 1999, p. 574.
[220] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 65, nr. 68.

Sfântul Nicolae, Petru Prodan
colecția Mănăstirii Râmeț

Sfântul Nicolae, Petru Prodan
colecția AORAI, inv. 510

Alba	Ciugud	Ciugud, casa parohială[221]		x	
Alba	Feneș	MNUAI, inv. 19015		x	
Alba	bis. Galda de Jos	Galda de Jos, biserica veche*	x		
Alba	Hăpria	MNUAI, inv. 12117	x		
Alba	Micești	MNUAI, inv. 14164	x		
Alba	Micești	MNUAI, inv. 14165	x		
Alba	Micești[222]		x		
Alba	Micești[223]			x	
Alba	Oarda de Jos	MNUAI, inv. 12876	x		
Alba	bis. Oarda de Sus[224]	Oarda de Sus, casa parohială		x	
Alba	Pianu de Jos[225]	muz. Sebeș, ist. 928/M 1103	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 11290	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 11295	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12201	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12453		x	

[221] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 71, nr. 78.
[222] Posesor: Salvene Crișan; arhiva MNUAI, FAE nr. 601, întocmită de Virgil Grosu în 20 iul. 1976, cu fotografie alb-negru.
[223] Posesor: Salvene Ciugudean, arhiva MNUAI, FAE nr. 629, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 6 mai 1976, cu fotografie alb-negru.
[224] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 65, nr. 67.
[225] Proveniență: Pianu de Jos; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 70, nr. 77.

Alba	Straja	MNUAI, inv. 12455	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12705	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12766		x	
Alba	bis. Tibru[226]		x		
Alba	Ţelna[227]	AORAI, inv. 478	x		
Alba		MNUAI, inv. 16316	x		
Alba		MNUAI, inv. 16326	x		
Alba		MNUAI, inv. 16335	x		
Alba		MNUAI, inv. 19653	x		
Alba		MNUAI, inv. 21366	x		
Alba		MNUAI, inv. 21367	x		
Hunedoara	bis. Merişoru de Munte	bis. Merişoru de Munte	x		
		Mănăstirea Râmeţ	x		
		Cluj-Napoca, muz. Mitropoliei	x		
		muz. Orăştie, inv. 2472	x		
		Gundelsheim, muz.[228]	x		
		München, col. van Riesen[229]	x		
	publ. Popescu[230]		x		
	licitaţie Fischer[231]		x		
		total atribuiri	**33**	**9**	
	total icoane: **41+1***	din care în colecţia MNUAI: **21**			

Maica Domnului îndurerată

Una dintre cele mai frecvente icoane din creaţia centrului Maieri, *Maica Domnului îndurerată* sau *Maica Domnului jalnică* (după o expresie familiară în zonă) a fost reprezentată folosindu-se în principiu patru tipare, dintre care unul de certă provenienţă occidentală.
În reprezentarea cea mai frecventă, la origine inspirată de o icoană ucraineană[232], Maica Domnului, înveşmântată în maforion negru, este redată bust, din semiprofil spre dreapta, cu capul înconjurat de un nimb de raze roşii, care ţâşnesc în fascicule, şi mâinile împreunate în rugăciune, privind spre un crucifix pe care Hristos este reprezentat când din semiprofil spre stânga, când spre dreapta. La baza crucii străjuiesc adeseori clădiri în formă de biserici, crengi cu flori sau alte decoruri vegetale, între care obişnuiţii "dinţi de lup".
Al doilea tip este o variantă simplificată a celui precedent, de care diferă doar prin simplitatea desenului şi lipsa accesoriilor din colţurile superioare. El are deocamdată o singură reprezentare, atribuibilă lui Petru Prodan, păstrată în colecţia Muzeului Naţional al Unirii din Alba Iulia[233].

[226] Icoană existentă în 1976, cf. unei FAE fără nr. din arhiva MNUAI, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău.
[227] Hopârtean 1999, p. 574.
[228] Sedler, Tătaru 2004, p. 112-113.
[229] Inv. nr. VR 169; *Poesie des Glaubens*, p. 60.
[230] Popescu 1969, p. 131.
[231] Fischer 2008, p. 94, cat. 87.
[232] Fabritius, Nentwig 2003, p. 157.
[233] MNUAI, inv. nr. 16323.

Maica Domnului îndurerată, Petru Prodan
colecția Mănăstirii Râmeț

Maica Domnului îndurerată, Petru Prodan
colecția Muntean, Berlin

Maica Domnului îndurerată, Petru Prodan
Muzeul Parohiei Bucerdea Vinoasă

Maica Domnului îndurerată, Petru Prodan
colecția Mănăstirii Negraia

Proveniența		locația actuală	Atribuire		
județ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăvița anonimă*
Alba	Alba Iulia[234]	*	x		
Alba	Alba Iulia[235]			x	
Alba	Alba Iulia[236]	AORAI, inv. 500	x		
Alba	Alba Iulia[237]	AORAI, inv. 515		x	
Alba	Alba Iulia[238]	AORAI, inv. 525	x		
Alba	Alba Iulia[239]	AORAI, inv. 527*	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 10731	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 11868		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 12849	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 17383	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 19327	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 20165	x		
Alba	Bucerdea Vinoasă	Bucerdea Vinoasă, muz. par.	x		
Alba	Ciugud[240]	Ciugud, casa parohială	x		
Alba	Ciugud[241]	Ciugud, casa parohială		x	
Alba	Ciugud	Mănăstirea Negraia	x		
Alba	Ciuguzel[242]		x		
Alba	bis. Galda de Jos	Galda de Jos, bis. veche	x		
Alba	Ghirbom	MNUAI, inv. 17511	x		
Alba	Limba	MNUAI, inv. 10676	x		
Alba	Micești	MNUAI, inv. 19243	x		
Alba	Mihalț	MNUAI, inv. 12498	x		
Alba	bis. Mogoș-Bârlești[243]	AORAI, inv. 166	x		
Alba	bis. Oarda de Sus[244]		x		
Alba	bis. Oarda de Sus[245]		x		
Alba	bis. Pianu de Sus[246]	AORAI, inv. 23	x		

[234] Posesor: Gheorghe Dobrinescu; arhiva MNUAI, FAE nr. 7729, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 6 mai 1980, cu fotografie alb-negru.
[235] Posesor: Alexandru Radu; arhiva MNUAI, FAE nr. 604, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 17 iul. 1976, cu fotografie alb-negru.
[236] Hopârtean 1999, p. 560.
[237] Hopârtean 1999, p. 561.
[238] Hopârtean 1999, p. 561.
[239] Hopârtean 1999, p. 570; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 99, nr. 118.
[240] Donație Petru și Valeria Avram; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 29, nr. 14.
[241] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 30, nr. 15.
[242] Arhiva MNUAI, FAE nr. 10221, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 20 sept. 1980, cu fotografie alb-negru.
[243] Hopârtean 1999, p. 562; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 31, nr. 16.
[244] Arhiva MNUAI, FAE nr. 10249, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 22 oct. 1980, cu fotografie alb-negru.
[245] Arhiva MNUAI, FAE nr. 10250, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 18 oct. 1980, cu fotografie alb-negru.
[246] Hopârtean 1999, p. 559.

Maica Domnului îndurerată, Petru Prodan
colecția van Riesen, München

Maica Domnului îndurerată, Maria Prodan
colecția AORAI, inv. 515

Alba	bis. Pianu de Sus[247]	AORAI, inv. 23	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12948	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 14363	x		
Alba	Teiuș[248]		x		
Alba	Tibru			x	
Alba		MNUAI, inv. 10736	x		
Alba		MNUAI, inv. 16332	x		
Alba		MNUAI, inv. 10747*	x		
		Mănăstirea Râmeț	x		
		Mănăstirea Râmeț	x		
Harghita	Ocna de Sus	MNUAI, inv. 16887	x		
	București	muz. Sibiel		x	
		Cluj-Napoca, col. Mitropoliei		x	
		Gherla, col. particulară	x		
		Berlin, col. Muntean[249]	x		
		München, col. van Riesen[250]	x		

[247] Hopârtean 1999, p. 559.
[248] Posesor: Iuliu Oniga; arhiva MNUAI, FAE nr. 6910 întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 13 dec. 1979.
[249] Inv. nr. M 032; *Poesie des Glaubens*, p. 62.

	publ. Pavelescu[251]			x	
		total atribuiri	34	8	
	total icoane: **39+3***	din care în colecția MNUAI: **16+1***			

În al treilea tip imaginea este în oglindă față de cele precendente, Maica fiind acum reprezentată din semiprofil spre stânga, nimbul constituindu-l uneori rotocoale de lumină de forma unor vrejuri. Deși nu întotdeauna, locul heruvimilor este luat de două cartușe decorative.

Maica Domnului îndurerată, Petru Prodan
colecția Parohiei Ortodoxe Ciugud

Maica Domnului îndurerată, Maria Prodan
colecția AORAI, inv. 512

Proveniența		**locația actuală**	**Atribuire**		
județ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăvița anonimă*
Alba	Alba Iulia[252]	AORAI, inv. 512		x	
Alba	Ciugud[253]	Ciugud, casa parohială	x		
Alba	Săliște	MNUAI, inv. 17603	x		
Alba	bis. Zlatna I		x		
		total atribuiri	**3**	**1**	
	total icoane: **4**	din care în colecția MNUAI: **1**			

[250] Inv. nr. VR 031; *Poesie des Glaubens*, p. 61.
[251] Pavelescu 1939-1942, pl. III, fig. 5.
[252] Hopârtean 1999, p. 559.
[253] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 29, nr. 13.

Cel de-al patrulea tip este specific centrului Maieri. Modelul, nefiind regăsit în creația altor artiști, e de presupus că a fost preluat de către Petru Prodan însuşi dintr-o ilustraţie occidentală. Bust, din semiprofil spre stânga, cu părul despletit căzându-i pe umeri, într-o atitudine afișat pietistă, această versiune are în comun cu celelalte doar floarea de pe marginea maforionului care acoperă creștetul Maicii. Crucifixul e o componentă oarecum secundară în această compoziție, fiind plasat într-un fundal îndepărtat sau chiar renunțându-se cu totul la el. O piesă ilustrând această temă, păstrată în colecția Nistor din Ingolstadt, e posibil să conțină secretul uceniciei lui Petru Prodan. Felul special în care este umbrită fruntea Fecioarei se regăsește aidoma în lucrările unui artist șcheian deocamdată anonim[254], care se folosește și el de acele benzi orizontale menite să sugereze adâncimea, pe care Petru Prodan le transformă uneori în adevărate linii de orizont. Ceea ce nu se poate, însă, deocamdată stabili este raportul cronologic dintre cei doi pictori, la fel de talentați și cu o viziune artistică revoluționară printre iconarii transilvăneni.

Maica Domnului îndurerată, Petru Prodan
colecția Nistor, Ingolstadt

Maica Domnului îndurerată, Maria Prodan
colecția AORAI, inv. 121

[254] Se pot indica doar două lucrări: un *Botez* păstrat într-o colecție particulară și o *Maică îndurerată*, pentru care vezi mai sus, p. 16.

Proveniența		locația actuală	Atribuire		
județ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăvița anonimă*
Alba	bis. Bucerdea Vinoasă[255]	AORAI, inv. 121		x	
Alba	Partoș	MNUAI, inv. 10746	x		
Alba	Vințu de Jos	MNUAI, inv. 10713		x	
		Gherla, muz.		x	
		Ingolstadt, col. Nistor	x		
		total atribuiri	2	3	
	total icoane: **5**	din care în colecția MNUAI: 2			

Nașterea lui Iisus

Năşterițele sunt cele mai frecvente creații ale zugravilor din Maieri, constituind o adevărată "marcă" a centrului. Icoana are o compoziție aparte, specifică centrului, remarcându-se mai întâi prin chenarul bogat, compus din patru elemente vegetale exuberante, de forma unor ştiuleți de care atârnă frunze învolburate; aşezate în colțuri, între ele sunt strecurate câteodată flori de aur. Compoziția este mereu aceeaşi şi se poate afirma cu foarte multă probabilitate că ea a fost concepută de Petru Prodan. Ineditul ei constă în special în armonioasa împletire a surselor de inspirație şi în atribuțiile conferite personajelor reprezentate.

Nașterea lui Iisus, Maria Prodan, colecția AORAI, inv. 506

[255] Hopârtean 1999, p. 560; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 32, nr. 18.

În varianta cea mai apropiată de prototip – păstrată în patrimoniul Muzeului din Alba Iulia[256] – artistul a imaginat un cadru arhitectonic sofisticat, în care staulul devine o elegantă înșiruire de arcade ce leagă două construcții care nu inspiră câtuși de puțin sărăcia unei case din Betleem. Indicii că povestea se desfăşoară totuși în cadrul cunoscut sunt doar cei doi catâri din fundal şi "dinții de lup" care sugerează fânul răspândit din belşug pe jos. Pruncul este așezat într-un leagăn în care a fost îngrămădit un mănunchi mare de fân, pe care îngerul vestitor, așezat în genunchi în spatele lui Iisus, îl aranjează, străduindu-se să-i dea o utilitate cât mai confortabilă. Extrem de degajat, copilul se joacă cu Maica Sa, care, îngenuncheată în fața leagănului, îl ține de mână. În spatele ei, Iosif o indică cu tandrețe pe Născătoarea de Dumnezeu celor trei magi care intră în scenă din partea dreaptă. Unul dintre ei, cu capul descoperit, cu un sceptru în mână și un butoiaș atârnat peste piept, a îngenuncheat deja, ceilalți doi, cu coifuri aurite în cap, pășesc grăbiți spre leagăn. Steaua care i-a adus, redată într-o formă foarte decorativă, strălucește puternic în centrul compoziției, prelingându-și razele deasupra leagănului. Acestei forme artistul îi va adăuga la un moment dat chenarul atât de individualizant deja descris.

Nașterea lui Iisus, Petru Prodan, colecția van Riesen, München

[256] MNUAI, inv. nr. 18936.

Naşterea lui Iisus, Petru Prodan, colecţia AORAI, inv. 568

Naşterea lui Iisus, Maria Prodan, colecţia van Riesen, München

Provenienţa		locaţia actuală	Atribuire		
judeţ	*localitate*		*Petru Prodan*	*Maria Prodan*	*zugrăviţa anonimă*
Alba	Alba Iulia	Alba Iulia, col. Nistea	x		
Alba	Alba Iulia	Alba Iulia, col. Nistea		x	
Alba	Alba Iulia	AORAI, inv. 506	x		
Alba	Alba Iulia[257]	AORAI, inv. 568	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 11786	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 14125	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 16039		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 16644		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 16646		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 18936	x		
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 20164		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 20939		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 12920		x	
Alba	Alba Iulia	MNUAI, inv. 12738*		x	
Alba	bis. Ampoiţa[258]	AORAI, inv. 204	x		
Alba	Ciugud[259]	Ciugud, casa paroh.	x		
Alba	Ciugud	Ciugud, casa paroh.	x		
Alba	Ciugud[260]	Ciugud, casa paroh.		x	
Alba	Ciugud[261]	Ciugud, casa paroh.		x	
Alba	Ciugud	Ciugud, casa paroh.		x	
Alba	Henig	MNUAI, inv. 12703		x	
Alba	Lancrăm[262]	muz. Sebeş, ist. 1489	x		
Alba	Miceşti	MNUAI, inv. 19242		x	
Alba	Miceşti[263]		x		
Alba	bis. Oarda de Sus[264]	Oarda de Sus, casa paroh.	x		
Alba	bis. Oarda de Sus[265]	Oarda de Sus, casa paroh.		x	
Alba	Oarda de Sus[266]		x		
Alba	Ohaba[267]	Ohaba, casa paroh.		x	
Alba	bis. Pătrânjeni[268]		x		

[257] Hopârtean 1999, p. 563.
[258] Hopârtean 1999, p. 563.
[259] Donaţie Simion Anghel; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 44, nr. 31.
[260] Donaţie Paraschiva Filimon; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 42, nr. 29.
[261] Donaţie Ana Bela; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 43, nr. 30.
[262] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 40, nr. 27.
[263] Posesoare: Lucreţia Ciugudean; arhiva MNUAI, FAE nr. 632, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 6 mai 1976, cu fotografie alb-negru.
[264] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 34, nr. 21.
[265] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 35, nr. 221.
[266] Posesor: Ioan Jimbotean; arhiva MNUAI, FAE fără nr., întocmită de Virgil Grosu în 16 sept. 1986.
[267] Rustoiu, Dumitran 2007, p. 41, nr. 28.
[268] Arhiva MNUAI, FAE nr. 11222, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 16 aug. 1980, cu fotografie alb-negru.

Alba	Sebeș	muz. Sebeș, inv. 4264	?	?	
Alba	Straja		x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 11297	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12454	x		
Alba	Straja	MNUAI, inv. 12707		x	
Alba	Straja	MNUAI, inv. 14360		x	
Alba	Straja	MNUAI, inv. 14364		x	
Alba	Tibru	MNUAI, inv. 13139	x		
Alba	bis. Vințu de Jos[269]		x		
Alba	bis. Zlatna I[270]	AORAI, inv. 301	x		
Alba		AORAI, inv. 569		x	
Alba		MNUAI, inv. 10737	x		
Alba		MNUAI, inv. 16328	x		
Alba		MNUAI, inv. 16329		x	
Alba		MNUAI, inv. 16341		x	
	Cluj-Napoca	MNUAI, inv. 14806	x		
Harghita	Ocna de Sus	MNUAI, inv. 16886		x	
Mureș	Pănet	MNUAI, inv. 16544	x		
		București, col. Avachian[271]		x	
		Cluj-Napoca, col. Bodiu[272]	x		
		Sibiu, col. Cornel Irimie[273]	x		
		München, col. van Riesen[274]	x		
		München, col. van Riesen[275]		x	
		Würzburg, muz. diecezan[276]	x		
	publ. Popescu[277]			x	
		total atribuiri	**28**	**25**	
	total icoane: **53+1***	din care în colecția MNUAI: **24+1***			

În legătură cu această temă, trebuie remarcată o piesă din colecția van Riesen (München) pentru care s-a propus o datare în jurul anului 1890 și ale cărei caracteristici stilistice indică Țara Făgărașului drept loc al execuției[278]. Icoana prezintă imaginea în oglindă a compoziției măierene, cu o redare însă în spirit local a drapajului, vegetației și chenarului de frunze – care este mult stilizat, dar totuți recognoscibil. Un singur detaliu este modificat substanțial: în locul celor două animale aici avem patru, doi boi și doi asini. Nevoia de precizie se regăsește și în

[269] Arhiva MNUAI, FAE nr. 7092, întocmită de Gelu-Mihai Hărdălău în 18 dec. 1979, cu fotografie alb-negru.
[270] Hopârtean 1999, p. 564.
[271] Dancu, Dancu 1975, pl. 131; Dancu 1998, p. 150.
[272] Roșca 2010, pl. 35.
[273] Coman-Sipeanu 2010, p. 66-67.
[274] Inv. nr. VR 103; *Poesie des Glaubens*, p. 61.
[275] Inv. nr. VR 146; *Poesie des Glaubens*, p.38 și 61.
[276] Fabritius, Nentwig 2003, p. 87.
[277] Popescu 1969, p. 135.
[278] *Poesie des Glaubens*, p. 38.

redarea inscripțiilor, doar că inițialele numelui Pruncului au fost așezate nepotrivit, între magul îngenunchiat și îngerul de la căpătâiul leagănului. Datorită acestor diferenţe, considerăm că icoana făgărășeană este inspirată după una măiereană și nu invers, eventualitatea existenţei unui prototip comun fiind de asemenea puţin probabilă. În perspectiva acestei comparaţii, *Nașterea* devine un tipar de succes, iar surprinderea sa în repertoriul altor zugravi este mărturia unei aprecieri deocamdată nedivulgată prin nimic altceva.

Colecția Muzeului Național al Unirii

Alba Iulia și împrejurimile sale au format epicentrul răspândirii icoanelor măierene, de aceea nu este de mirare că principalul muzeu al regiunii deține cea mai mare colecţie de astfel de piese. În general, puţine dintre ele au ajuns în zone mai îndepărtate prin procesul firesc al vânzării-cumpărării, atunci în vremea când au fost pictate. Altele – de asemenea puține, din păcate – au urmat fie interesul unui colecționar, fie destinul familiilor obligate de diverse raţiuni să-și schimbe domiciliul. Cele mai multe au fost însă distruse, intenţionat, în momentul modernizării locuinţelor, sau accidental, dar mai ales prin neglijența cu care au fost expuse celor mai defavorabile condiţii de mediu, exfolierea stratului pictural sau desprinderea ramei, în urma uscării excesive a lemnului, transformându-le în obiecte de prisos, de care oamenii s-au descotorosit fără prea mari regrete.

Dacă acesta trebuie să fi fost scenariul cel mai des întâmplat în cazul icoanelor ajunse în locuinţele particulare, nu cu mult diferită a fost soarta puţinelor icoane destinate să împodobească bisericile. Probabil tocmai lipsa de interes a comanditarilor pentru astfel de donații a condus la ceea ce am putea numi "selecția naturală" a temelor. Căci oamenii au vrut să aibă în case icoana Maicii Domnului, cu Pruncul sau îndurerată, pe cea a Mântuitorului ori icoane ale sfinților protectori, dar numai arareori și-au îndreptat atenţia spre o *Bună Vestire*, o *Adormire a Maicii Domnului* sau spre alte icoane de praznic, care vedem că lipsesc aproape cu desăvârșire din repertoriul Maierilor. Nu va fi fost chiar așa, dar comenzi de iconostase întregi zugrăvite pe sticlă, cum a avut – spre exemplu – Ioan Pop de la Făgăraș, celor din familia Prodan nu le-au fost încredințate. Doar câteva icoane de-ale lor au ajuns în biserici și acelea situate de obicei la o oarecare distanță de Alba Iulia. Dintre ele, foarte puţine urmează alte șabloane decât cele cunoscute. Este cazul grupului de icoane de la biserica din Valea Mică, unde au fost semnalate singurele reprezentări identificate până acum ale *Schimbării la față* și ale Sfintei Treimi în versiunea *Cinei de la Mamvri*, în aceeași situaţie aflându-se icoana *Bunei Vestiri* găsită în 1977 în biserica din Vinerea.

Grija față de valorile trecutului și preocupările muzeistice care i-au animat de-a lungul secolului trecut pe unii dintre preoţi au condus la acumularea în casele parohiale – prin donații din partea credincioșilor – a unor mici colecţii, remarcabilă din punctul de vedere al subiectului nostru fiind cea constituită la Ciugud, care cuprinde 29 de icoane măierene.

Tot ca urmare a unei astfel de inițiative, pornită însă de profesorii liceului "Mihai Viteazul" din

Alba Iulia (actualmente Colegiul Naţional "Horea, Cloşca şi Crişan"), în perioada interbelică au fost adunate obiecte pentru un muzeu al instituţiei, ajunse ulterior în patrimoniul Muzeului Unirii din aceeași localitate. Cele 23 de icoane măierene aduse de elevii de atunci formează nucleul colecţiei actuale, care însumează 165 de piese, între care 9 sunt icoane cu temă dublă. Nu se poate susţine existenţa icoanelor cu temă triplă, deoarece la originea acestei afirmaţii a stat o confuzie, scena miniaturală a Răstignirii din icoanele în care este reprezentată *Maica Domnului îndurerată* fiind în mod eronat interpretată ca o temă de sine-stătătoare[279]. Din cele 165 de icoane, 99 pot fi atribuite lui Petru Prodan, 63 soţiei acestuia, 2 sunt cu certitudine ale zugrăviţei anonime, iar o icoană n-a putut fi atribuită din cauza stării avansate de degradare. Dacă adăugăm celelalte icoane cunoscute păstrate în diverse alte locaţii, vom obţine un număr de 233 piese pentru Petru Prodan, de 137 pentru Maria Prodan și de 5 piese pentru zugrăviţa anonimă, ceea ce ne permite să afirmăm că, din perspectivă procentuală, colecţia Muzeului din Alba Iulia reflectă cu acurateţe contribuţia fiecărui artist la ansamblul creaţiei centrului, din care peste 60 % îi aparţine lui Petru Prodan. Foarte mult, comparativ cu estimările anterioare.

Sub raport tematic, colecţia este de asemenea reprezentativă, permiţând următoarea statistică:
- din cele 36 de teme repertoriate până acum, doar 8 nu se regăsesc în patrimoniul Muzeului albaiulian (*Buna Vestire*, *Cina de la Mamvri*, *Sfânta Treime* nou-testamentară, *Schimbarea la față*, *Ochiul neadormit*, *Sfântul Nicolae* în ipostaza de salvator al fetelor sărace, *Sfinții Împărați Constantin și Elena*, *Sfinții Apostoli Petru și Pavel*). Un fapt greu de acceptat este lipsa din repertoriul centrului a popularei imagini a *Sfintei Paraschiva*.
- în schimb, 4 teme se regăsesc doar în această colecţie, ele fiind deocamdată unicat (*Arătarea Fecioarei*, *Sfântul Arhidiacon Ștefan*, *Maica Domnului cu Pruncul* – tipul împărătiță reprezentată bust, și *Necredința lui Toma*).
- pentru 9 teme, colecţia Muzeului albaiulian deţine mai mult de jumătate din reprezentările cunoscute (*Încoronarea Fecioarei*, *Sfântul Prooroc Ilie*, *Sfântul Nicolae*, *Sfântul Mare Mucenic Gheorghe*, *Iisus Hristos Mare Arhiereu*, *Nașterea lui Iisus*, *Maica Domnului îndurerată* – versiunea inspirată de un prototip ucrainean, *Maica Domnului cu Pruncul* – tipul *Glykophilousa*, *Adam și Eva*). Între acestea, cea mai frecventă este *Nașterea lui Iisus*, care, prin insolitul scenei și mai ales prin modalitatea plastică de prezentare, poate fi privită ca o adevărată emblemă a centrului.
- pentru 11 teme, colecţia albaiuliană deţine circa jumătate din reprezentările semnalate (*Hristos – vița de vie*, *Cina cea de taină*, *Batjocorirea lui Iisus*, *Învierea lui Iisus*, *Plângerea lui Iisus*, *Răstignirea lui Iisus*, *Arhanghelul Mihail*, *Arhanghelul Gavriil*, *Maica Domnului cu Pruncul* – tipurile împărătiță pe tron și împărăteasa îngerilor, *Maica Domnului îndurerată* – versiunea occidentală);
- slab reprezentate sunt *Botezului Domnului*, *Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil* și *Sfântul Haralambie*, pentru care Muzeul albaiulian deține circa un sfert din reprezentările repertoriate în cadrul acestui studiu.

---

[279] Pernicek 1979, p. 659, descrierea icoanei cu inv. nr. 10747; Hărdălău, Grosu 1978, p. 115; Hopârtean 1994, p. 518; Tatai-Baltă 2007, p. 75.

Ne aflăm, deci, în fața unei colecții bine închegate, care ilustrează cu generozitate întreaga activitate şi specificul atelierului din Maierii Bălgradului, reliefând credibil viziunea picturală și modalitățile de exprimare artistică proprii iconarilor din familia Prodan. Studiul unui lot atât de important de piese, la care se adaugă celelalte lucrări publicate sau identificate pe parcursul cercetărilor proprii, permite o înțelegere superioară a mesajului spiritual pe care l-au transmis, într-o formulă grafică și coloristică bine individualizată, care datorează prea puțin meșteșugului tradițional al picturii pe sticlă așa cum fusese el practicat până atunci în Transilvania. Într-o vreme când repetarea vechilor tipare și ieftinătatea lucrărilor rămăseseră singurele rațiuni de existență ale atelierelor de pictură patronate de artiștii ce nu-și putuseră permite un stagiu de formare academic, constrâns deci și de așteptările consumatorilor artei pe care o practica, Petru Prodan a dat un suflu nou picturii pe sticlă prin remarcabilele sale calități de colorist, singurul domeniu în care și-a putut lăsa libere puseurile de originalitate pe care incontestabil le-a avut. Amestecurile curajoase de culori și lipsa interesului pentru contur, atât de specifice icoanelor sale, alături de caietul de modele, sunt moștenirea cea mai prețioasă pe care a lăsat-o soției sale, obligată de sărăcie să devină pictoriță. De aceea, deși creația ei este inferioară calitativ, din punct de vedere stilistic activitatea centrului este foarte unitară și ușor de recunoscut, tocmai acest aspect compact făcând atât de dificilă separarea artiștilor.

Aspect delicat în orice situație în care lipsește semnătura autorului, în cazul zugravilor din Maieri atribuirea este cu atât mai dificilă cu cât nu s-a păstrat nici o icoană semnată. Căutarea unor elemente decorative capabile să opereze o separare clară a operei lui Petru Prodan de cea a Mariei s-a dovedit fără rezultat. În principiu, putem spune că fondurile negre, căderea molcomă, prelungă a draperiilor, anumite nuanțe de portocaliu, roșu și albastru, ramele fără şforţ și capacele de lemn sunt specifice doar lui Petru Prodan. Folosirea bronzului auriu – produs târziu, acceptat doar ca surogat în vremuri când foița metalică va fi fost mai greu de procurat – se poate de asemenea admite ca indicator pentru mâna Mariei Prodan. Tot despre ea se poate spune că a evitat redarea din profil a personajelor, fapt vizibil mai ales în icoanele *Nașterii*, pentru care chipul magului îngenuncheat este un element diferențiator explicit, la fel ca și scrierea greșită a cuvântului "naștere", redus adeseori la "aștere" în icoanele sale.

Desenul și coloritul în general trădează însă cel mai bine identitatea artiștilor și permite chiar o etapizare a activității centrului. Figurile obținute prin linii spontane, cu o pieptănătură linsă și contur diform, asociate cu un colorit strălucitor, se regăsesc în icoane pentru care și celelalte indicii deja enumerate susțin paternitatea lui Petru Prodan. Icoanele care întrunesc aceste caracteristici sunt, fără îndoială, cele mai vechi, în repertoriu fiind indicată pentru ele datarea la mijlocul secolului XIX. Celelalte, mai puțin spectaculoase, dar cu o prețiozitate totuși căutată și pentru care am găsit argumentele necesare aceleiași atribuiri, le-am datat în întreg intervalul cunoscut din viața artistului, adică cca 1850-1886. Deoarece icoanele Mariei Prodan trebuie să fi făcut destul de greu concurență celor ale soțului său, vânzarea lor fiind astfel mai înceată câtă vreme a trăit Petru Prodan și deci și producerea mai lentă, am propus ca datare pentru lucrările pe care i le-am atribuit anii de sfârșit ai secolului al XIX-lea, iar în cazurile în

care s-a folosit sticlă și bronz auriu am luat în calcul și anii de început ai secolului XX.

Scurta descriere a pieselor mai conține, pe lângă atribuire, datare și datele fizice specifice (dimensiuni, materiale, nr. de inventar), şi proveniența și anul intrării în colecţie – acolo unde sunt cunoscute. Ca inscripţii, au fost considerate doar textele care indică tema, nu și iniţialele de pe aureole sau numele răzleţe ale personajelor. La rubrica bibliografie am semnalat doar neconcordanțele cu numerele de inventar (datorate cel mai probabil unor greşeli de tipar), nu şi pe cele de atribuire. Aceasta, chiar dacă sperăm să fi câștigat în precizie în urma reluării cercetării, rămâne încă o problemă deschisă, neavând suficiente argumente pentru un verdict final. Editarea integrală a colecției sperăm să provoace o sporire a interesului pentru icoanele măierene, care să aducă într-un final și delimitarea precisă a contribuţiei fiecărui artist.

În loc de concluzii

Cu un debut prea tardiv pentru a mai putea exercita influențe, pictura practicată de soții Prodan în Maierii Albei Iulia a fost un final fericit, inspirat chiar, al unui fenomen artistic care, degenerând în artizanat, își trăia – la granița veacurilor XIX-XX – ultimele zvâcniri. Totuși, nu se poate crede că opera lor s-a bucurat de faimă, dacă după abia câteva decenii icoanele măierene spuneau atât de puțin unui specialist de talia lui Gheorghe Pavelescu. Zugrăvite de figuri anonime, situate material la periferia societății, lipsite de alura vechimii și măcinate curând de mediu, aceste icoane n-au făcut o impresie prea grozavă niciodată, doar puţine reușind să pătrundă în marile colecţii. Rezerva se va fi manifestat şi pentru că lumea a fost obişnuită să vadă în icoana pe sticlă o formă de exprimare a artei ţărăneşti, cu o plasticitate prin excelenţă rustică și naivă. Or icoanele măierene au mai degrabă ţinuta unei ţărăncuţe mutate la oraş, așa cum și erau până la urmă fetele din Maieri. Ele sunt expresia unei arte "suburbane" sau – pentru a evita izul peiorativ al acestui termen – poate mai bine spus "în curs de urbanizare", în sensul că ţinteau spre integrarea într-o cultură superioară, dar nu dispuneau de resurse suficiente pentru a se putea cizela din mers. Ca limbaj plastic erau, însă, categoric altceva și poate tocmai acest inedit le-a făcut vandabile, asigurând atelierului o activitate constantă. Până la urmă, dintre toate domeniile în care Petru Prodan a excelat, cel artistic se pare că a fost singurul în care nu a avut concurenţă. Câștigul pe care i l-a adus, deși nu a fost suficient, i-a permis totuși să-și păstreze demnitatea și să-și înzestreze ultimul copil cu o instrucţie temeinică. Această realizare, la care a trudit din greu și soţia sa, străluceşte în scriptele parohiei Maieri precum steaua din icoanele *Naşterii*, păstrarea absolut întâmplătoare a informaţiei despre fiica ajunsă învăţătoare fiind o adevărată revanșă a unei sorţi pe care n-a ocolit-o nici o încercare. Privite într-o asemenea dimensiune existenţială, icoanele măierene nu-şi vor divulga în paginile acestui repertoriu decât o parte din secrete. Pentru restul, căutarea trebuie să continue ...

Abstract

The glass icon workshop, opened in the middle of the XIXth century in Maieri neighborhood, Alba Iulia, by the Prodan family, represents the latest initiative of its kind in Transylvania, professionally practiced. Petru Prodan from Suatu (Cluj County), teacher and church singer for a while it the orthodox church of Maieri (today Maieri I Parish) († 1886), his wife, Maria Furnica, probably born in Brașov († 1916) and a daughter or grand-daughter, who's name remained unknown († before 1918), were the only ones who practiced this craft.

Until now, almost 375 icons have been identified, icons which illustrate 36 themes and were spread, principally, in the cities and villages of Alba County, some in Hunedoara and Mureș County and, in the last decades, in private collections in Romania or abroad. None of them was signed, not dated. Almost 60% of them, featuring a free drawing, shinning colours in bright combinations, proving involuntary surrealistic art accent, might be painted by Petru Prodan. Maria was not born with a certain talent, but she was a hardworking apprentice and, in 1873, when the workshop remained the only income resource for the family, she had to paint more and more in order manage through the many needs and debts. The other painter has a very restricted activity and of a doubtful artistic quality.

The models of the icons have many similarities with the Southern Transylvanian representations, especially those found in the County of Făgăraș or Bârsa. Some of them are certainly of western manner (one of the versions of *Our Lady of sorrow*, *The mocking of Jesus*, *The Virgin's vision The sleepless Eye*) and were part of the painters repertoire from the same area. Petru Prodan being, first of all, teacher, we suppose that he learn this profession and the art of painting in Șcheii Brașovului.

In the National Museum of the Great Union from Alba Iulia are 165 icons, among which 99 are supposed to belong to Petru Prodan, 63 to Maria Prodan and 2 of the anonymous painter. They illustrate 29 themes, 5 of them being unique (*The Virgin's vision*, *Saint Archdeacon Stefan*, *Virgin Mary holding the holy Child* – the Empress type, represented as bust, *Thomas the unfaithful* and *Saint Paraskeva*).

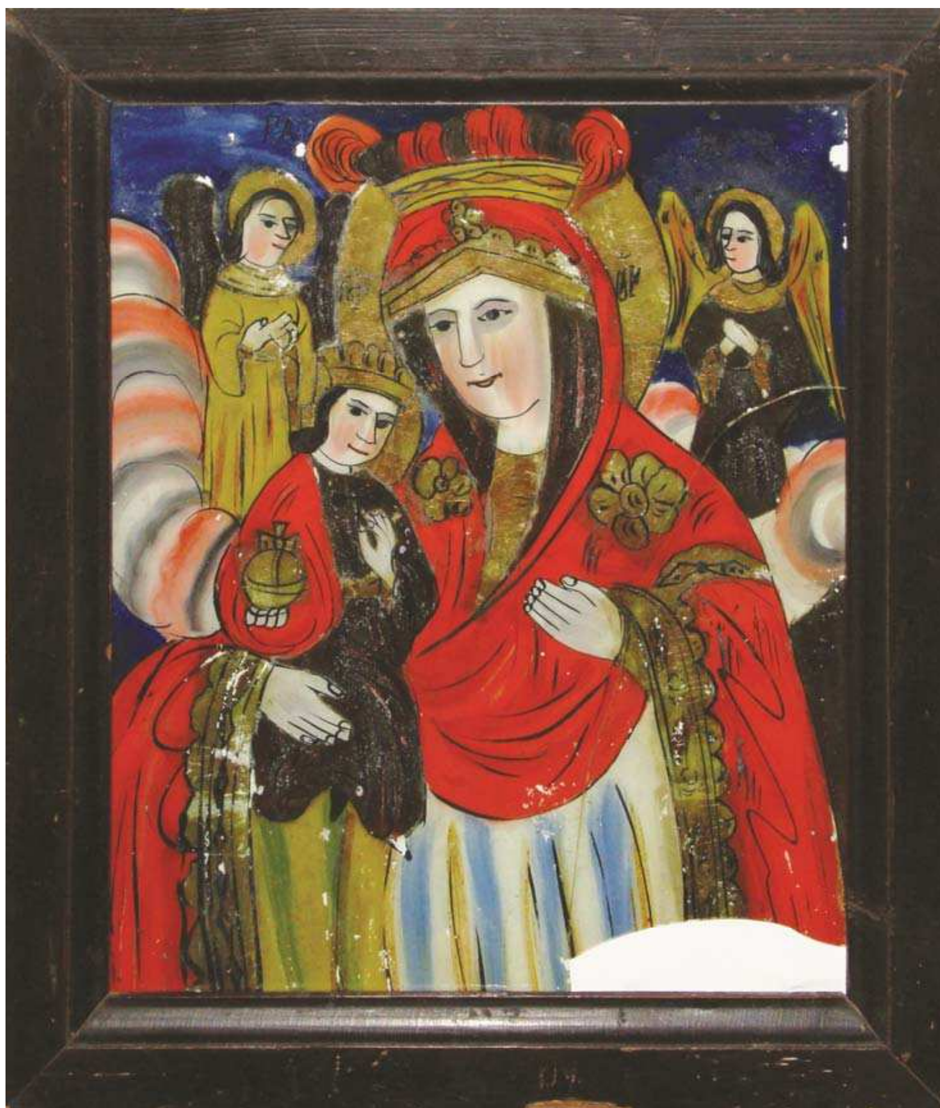
The greatest frequency – concerning the National Museum of the Great Union's collection and the activity of Maieri center – is found in the icon displaying *The Birth of Jesus*, which follows a template that could be created by Petru Prodan. The next favorite theme is *Our Lady of sorrow* in a version that follows an Athos engraving, used also by the Romanian artists from the Southern Transylvania, at the beginning of the XIXth century. Of a great artistic sensibility are the representations of *Christ – the vineyard* and of *Saint Prophet Elijah*, the Museum of Alba Iulia keeping an important part of the known icons.

c a t a l o g

Maica Domnului cu Pruncul,
Împărăteasa îngerilor

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de lemn

foiţă metalică

51 x 44 cm

inv. nr. 10738

Ion Mihălţan, Limba (jud. Alba)

1923

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 642

Maica Domnului cu Pruncul, Împărătiță

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de carton

foiță metalică

57 x 47 cm

inv. nr. 12877

Ioan Constantin Dreghici, Oarda de Jos (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 635, fig. 2, p. 644; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 25

Maica Domnului cu Pruncul,
Glykophilousa

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, revopsită, cu şforţ

capac de șindrilă

foiţă metalică

50 x 40 cm

inv. nr. 18979

Viorica Pavel, Alba Iulia

1977

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 643; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 23

Maica Domnului cu Pruncul, *Glykophilousa*

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită

capac de carton

foiță metalică

58 x 41,5 cm

inv. nr. 11289

Ludovica Gruian, Straja (jud. Alba)

1966

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 642

Maica Domnului cu Pruncul, *Glykophilousa*

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de șindrilă

foiţă metalică

52 x 47 cm

inv. nr. 21386

Nicolae Sularea, Alba Iulia

2003

Maica Domnului cu Pruncul,
Glykophilousa

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, revopsită, cu şforţ

capac de lemn

foiţă metalică

52 x 43,5 cm

inv. nr. 18979

Cornel Selegean, Sântimbru (jud. Alba)

perioada interbelică

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 641

Maica Domnului cu Pruncul, *Glykophilousa*

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu şforţ

capac de șindrilă

foiță metalică

45 x 39 cm

inv. nr. 19957

Maria Beligăr, Alba Iulia

1981

Maica Domnului cu Pruncul,
Glykophilousa

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

43 x 38 cm

inv. nr. 10740

Eugen Raţiu, Alba Iulia

1935

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 642

Maica Domnului cu Pruncul, *Glykophilousa*

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, revopsită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

48,5 x 43 cm

inv. nr. 10749

Gheorghe Pleşa, Alba Iulia

1940

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 642

Maica Domnului cu Pruncul,
Glykophilousa

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de carton

foiţă metalică

51 x 41,5 cm

inv. nr. 11800

Ioana Todor, Straja (jud. Alba)

1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 642; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 24

Maica Domnului cu Pruncul, *Glykophilousa*

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de șindrilă

foiţă metalică

52 x 42 cm

inv. nr. 12638

Cornel Ciugudean, Micești (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 642

Maica Domnului cu Pruncul,
Glykophilousa

Maria Prodan

sfârşitul sec. XIX

glajă

ramă originală,
băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

50,5 x 41 cm

inv. nr. 18520

Katalin Sztojka,
Alba Iulia

1974

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 643

Maica Domnului cu Pruncul, *Glykophilousa*

Maria Prodan

sfârşitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

51 x 42 cm

inv. nr. 16509

Maria Popescu, Straja (jud. Alba)

1972

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 643

Maica Domnului cu Pruncul,
Glykophilousa

Maria Prodan

începutul sec. XX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

bronz auriu

50 x 40 cm

inv. nr. 16939

János Rostas, Alba Iulia

1972

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 643 (indicată greșit cota 16932)

Maica Domnului cu Pruncul,
Glykophilousa

Maria Prodan

începutul sec. XX

glajă

bronz auriu

50 x 35 cm

inv. nr. 12115

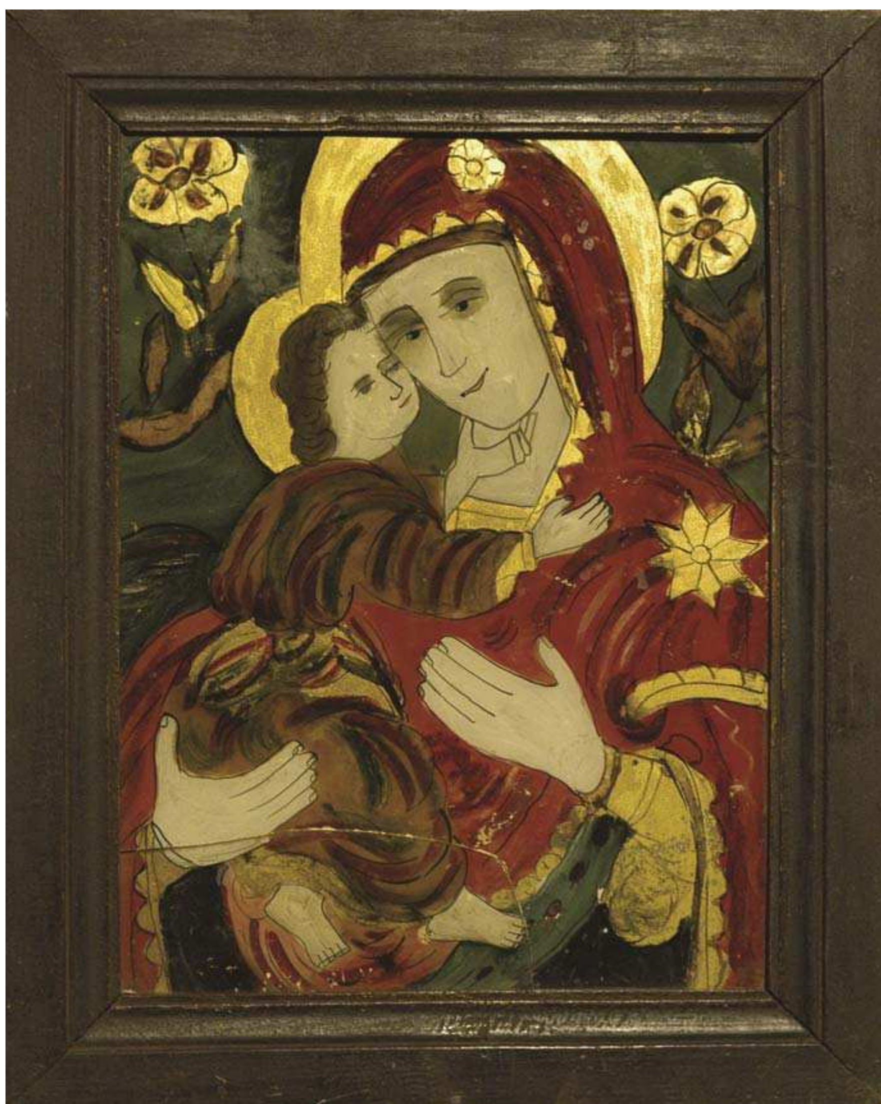
Ana Toma, Straja (jud. Alba)

1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 635, fig. 1; p. 642

Maica Domnului cu Pruncul, *Glykophilousa*

Maria Prodan

începutul sec. XX

glajă

ramă originală, băițuită, cu şforț

capac de șindrilă

bronz auriu

48,5 x 43 cm

inv. nr. 14127

Ion Bloda, Alba Iulia

1970

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 643; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 23

Maica Domnului cu Pruncul, Împărătiță tronând

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de carton

foiță metalică

57 x 47 cm

inv. nr. 12875

Ioan Constantin Dreghici, Oarda de Jos (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 643; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 26

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

65,5 x 52,5 cm

inv. nr. 10746

Gheorghe Bulac, Partoş (jud. Alba)

1937

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 644; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 32

Maica Domnului îndurerată

Maria Prodan

începutul sec. XX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de carton

bronz auriu

55,5 x 41,5 cm

inv. nr. 10713

Augustin Lascu, Vinţu de Jos (jud. Alba)

1940

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 641

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băişuită, cu şforţ

capac de lemn

foiţă metalică

35 x 29,5 cm

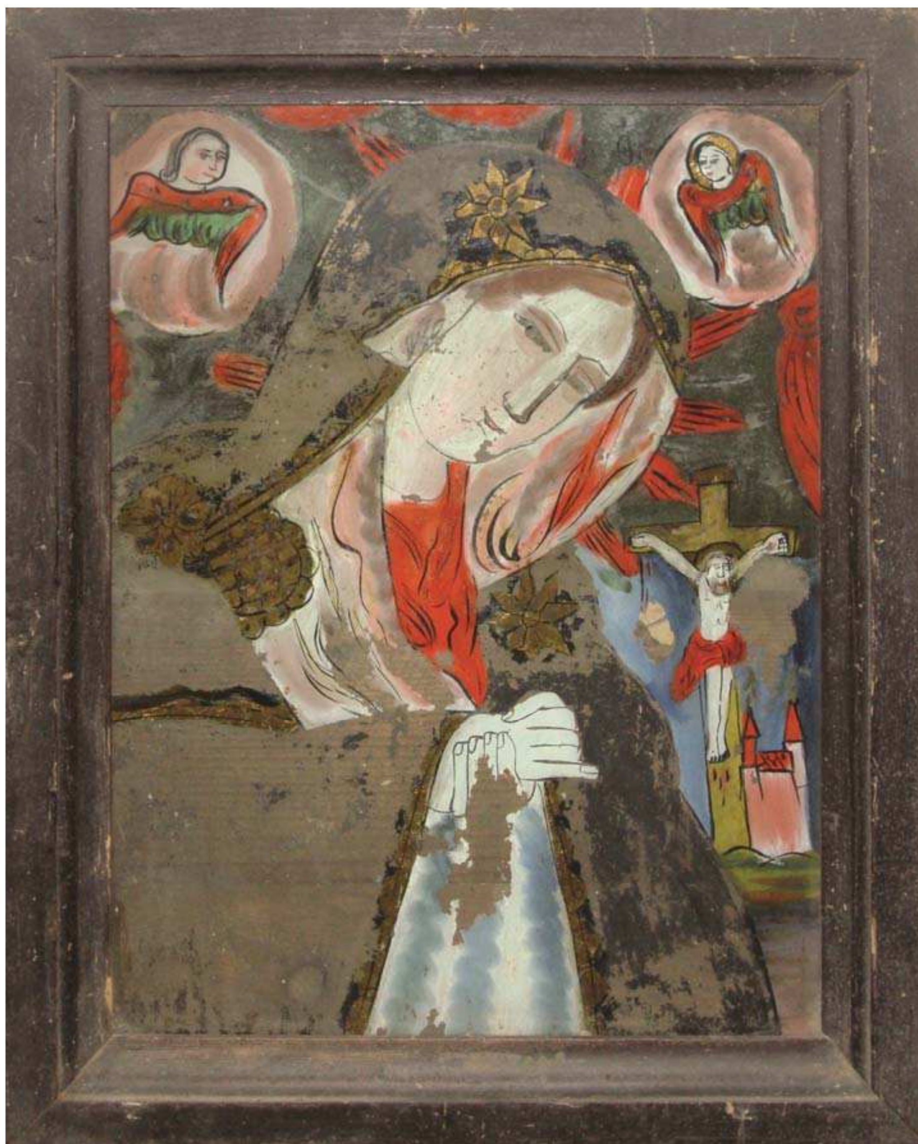
inv. nr. 16323

perioada interbelică

Bibliografie: Rustoiu, Dumitran 2007, p. 31

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de lemn

foiță metalică

56,5 x 45,5 cm

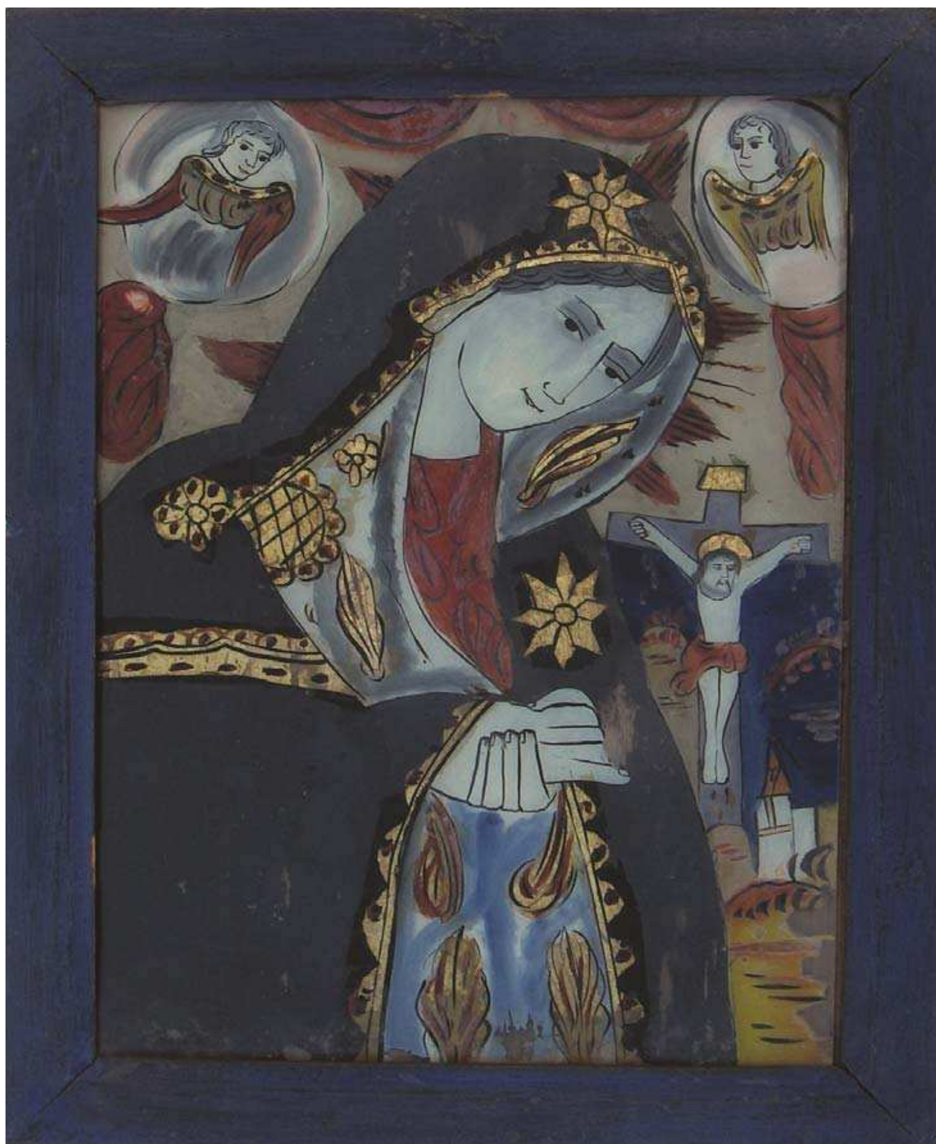
inv. nr. 12498

Eva Budulă, Mihalț (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 644

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, revopsită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

55,5 x 43 cm

inv. nr. 12849

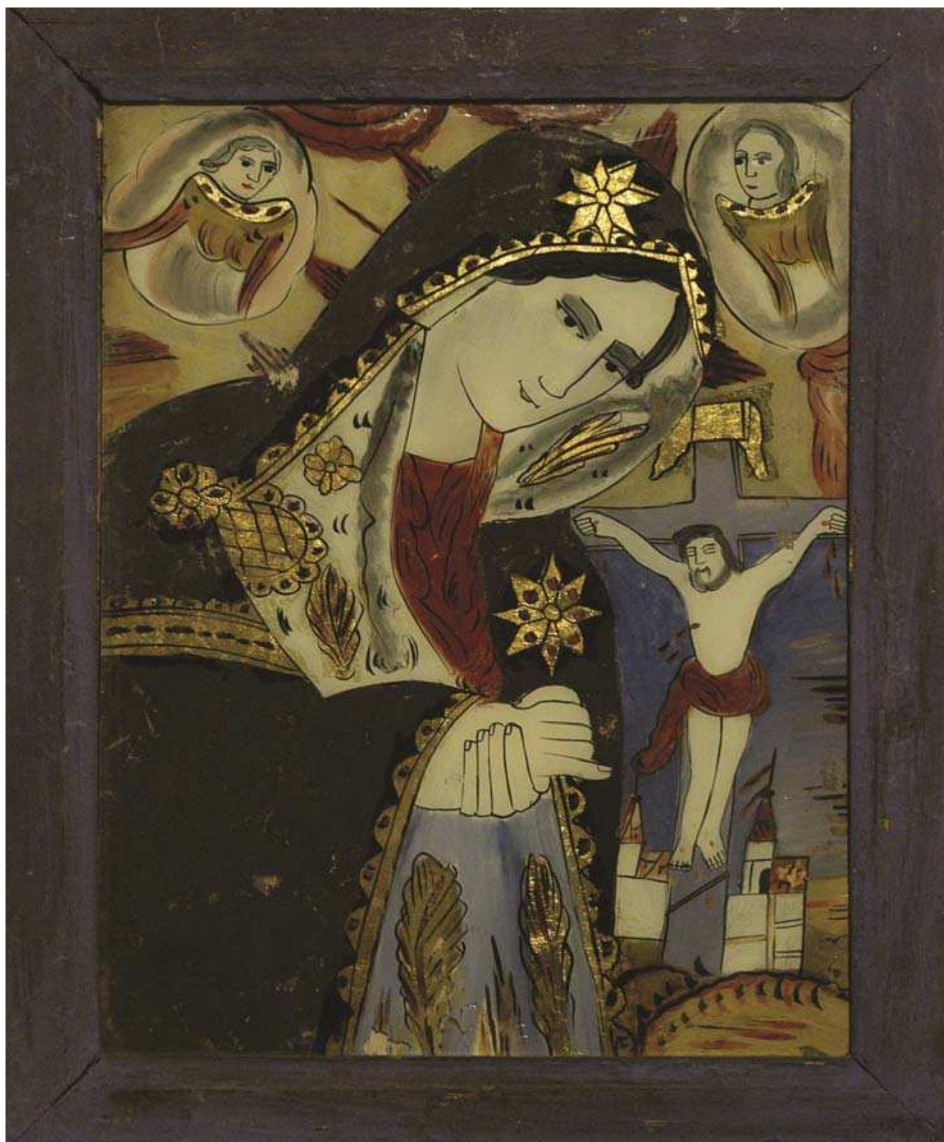
Ana Sabău, Alba Iulia

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 645

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, revopsită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

55,5 x 45,5 cm

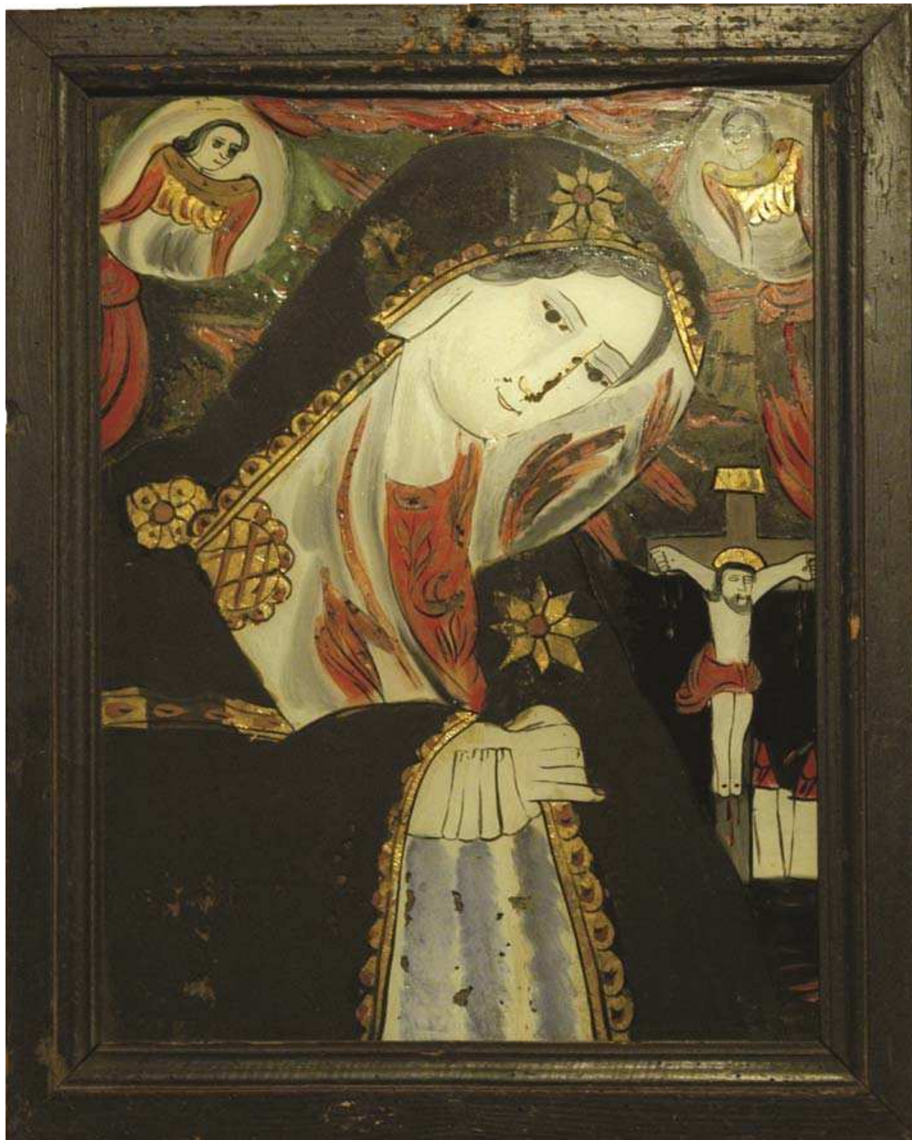
inv. nr. 12948

Floare Gligor, Straja (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 645; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 28

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

53,5 x 42 cm

inv. nr. 10676

Simion Pleşa, Limba (jud. Alba)

1930

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 644; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 27

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de lemn

foiță metalică

43,5 x 35 cm

inv. nr. 10736

perioada interbelică

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 644

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

49,5 x 41 cm

inv. nr. 20165

Livia Ureche, Alba Iulia

1982

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, revopsită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

51 x 41,5 cm

inv. nr. 19327

Rafila Băluță, Alba Iulia

1978

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 646; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 27

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, revopsită, cu şforţ

capac de şindrilă

48,5 x 42 cm

inv. nr. 19243

Victoria Cricovean, Miceşti (jud. Alba)

1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 636, fig. 3

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

48 x 39,5 cm

inv. nr. 10731

Mircea Eneșel, Alba Iulia

perioada interbelică

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 644

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

49,5 x 41 cm

inv. nr. 16887

Rozalia Gabor, Ocna de Sus (jud. Harghita)

1972

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 645

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de șindrilă

foiță metalică

53,5 x 44 cm

inv. nr. 17383

Valeriu Neamţu, Alba Iulia

1973

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 645

Maica Domnului îndurerată
Învierea lui Iisus

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită

capac nou de carton

foiță metalică

47,5 x 69 cm

inv. nr. 10747

perioada interbelică

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 659; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 100

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

39,5 x 50,5 cm

inv. nr. 17511

Rafila Frățilă, Ghirbom, (jud. Alba)

1973

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 645

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băişuită, cu şforţ

capac de șindrilă

foiță metalică

51 x 40,5 cm

inv. nr. 14363

Victor Roşiu, Straja (jud. Alba)

1970

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 645

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de șindrilă

foiță metalică

48,5 x 41,5 cm

inv. nr. 16332

1971

Maica Domnului îndurerată

Maria Prodan
începutul sec. XX
sticlă
ramă ulterioară, sculptată
capac de șindrilă
foiță metalică
58,5 x 41 cm
inv. nr. 11868
Crucița Josan, Alba Iulia
1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 644, cu nr. inv. indicat greșit 11862; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 28

Maica Domnului îndurerată

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită

capac nou de placaj

foiţă metalică

32 x 27 cm

inv. nr. 17603

Ana Kramer, Săliştea (jud. Sibiu)

1973

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 645

Încoronarea Fecioarei

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de lemn

foiţă metalică

47 x 35 cm

inv. nr. 10741

Eugen Turcu, Alba Iulia

1924

Încoronar[ea] Precesti[i]

Bibliografie: Rustoiu, Dumitran 2007, p. 60

Încoronarea Fecioarei

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

49,5 x 43,5 cm

inv. nr. 20936

Vasile Ursu, Alba Iulia

1995

Bibliografie: Tatai-Baltă 2005, p. 96, nota 41; Tatai-Baltă 2007, p. 74, nota 41

Încoronarea Fecioarei

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de lemn

foiță metalică

55 x 47,5 cm

inv. nr. 12828

Maria Stanciu, Straja (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 646; Tatai-Baltă 2005, p. 96, nota 41; Tatai-Baltă 2007, p. 74, nota 41; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 59

Încoronarea Fecioarei

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu şforţ

capac de șindrilă

foiţă metalică

53 x 42,5 cm

inv. nr. 12104

Ioan Gheorghe Răcătău, Ighiel (jud. Alba)

1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 646; Tatai-Baltă 2005, p. 96, nota 41; Tatai-Baltă 2007, p. 74, nota 41; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 59

Încoronarea Fecioarei

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, cu şforţ, băiţuită și aurită la interior

capac de carton

foiţă metalică

49,5 x 38 cm

inv. nr. 17806

Elena Lazăr, Ghirbom (jud. Alba)

1973

Bibliografie: Tatai-Baltă 2005, p. 96, nota 41; Tatai-Baltă 2007, p. 74, nota 41

Încoronarea Fecioarei

Maria Prodan

sfârşitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

53,5 x 46 cm

inv. nr. 12847

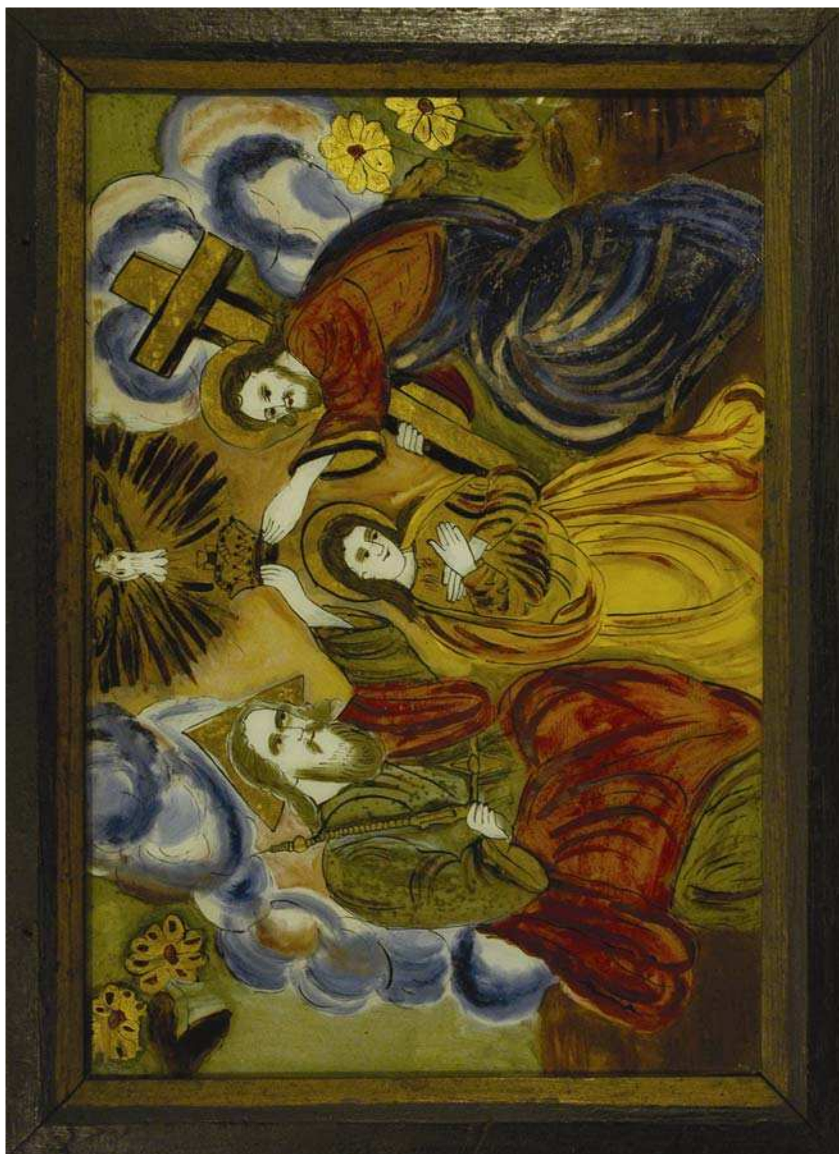
Ana Sabău, Alba Iulia

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 636, fig. 4, p. 646; Tatai-Baltă 2005, p. 96, nota 41; Tatai-Baltă 2007, p. 74, nota 41

Încoronarea Fecioarei

Maria Prodan

sfârșitul sec. XIX

glajă

ramă originală, cu șforț, băițuită și vopsită la interior

capac de carton

foiță metalică

49 x 66,5 cm

inv. nr. 19026

Veronica Ruja, Micești (jud. Alba)

1977

Bibliografie: Tatai-Baltă 2005, p. 96-97; Tatai-Baltă 2007, p. 75; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 61

Încoronarea Fecioarei
Învierea lui Iisus

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

49,5 x 60,5 cm

inv. nr. 16333

1971

Învier[ea lui Is Hs]

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 660; Tatai-Baltă 2005, p. 96; Tatai-Baltă 2007, p. 75; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 96

Arătarea Fecioarei

zugrăvița anonimă	46 x 52 cm
începutul sec. XX	inv. nr. 16336
glajă	1971
ramă originală, băițuită, cu șforț	
capac de șindrilă	Bibliografie: Rustoiu, Dumitran 2007, p. 98
foiță metalică	

Hristos – vița de vie

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de lemn

foiţă metalică

57 x 46 cm

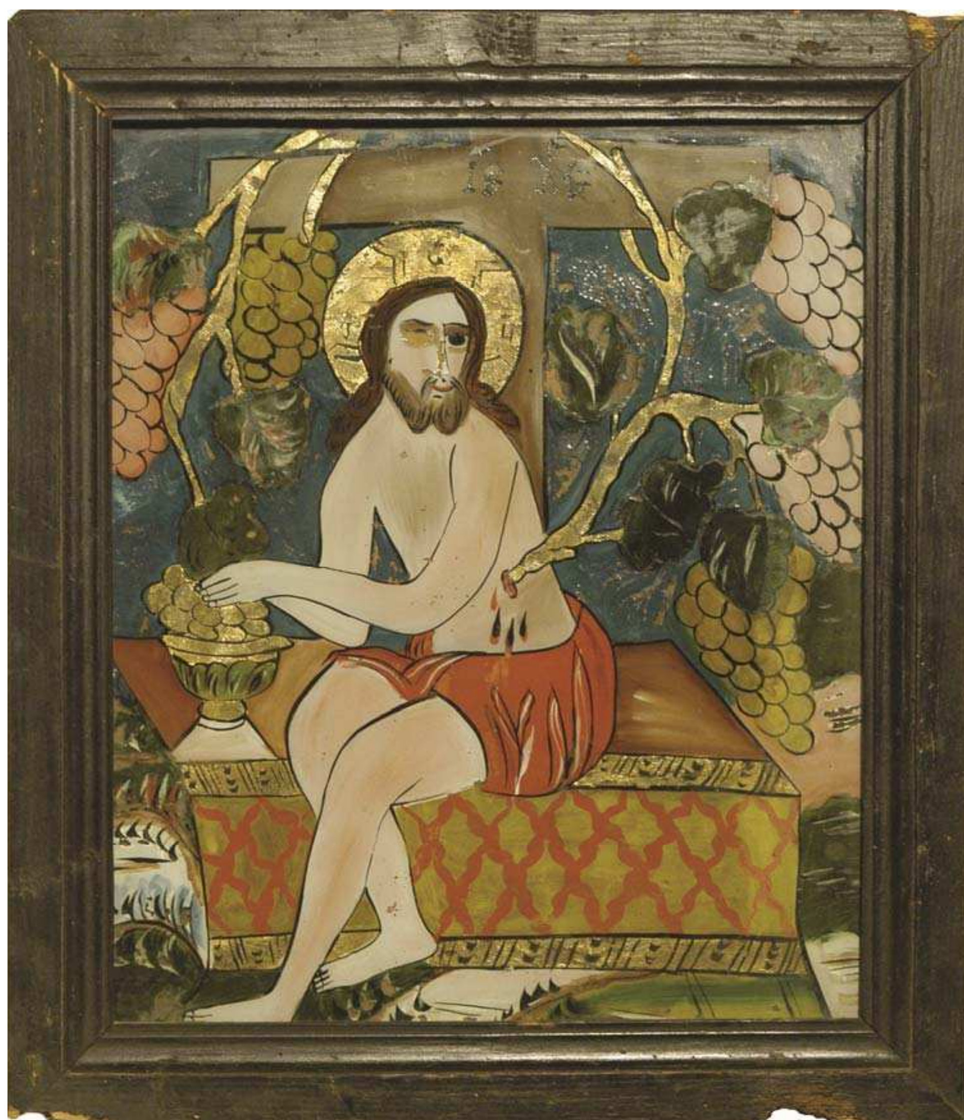
inv. nr. 14126

Ion Bloda, Alba Iulia

1970

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 650

Hristos – vița de vie

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de lemn

foiţă metalică

47,5 x 41 cm

inv. nr. 10730

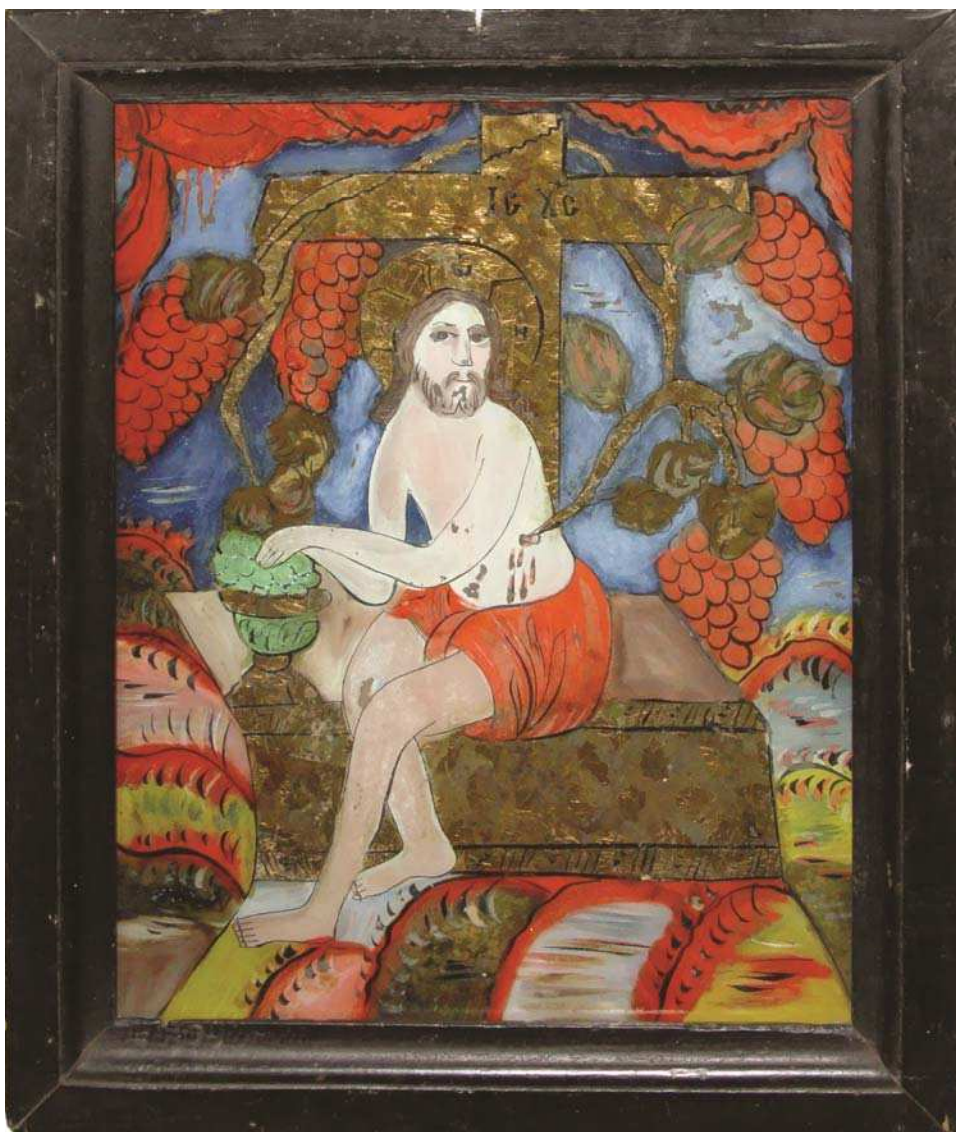
M. Eneşel, Alba Iulia

1940

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 650; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 62

Hristos – vița de vie

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de lemn

foiță metalică

57 x 47 cm

inv. nr. 16337

1971

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 650; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 63

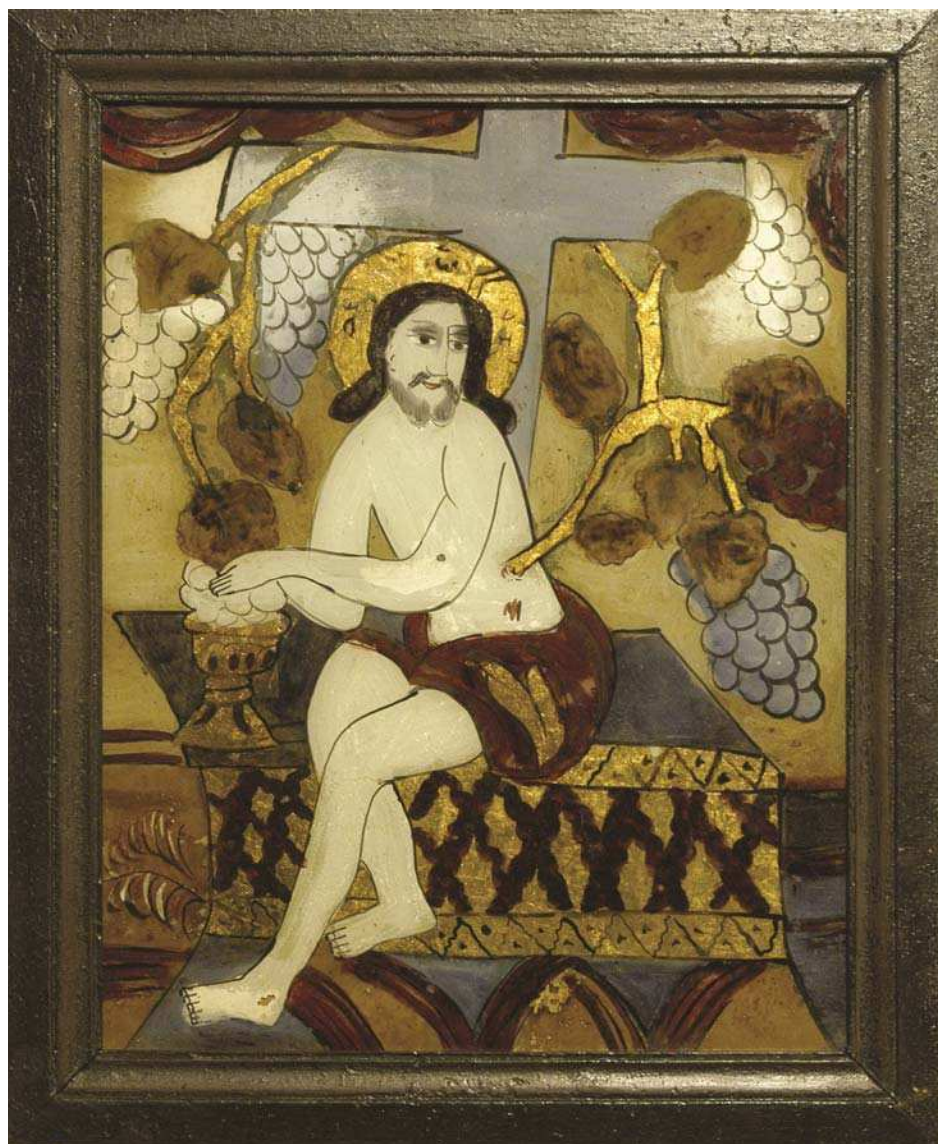
Hristos – vița de vie

Petru Prodan	40,5 x 51 cm
cca 1850-1886	inv. nr. 16645
glajă	Ştefan Rostaş, Alba Iulia
ramă originală, băiţuită, cu şforţ	1972
capac de şindrilă	
foiţă metalică	

Hristos – vița de vie

Maria Prodan

începutul sec. XX

sticlă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de lemn

foiţă metalică

51 x 42 cm

inv. nr. 21353

Nicolae Muntean, Alba Iulia

2002

Bibliografie: Rustoiu, Dumitran 2007, p. 62

Iisus Hristos Mare Arhiereu

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de lemn

foiță metalică

54 x 42 cm

inv. nr. 10732

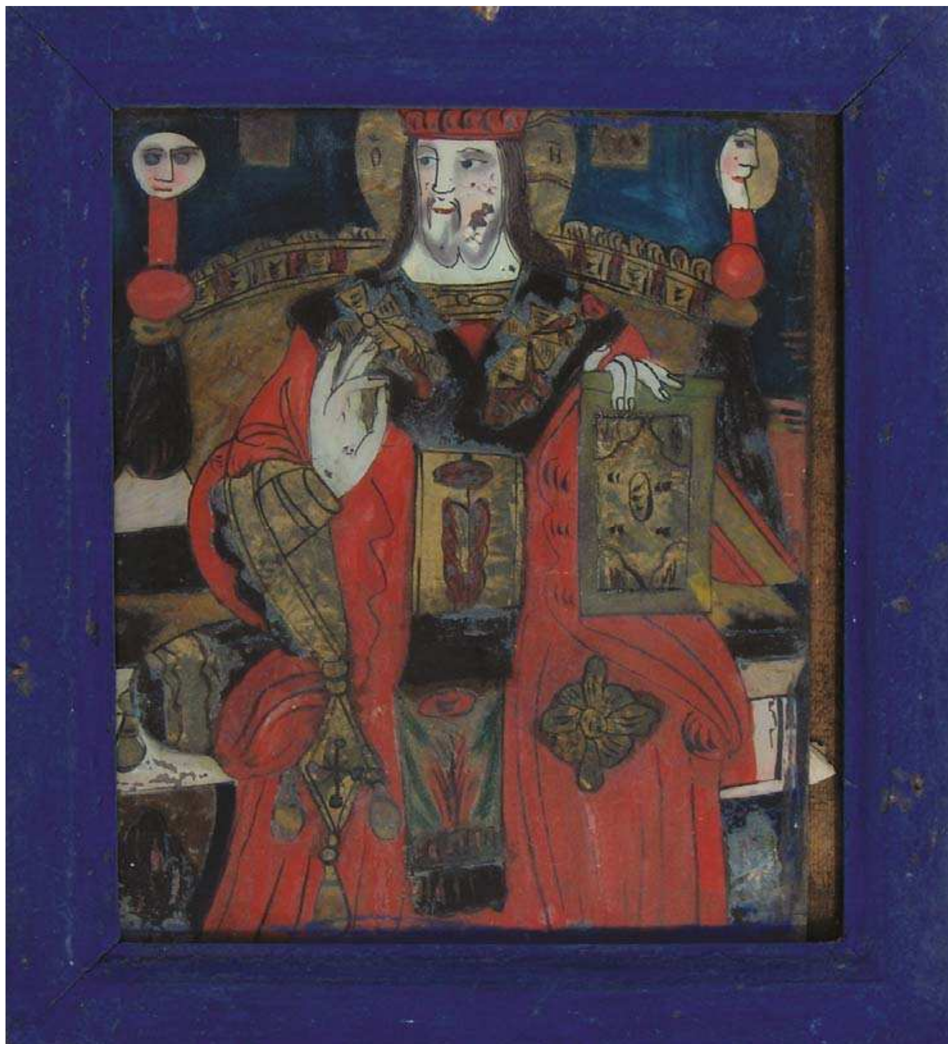
Ovidiu Neamțu, Micești (jud. Alba)

1937

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 652

Iisus Hristos Mare Arhiereu

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, revopsită, cu şforţ

capac de lemn

foiţă metalică

49 x 43,5 cm

inv. nr. 11296

Livia Popescu, Straja (jud. Alba)

1966

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 651

Iisus Hristos Mare Arhiereu

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de lemn

foiță metalică

52 x 43,5 cm

inv. nr. 12265

Ana Sasu, Henig (jud. Alba)

1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 653; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 47

Iisus Hristos Mare Arhiereu

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de lemn

foiță metalică

51 x 44,5 cm

inv. nr. 12830

Maria Stanciu, Straja (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 638, fig. 7, p. 653; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 48

Iisus Hristos Mare Arhiereu

Maria Prodan

sfârșitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac nou de carton

foiță metalică

50,5 x 40 cm

inv. nr. 12514

Rafila Macarie, Săliște (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Rustoiu, Dumitran 2007, p. 68

Iisus Hristos Mare Arhiereu

Maria Prodan

sfârşitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

50 x 46,5 cm

inv. nr. 12114

Ana Toma, Straja (jud. Alba)

1967

Bibliografie: Pernicek, 1979, p. 652

Iisus Hristos Mare Arhiereu

Maria Prodan

sfârşitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

41,5 x 51,5 cm

inv. nr. 10748

Atanasie Ieneşel, Alba Iulia

perioada interbelică

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 649; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 67

Iisus Hristos Mare Arhiereu

Maria Prodan

începutul sec. XX

sticlă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de șindrilă

50 x 45 cm

inv. nr. 20938

Maria Florea, Alba Iulia

1995

Iisus Hristos Mare Arhiereu

Maria Prodan

începutul sec. XX

sticlă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de carton

foiță metalică

50,5 x 41 cm

inv. nr. 12706

Floare Gligor, Straja (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 653

Iisus Hristos Mare Arhiereu

Maria Prodan

începutul sec. XX

sticlă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

49,5 x 38,5 cm

inv. nr. 16647

Ştefan Rostaș, Alba Iulia

1972

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 654; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 69

Iisus Hristos Mare Arhiereu

Maria Prodan

începutul sec. XX

sticlă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

50 x 40 cm

inv. nr. 11334

Maria Gligor, Alba Iulia

1966

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 652

Iisus Hristos Mare Arhiereu

Maria Prodan

începutul sec. XX

glajă

ramă originală, revopsită, cu șforț

capac de șindrilă și carton

bronz auriu

51 x 44,5 cm

inv. nr. 20183

Ana Achim, Tăuți (jud. Alba)

1982

Bibliografie: Rustoiu, Dumitran 2007, p. 66

Iisus Hristos Mare Arhiereu

Maria Prodan

începutul sec. XX

glajă

ramă originală, băițuită, cu şforţ

capac de șindrilă

bronz auriu

51 x 48 cm

inv. nr. 12636

Cornel Ciugudean, Miceşti (jud. Alba)

1968

Iisus Hristos Mare Arhiereu

Petru Prodan

sfârșitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu şforț

capac de șindrilă

foiță metalică

43 x 39 cm

inv. nr. 10743

Eugen Geogean, Sântimbru (jud. Alba)

1936

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 649

Naşterea lui Iisus

Petru Prodan	33 x 38,5 cm
mijlocul sec. XIX	inv. nr. 18936
glajă	Susana Rostaş, Alba Iulia
ramă originală, băiţuită, cu şforţ	1976
capac de şindrilă	
foiţă metalică	*Naşterea Domnului nostru Is Hs*

Nașterea lui Iisus

Petru Prodan	35,5 x 52 cm
mijlocul sec. XIX	inv. nr. 16328
glajă	1971
ramă originală, băițuită, cu șforț	
capac de șindrilă	*Nașterea Domnului Is Hs*
foiță metalică	Bibliografie: Pernicek 1979, p. 648

Naşterea lui Iisus

Petru Prodan	45,5 x 51,5 cm
mijlocul sec. XIX	inv. nr. 10737
glajă	perioada interbelică
ramă originală, băiţuită, cu şforţ	
capac de lemn	*Naşterea Domnului nostru Is Hs*
foiţă metalică	

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 647; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 38

Naşterea lui Iisus

Petru Prodan	39 x 47,5 cm
cca 1850-1886	inv. nr. 16544
glajă	Rozalia Constantin, Alba Iulia
ramă originală, băiţuită, cu şforţ	1967
capac de şindrilă	
foiţă metalică	*Naşterea Domnului Is Hs*

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 647; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 37

Naşterea lui Iisus

Petru Prodan	38 x 43 cm
cca 1850-1886	inv. nr. 13139
glajă	Ovidiu-Marian Popescu, Tibru (jud. Alba)
ramă originală, băiţuită, cu şforţ	1968
capac de şindrilă	
foiţă metalică	

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 647; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 39

Naşterea lui Iisus

Petru Prodan	39,5 x 45 cm
cca 1850-1886	inv. nr. 14125
glajă	Ion Bloda, Alba Iulia
ramă originală, băiţuită, cu şforţ	1970
capac de șindrilă	
foiță metalică	*Naşterea Domnului Is Hs*

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 647

Naşterea lui Iisus

Petru Prodan	39 x 44,5 cm
cca 1850-1886	inv. nr. 16544
glajă	Ioan Burcea, Pănet (jud. Mureş)
ramă originală, revopsită, cu şforţ	1972
capac de şindrilă	
foiţă metalică	*Naşterea Domnului Is Hs*

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 648

Naşterea lui Iisus

Petru Prodan	41 x 46,5 cm
cca 1850-1886	inv. nr. 12454
glajă	Ioan Manciulea, Straja (jud. Alba)
ramă originală, băiţuită, cu şforţ	1968
capac de șindrilă	
foiță metalică	*Naşterea Domnului Is Hs*

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 647

Naşterea lui Iisus

Petru Prodan	45,5 x 51,5 cm
cca 1850-1886	inv. nr. 11297
glajă	Livia Popescu, Straja (jud. Alba)
ramă originală, băiţuită, cu şforţ	1966
capac de şindrilă	
foiţă metalică	*Naşterea Domnului Is Hs*

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 646, cu indicarea greşită a inv. nr. 10297

Naşterea lui Iisus

Petru Prodan	31,5 x 44,5 cm
cca 1850-1886	inv. nr. 14806
glajă	Cornel Bănuţa, Cluj-Napoca
ramă originală, băiţuită, cu şforţ	1970
capac de şindrilă	
foiţă metalică	*Naşterea Domnului Is Hs*

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 648

Nașterea lui Iisus

Maria Prodan	44 x 60 cm
a doua jumătate a sec. XIX	inv. nr. 16544
glajă	Ludovic Rostaș, Alba Iulia
ramă originală, băițuită, cu șforț	1971
capac de șindrilă	
foiță metalică	*Așterea*

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 648

Naşterea lui Iisus

Maria Prodan	42 x 50 cm
a doua jumătate a sec. XIX	inv. nr. 16644
glajă	Ştefan Rostaş, Alba Iulia
ramă originală, băiţuită, cu şforţ	1972
capac de şindrilă	
foiţă metalică	Bibliografie: Pernicek 1979, p. 648

Naşterea lui Iisus

Maria Prodan	40,5 x 51,5 cm
sfârşitul sec. XIX	inv. nr. 14364
glajă	Victor Roşiu, Straja (jud. Alba)
ramă originală, băiţuită, cu şforţ	1970
capac de şindrilă	
foiţă metalică	*Aşterea*

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 648

Naşterea lui Iisus

Maria Prodan	39 x 49 cm
sfârșitul sec. XIX	inv. nr. 16886
glajă	Rozalia Gabor, Ocna de Sus (jud. Harghita)
ramă originală, băiţuită, cu şforţ	1972
capac de șindrilă	
foiță metalică	Bibliografie: Pernicek 1979, p. 649

Naşterea lui Iisus

Maria Prodan	39 x 49 cm
începutul sec. XX	inv. nr. 12707
sticlă	Floare Gligor, Straja (jud. Alba)
ramă originală, vopsită, cu șforț	1968
capac de şindrilă	
foiță metalică	*Așterea*

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 647

Naşterea lui Iisus

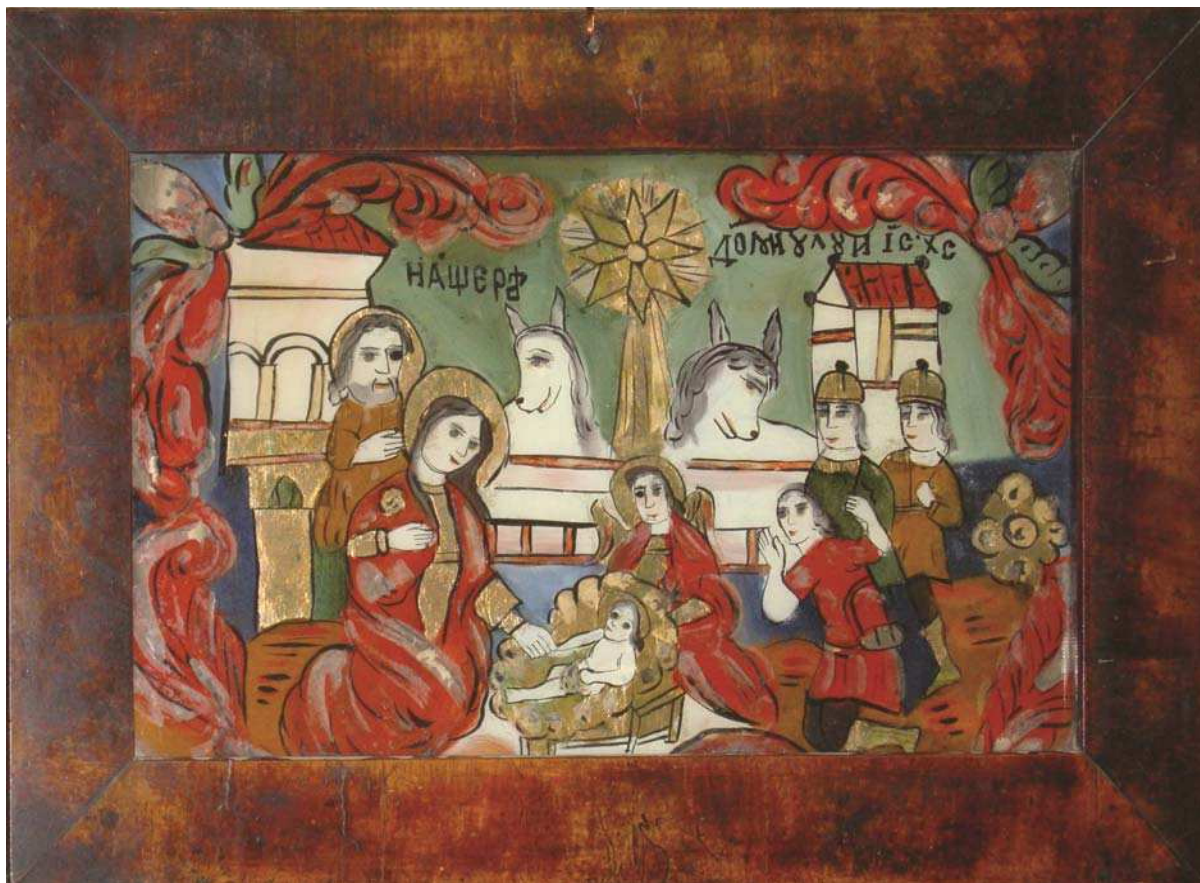

Maria Prodan
sfârșitul sec. XIX
glajă
ramă originală, băițuită, cu şforţ
capac de şindrilă
foiță metalică

45 x 50 cm
inv. nr. 20939
Maria Florea, Alba Iulia
1995

Naşterea lui Iisus

Maria Prodan	35,5 x 52 cm
sfârșitul sec. XIX	inv. nr. 16328
glajă	1971
ramă originală, băițuită	
capac de șindrilă	*Nașterea Domnului Is Hs*
foiță metalică	Bibliografie: Pernicek 1979, p. 648

Naşterea lui Iisus

Maria Prodan	42 x 52,5 cm
sfârșitul sec. XIX	inv. nr. 16341
glajă	1971
ramă originală, revopsită, cu şforţ	
capac nou de carton	*Aşterea*
foiţă metalică	Bibliografie: Pernicek 1979, p. 648

Naşterea lui Iisus

Maria Prodan	42,5 x 49 cm
sfârşitul sec. XIX	inv. nr. 19242
glajă	Victoria Cricovean, Miceşti (jud. Alba)
ramă originală, revopsită, cu şforţ	1978
capac de şindrilă	
foiţă metalică	*Naşterea Domnului Is Hs*

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 637, fig. 5, p. 649

Naşterea lui Iisus

Maria Prodan	40,5 x 51 cm
sfârșitul sec. XIX	inv. nr. 16646
glajă	Ştefan Rostaş, Alba Iulia
ramă originală, băițuită, cu șforț	1972
capac de şindrilă	
foiță metalică	Bibliografie: Pernicek 1979, p. 649

Naşterea lui Iisus

Maria Prodan	40,5 x 50,5 cm
sfârșitul sec. XIX	inv. nr. 20164
glajă	Livia Ureche, Alba Iulia
ramă originală, băiţuită, cu şforţ	1982
capac de șindrilă	
foiță metalică	

Naşterea lui Iisus

Maria Prodan	41,5 x 49 cm
sfârșitul sec. XIX	inv. nr. 12703
glajă	Elisabeta Oargă, Henig (jud. Alba)
ramă originală, băițuită, cu şforţ	1968
capac de placaj	
bronz auriu	*Aşterea Domnului Is Hs*

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 647; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 36

Naşterea lui Iisus

Maria Prodan	47 x 54 cm
sfârşitul sec. XIX	inv. nr. 12920
glajă	Tudorica Toma, Hăpria (jud. Alba)
ramă originală, băiţuită, cu şforţ	1968
capac de placaj	
bronz auriu	

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 647; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 33

Naşterea lui Iisus

Maria Prodan	41 x 54,5 cm
sfârşitul sec. XIX	inv. nr. 14360
sticlă	Maria Duşa, Straja (jud. Alba)
ramă originală, revopsită, cu şforţ	1970
capac de carton	
foiţă metalică	Bibliografie: Pernicek 1979, p. 648

Botezul Domnului

Maria Prodan

începutul sec. XX

glajă

ramă ulterioară, traforată

capac de șindrilă

bronz auriu

81 x 65 cm

inv. nr. 12838

Teodor Tripșa, Micești (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 638, fig. 6, p. 649; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 45

Maica Domnului cu Pruncul, Împărătiță tronând
Cina cea de taină

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de șindrilă

foiță metalică

57 x 72 cm

inv. nr. 16317

1971

Cina de taină

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 660, fig. 16, cu indicarea greşită a nr. inv. 16377; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 90

Maica Domnului cu Pruncul, Împărătiță tronând
Cina cea de Taină

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

55 x 70,5 cm

inv. nr. 10745

Nicodim Gruiță, Alba Iulia

perioada interbelică

Cina de taină

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 659, cu nr. inv. indicat greșit 16377; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 89

Cina cea de taină

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită

capac de şindrilă

foiţă metalică

56,5 x 45 cm

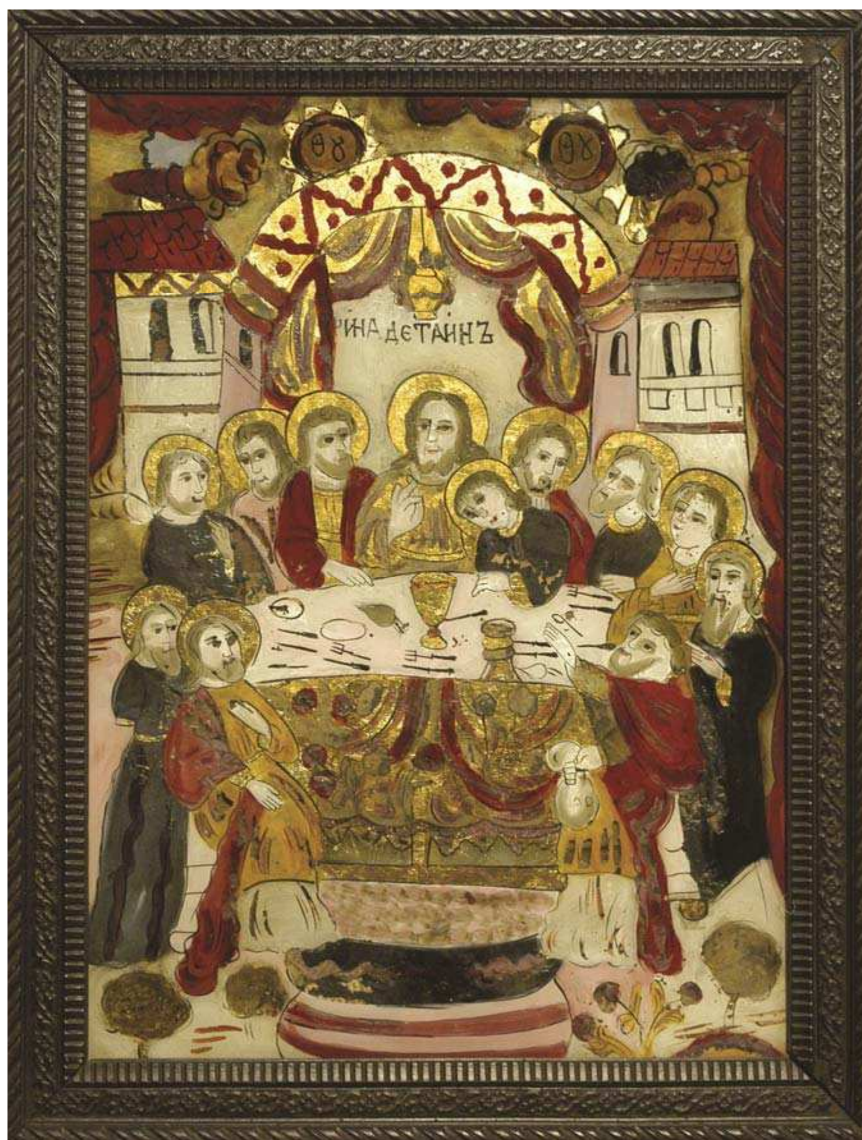
inv. nr. 16322

1971

Cina de taină

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 651; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 51

Cina cea de taină

Maria Prodan
sfârșitul sec. XIX
glajă
ramă ulterioară, traforată
capac de șindrilă
foiță metalică
59,5 x 53 cm
inv. nr. 14350
Rusalin Ciurar, Alba Iulia
1970

Cina de taină

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 639, fig. 8, p. 650; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 49

Cina cea de taină
Învierea lui Iisus

Maria Prodan

sfârșitul sec. XIX

glajă

ramă nouă

foiță metalică

64 x 77,5 cm

inv. nr. 16320

1971

Cina de taină
Învierea lui Is Hs

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 660; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 97

Adam și Eva
Batjocorirea lui Iisus

Maria Prodan
sfârșitul sec. XIX
glajă
ramă originală, băițuită, cu șforț
capac de carton
foiță metalică
38,5 x 73,5 cm
inv. nr. 12372
Ion Stanciu, Alba Iulia
1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 661, fig. 17; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 92

Adam și Eva

Petru Prodan	31,5 x 42,5 cm
cca 1850-1886	inv. nr. 10680
glajă	Iosif Samoilă, Alba Iulia
ramă originală, băițuită, cu șforț	1942
capac de șindrilă	
foiță metalică	Bibliografie: Rustoiu, Dumitran 2007, p. 86

Adam şi Eva

Maria Prodan	37 x 48,5 cm
sfârşitul sec. XIX	inv. nr. 16885
glajă	Rozalia Gabor, Ocna de Sus (jud. Harghita)
ramă originală, băiţuită, cu şforţ	1972
capac de şindrilă	
foiţă metalică	

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 661; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 86; *Poesie des Glaubens*, p. 17

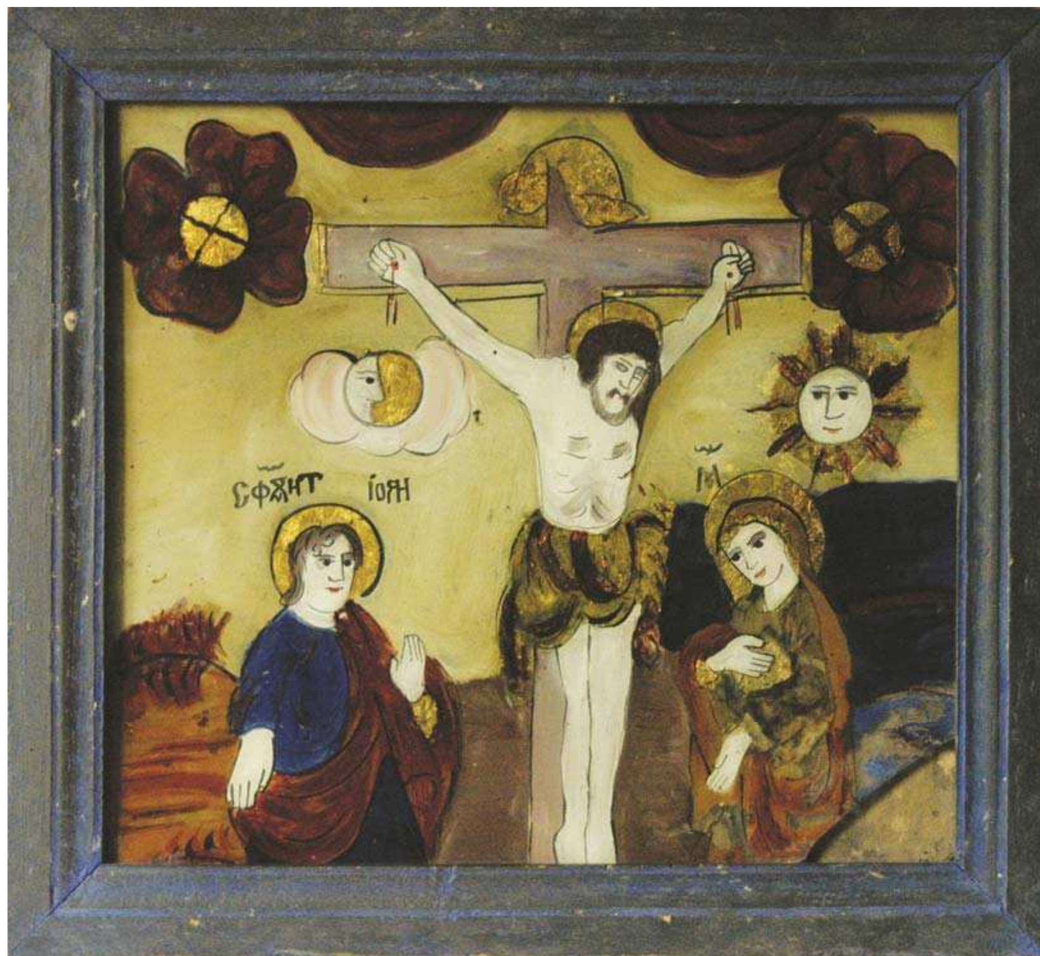
Drumul crucii

Petru Prodan
mijlocul sec. XIX
fragment
glajă
foiță metalică
15 x 11 cm
inv. nr. 11801
Ioana Todor, Straja (jud. Alba)
1967

Răstignirea lui Iisus

Maria Prodan
sfârşitul sec. XIX
glajă
ramă originală, revopsită, cu şforţ
capac de carton
foiţă metalică

41,5 x 45,5 cm
inv. nr. 12200
Dumitru Stanciu, Straja (jud. Alba)
1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 651; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 52

Răstignirea lui Iisus
Punerea în mormânt

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

48,5 x 59,5 cm

inv. nr. 13648

Eva Magda, Drâmbar (jud. Alba)

1969

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 660, cu indicarea greşită a nr. inv. 16377; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 90

Învierea lui Iisus
Punerea în mormânt

Maria Prodan

sfârșitul sec. XIX

glajă

ramă ulterioară, cu decor în stuc

capac de lemn

foiță metalică

63,5 x 74,5 cm

inv. nr. 11738

Ana Constantin, Straja (jud. Alba)

1967

Învierea lui Is Hs

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 659, fig. 14; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 95

Punerea în mormânt

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac nou de carton

foiță metalică

48,5 x 44,5 cm

inv. nr. 11291

Ion Șușman, Straja (jud. Alba)

1966

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 651; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 54

Punerea în mormânt

Maria Prodan

sfârşitul sec. XIX

glajă

ramă originală, revopsită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

76,5 x 59,5 cm

inv. nr. 16319

1971

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 640, fig. 10, p. 651; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 54

Punerea în mormânt

Maria Prodan

sfârşitul sec. XIX

glajă

ramă nouă

bronz auriu

64 x 54 cm

inv. nr. 19185

Viorica Ciuflea, Bărăbanţ (jud. Alba)

1978

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 651

Naşterea lui Iisus
Punerea în mormânt

Maria Prodan

sfârșitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită

capac de lemn

foiță metalică

84 x 70,5 cm

inv. nr. 12738

Victoria Șerban, Alba Iulia

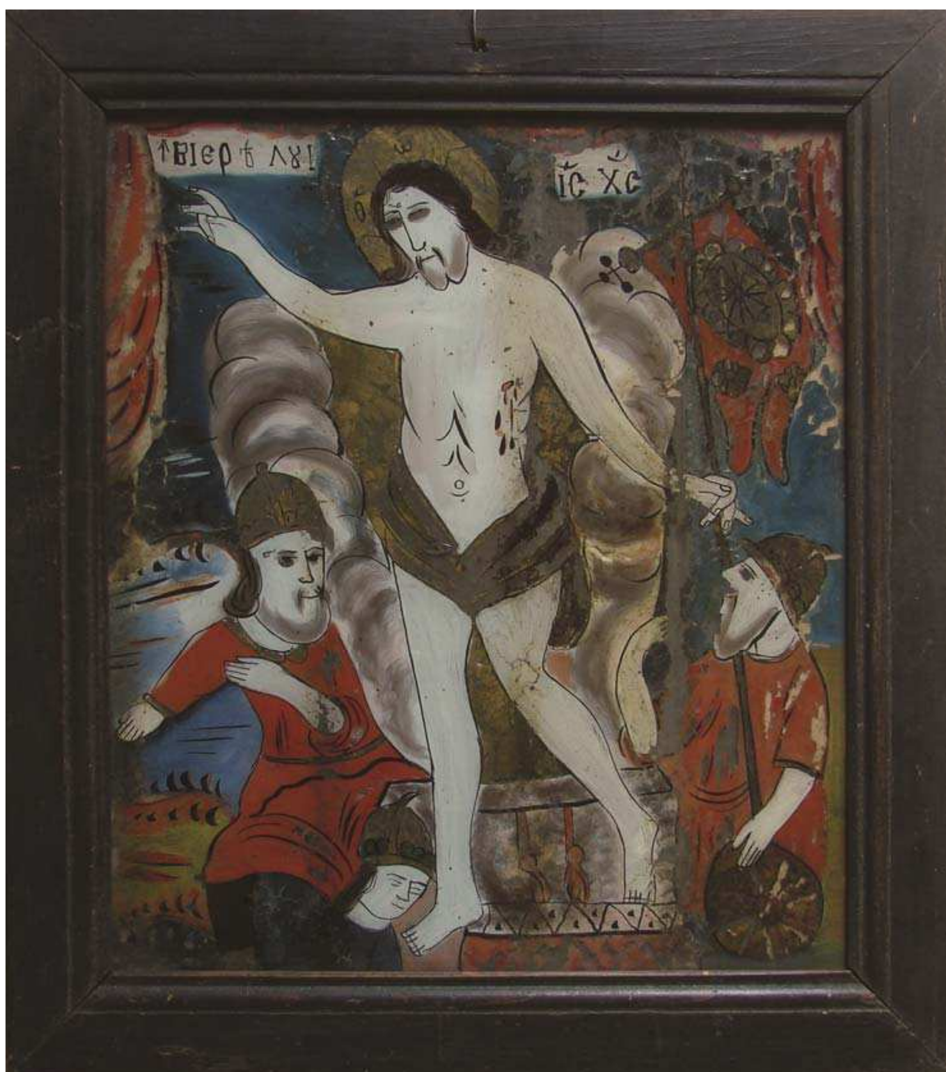
1968

Așterea Domnului Is Hs

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 659, fig. 15; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 88

Învierea lui Iisus

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu şforț

capac de șindrilă

foiță metalică

48,5 x 43,5 cm

inv. nr. 10733

Gheorghe Bulac, Partoș (jud. Alba)

1934

Învierea lui Is Hs

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 652; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 56

Învierea lui Iisus

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

51,5 x 42 cm

inv. nr. 18937

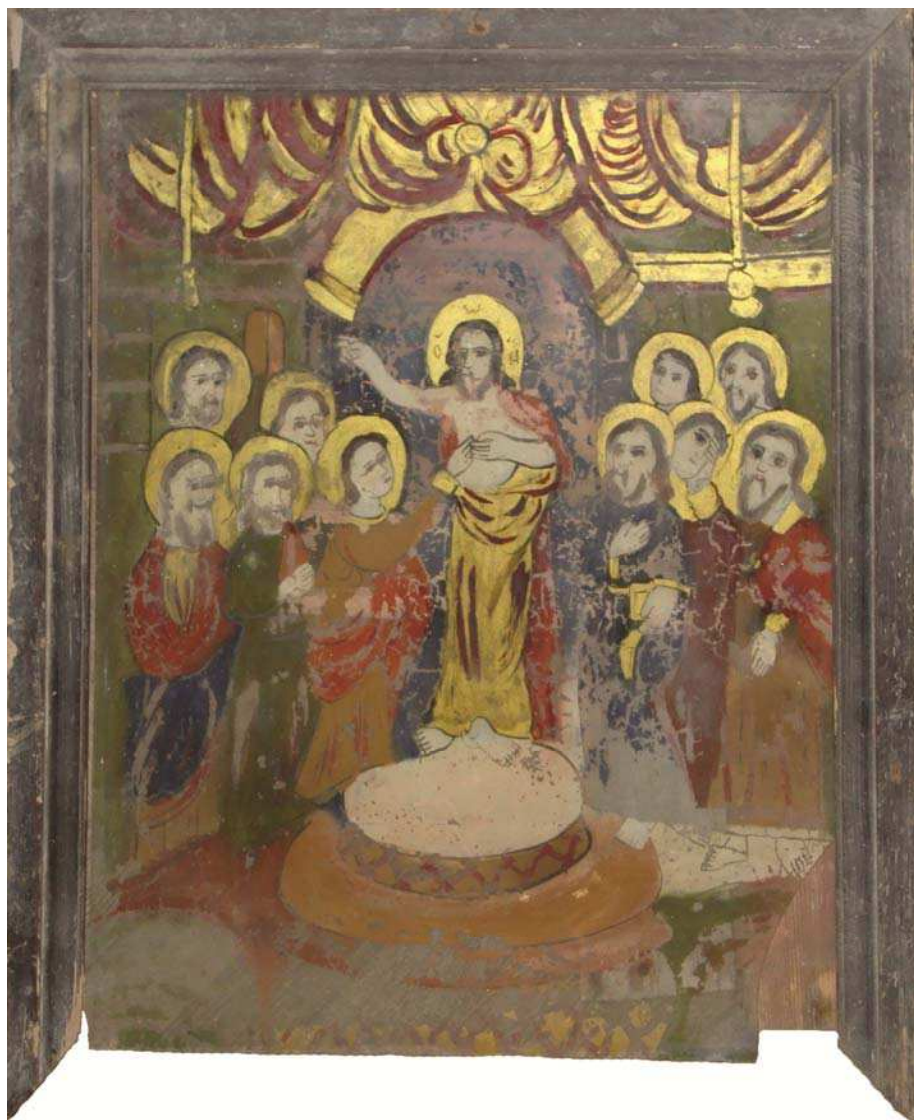
Susana Rostaș, Alba Iulia

1976

Învierea lui [Is Hs]

Necredința lui Toma

zugrăvița anonimă

începutul sec. XX

glajă

ramă originală,
băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

bronz auriu

55,5 x 48,5 cm

inv. nr. 20947

Alexandru Bărbulescu,
Câmpeni (jud. Alba)

1995

Sfântul Arhidiacon Ștefan

Maria Prodan

începutul sec. XX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă și carton

bronz auriu

49,5 x 41 cm

inv. nr. 12708

Floare Gligor, Straja (jud. Alba)

1968

Sfânt Arhiedieaco[n] Ștefan

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 658; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 77

Sfântul Arhanghel Gavriil

Maria Prodan

începutul sec. XX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac refăcut din bucăți de lemn

bronz auriu

58 x 43,5 cm

inv. nr. 11846

Maria Rodeanu, Straja (jud. Alba)

1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 657

Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

54 x 43 cm

inv. nr. 10744

Marius Buda, Alba Iulia

1940

Ar. Mihail, Ar. Gavriil

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 658

Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

43 x 37,5 cm

inv. nr. 14807

Cornel Bănuță, Cluj-Napoca

1970

Sfântul Arhanghel Mihail

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de lemn

foiţă metalică

59,5 x 49 cm

inv. nr. 12960

Gheorghe Hulea, Henig (jud. Alba)

1968

Arhanghelu Mihail

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 657

Sfântul Arhanghel Mihail

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

49 x 43,5 cm

inv. nr. 12196

Ana Stanciu, Straja (jud. Alba)

1967

Arhanghelu Mihail

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 657

Sfântul Arhanghel Mihail

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

50,5 x 40,5 cm

inv. nr. 11840

Maria Romcea, Partoș (jud. Alba)

1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 658; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 75; *Poesie des Glaubens*, p. 18

Sfântul Arhanghel Mihail

Maria Prodan

sfârșitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu șforț

capac de carton

foiţă metalică

54,5 x 41 cm

inv. nr. 14359

Maria Dușa, Straja (jud. Alba)

1970

Arhanghelu Mihail

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 657; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 74

Sfântul Arhanghel Mihail

Maria Prodan

sfârșitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de carton

foiță metalică

50 x 44 cm

inv. nr. 16883

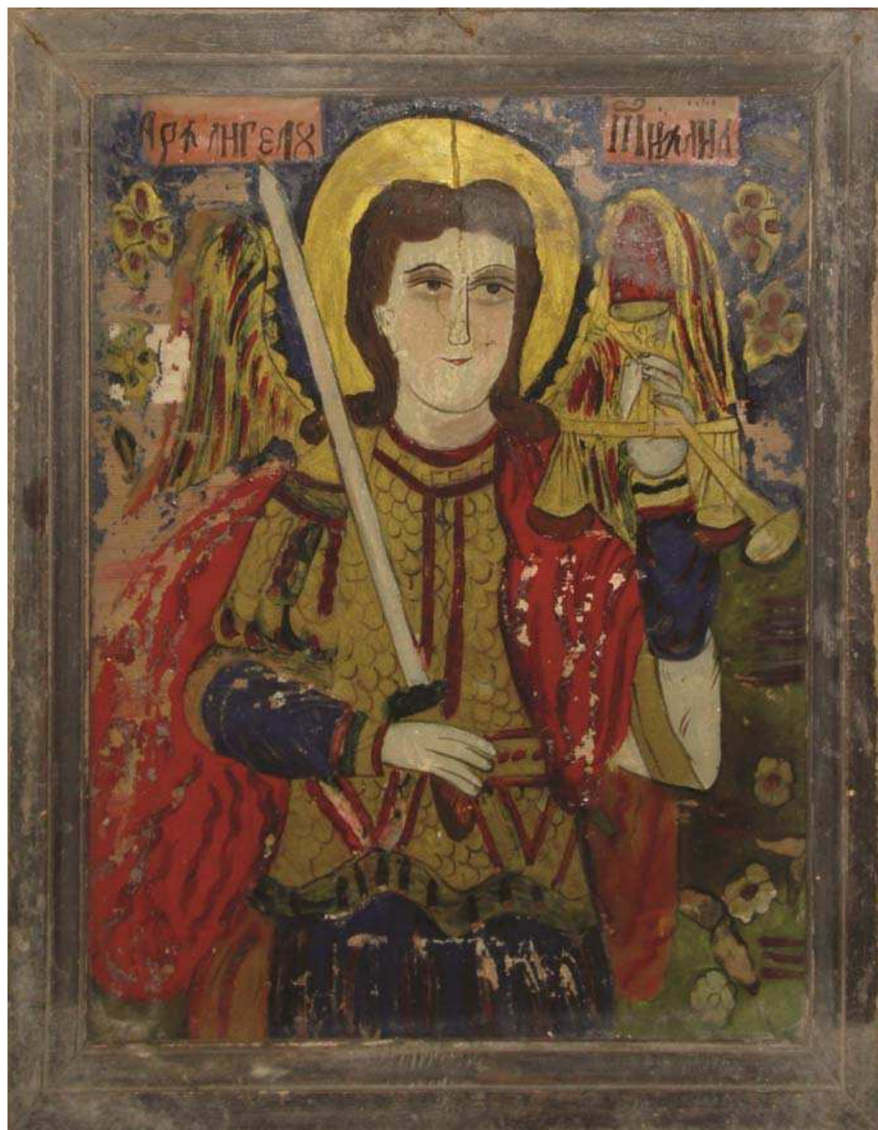
Rafila Petrescu, Ghirbom (jud. Alba)

1972

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 658

Sfântul Arhanghel Mihail

Maria Prodan

începutul sec. XX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

bronz auriu

56 x 48 cm

inv. nr. 20948

Alexandru Bărbulescu, Câmpeni (jud. Alba)

1995

Arhanghelu Mihail

Sfântul Prooroc Ilie

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de lemn

foiţă metalică

44 x 39 cm

inv. nr. 18299

Ludovic Rostaş, Alba Iulia

1974

Sf. Proroc Ilie

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 657

Sfântul Prooroc Ilie

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, revopsită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

52 x 40,5 cm

inv. nr. 12637

Cornel Ciugudean, Micești (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 656

Sfântul Prooroc Ilie

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiţă metalică

43 x 37,5 cm

inv. nr. 15913

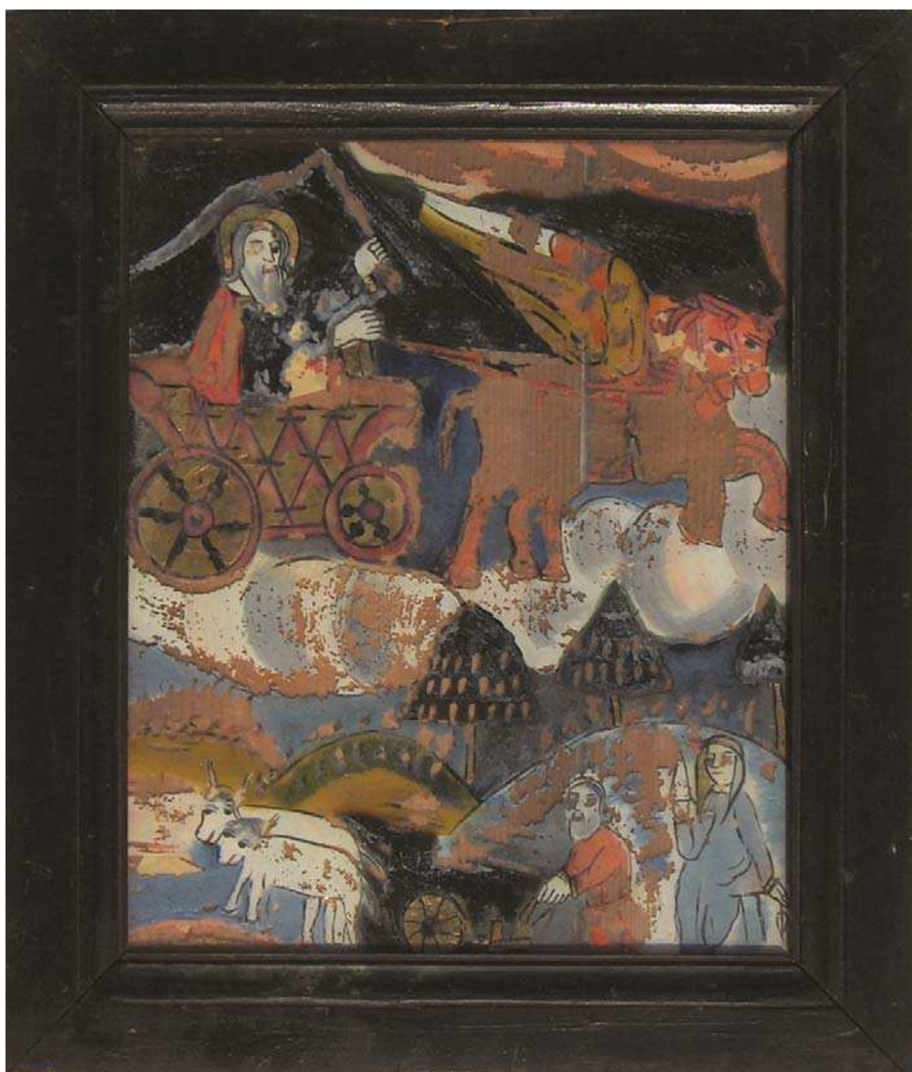
Ştefan Borcea, Pănet (jud. Mureș)

1971

Sf. Proroc Ilie

Sfântul Prooroc Ilie

Petru Prodan

mijlocul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de lemn

foiţă metalică

40 x 36 cm

inv. nr. 10683

Nicolae Sasu, Alba Iulia

1935

Sfântul Prooroc Ilie

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de șindrilă

foiță metalică

51,5 x 48 cm

inv. nr. 15940

Mihai Gabor, Presaca (jud. Alba)

1971

Sf. Proroc Ilie

Sfântul Prooroc Ilie

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de șindrilă

foiță metalică

51 x 45,5 cm

inv. nr. 16940

János Rostas, Alba Iulia

1972

Sf. Proroc Ilie

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 657

Sfântul Prooroc Ilie

Maria Prodan

sfârşitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de carton

foiţă metalică

49,5 x 44,5 cm

inv. nr. 11333

Maria Gligor, Alba Iulia

1966

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 656; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 83

Sfântul Prooroc Ilie

Maria Prodan	49,5 x 44,5 cm
sfârșitul sec. XIX	inv. nr. 12807
glajă	Teodor Tripșa, Micești (jud. Alba)
ramă originală, băițuită, cu șforț	1968
capac de șindrilă	
foiță metalică	

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 656; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 82

Sfântul Prooroc Ilie

Maria Prodan	30 x 35,5 cm
începutul sec. XX	inv. nr. 10681
glajă	Remus Samoilă, Vinerea (jud. Alba)
ramă originală, băițuită	perioada interbelică
capac de carton	
bronz auriu	

Sfântul Prooroc Ilie

Maria Prodan	34,5 x 53 cm
începutul sec. XX	inv. nr. 16339
sticlă	1971
ramă originală, băițuită, cu șforț	
capac de carton	Bibliografie: Pernicek 1979, p. 657
bronz auriu	

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

35,5 x 34 cm

inv. nr. 18300

Ludovic Rostaş, Alba Iulia

1974

Gheorghii

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 656

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, revopsită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

45 x 40 cm

inv. nr. 11839

Maria Romcea, Alba Iulia

1974

S. V. Muce[nic] Gheorghii

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 654

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

43,5 x 38 cm

inv. nr. 12949

Floare Gligor, Straja (jud. Alba)

1968

S. V. Muce[nic] Gheorghii

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 655; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 78

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Petru Prodan

sfârșitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

42,5 x 38 cm

inv. nr. 13501

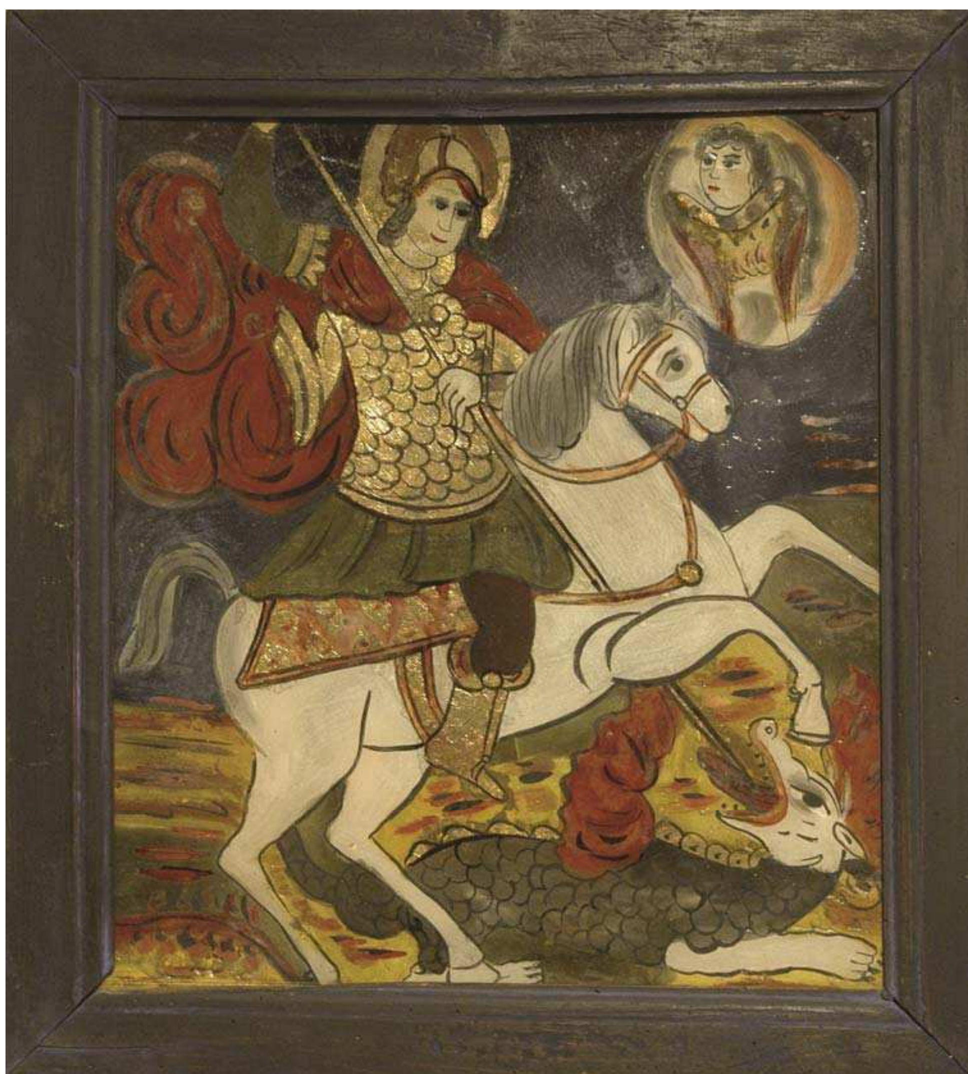
Ovidiu-Marian Popescu, Tibru (jud. Alba)

1968

S. V. Muce[nic] Gheorghii

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 655

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

54 x 41,5 cm

inv. nr. 12961

Nicolae Gligor, Straja (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 655

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de lemn

foiţă metalică

54 x 49 cm

inv. nr. 16334

1971

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

51 x 44,5 cm

inv. nr. 11841

Maria Romcea, Partoș (jud. Alba)

1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 655

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Maria Prodan

sfârşitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

54,5 x 41,5 cm

inv. nr. 13562

Ovidiu-Marian Popescu, Tibru (jud. Alba)

1969

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 655; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 81

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Maria Prodan

sfârșitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

55,5 x 40,5 cm

inv. nr. 16012

Olimpia Petrișel, Alba Iulia

1971

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 640, fig. 12, p. 655; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 78

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Maria Prodan

sfârşitul sec. XIX

glajă

ramă originală, vopsită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

42,5 x 38 cm

inv. nr. 16535

Susana Rostaş, Alba Iulia

1972

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 656

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Maria Prodan

sfârșitul sec. XIX

glajă

ramă originală, revopsită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

53,5 x 47 cm

inv. nr. 13649

Paraschiva Moldovan, Alba Iulia

1969

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 655

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Maria Prodan

sfârşitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

51 x 41,5 cm

inv. nr. 16012

Carolina Dăian, Straja (jud. Alba)

1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 655

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

a doua jumătate a sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de carton

foiță metalică

55,5 x 42 cm

inv. nr. 11655

Maria Puțan, Daia (jud. Alba)

1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 654

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

23,5 x 17,5 cm

inv. nr. 10711

Ion Moldovan, Alba Iulia

1940

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 654

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

41,5 x 36,5 cm

inv. nr. 11290

Ion Șușman, Straja (jud. Alba)

1966

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 652

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

44 x 38 cm

inv. nr. 19653

1979

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

56,5 x 45,5 cm

inv. nr. 16335

1971

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 654

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

44 x 38,5 cm

inv. nr. 12455

Ana Bontea, Straja (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 653

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

51 x 45,5 cm

inv. nr. 12848

Ana Sabău, Alba Iulia

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 653

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

43,5 x 37,5 cm

inv. nr. 11295

Livia Popescu, Straja (jud. Alba)

1966

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 652

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

51 x 41 cm

inv. nr. 12705

Floare Gligor, Straja (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 653

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

50,5 x 40,5 cm

inv. nr. 16316

1971

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 654

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, revopsită, cu şforţ

capac de șindrilă

foiță metalică

55,5 x 45 cm

inv. nr. 12201

Dumitru Stanciu, Straja (jud. Alba)

1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 652; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 68

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

42 x 37 cm

inv. nr. 12117

Anisie Hațeganu, Hăpria (jud. Alba)

1967

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

53,5 x 43,5 cm

inv. nr. 14165

Aurel Trif, Micești (jud. Alba)

1970

Nicolae

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 654

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de carton

foiță metalică

54,5 x 41 cm

inv. nr. 12876

Ioan Constantin Dreghici, Oarda de Jos (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 653

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de șindrilă

foiță metalică

53 x 43 cm

inv. nr. 14164

Aurel Trif, Micești (jud. Alba)

1970

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 653; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 69

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de șindrilă

foiță metalică

49 x 44 cm

inv. nr. 21367

Nicolae Sularea, Alba Iulia

2003

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiţă metalică

51,5 x 41,5 cm

inv. nr. 21366

Nicolae Sularea, Alba Iulia

2003

Sfântul Nicolae

Petru Prodan

cca 1850-1886

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

45 x 38 cm

inv. nr. 16326

1971

Nicolae

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 654

Sfântul Nicolae

Maria Prodan

sfârșitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

49 x 39 cm

inv. nr. 11788

Rozalia Constantin, Alba Iulia

1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 652

Sfântul Nicolae

Maria Prodan

sfârşitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băiţuită, cu şforţ

capac de şindrilă

foiţă metalică

49,5 x 41,5 cm

inv. nr. 19015

Maria Rău, Feneş (jud. Alba)

1977

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 640, fig. 11

Sfântul Nicolae

Maria Prodan

sfârșitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

50,5 x 39,5 cm

inv. nr. 12453

Ioan Manciulea, Straja (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 653

Sfântul Nicolae

Maria Prodan

sfârșitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

52 x 43 cm

inv. nr. 12766

Ioan Frățilă, Straja (jud. Alba)

1968

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 653; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 66

Sfântul Nicolae

Maria Prodan

începutul sec. XX

sticlă

ramă originală, băițuită, cu şforț

capac de șindrilă

bronz auriu

56 x 48 cm

inv. nr. 20949

Alexandru Bărbulescu, Câmpeni (jud. Alba)

1995

Sfântul Mucenic Haralambie

Maria Prodan

sfârșitul sec. XIX

glajă

ramă originală, băițuită, cu șforț

capac de șindrilă

foiță metalică

49 x 41 cm

inv. nr. 12105

Ioan Gheorghe Răcătău, Ighiel (jud. Alba)

1967

Bibliografie: Pernicek 1979, p. 658; Rustoiu, Dumitran 2007, p. 77

ANEXE

Tematica și atribuirea icoanelor măierene, în ordinea descrescătoare a reprezentărilor

Tema	Atribuirea			Nr. reprezentări		
	Petru Prodan	Maria Prodan	anonima	MNUAI	restul	total
Nașterea lui Iisus	28	24+1*		24+1*	28	**52+1***
Maica Domnului îndurerată (versiunea ucraineană)	35+3*	9		18+1*	26+2*	**44+3***
Sf. Nicolae	32+1*	9		21	20+1*	**41+1***
Sf. Mare Mucenic Gheorghe	17	12		14	17	**31**
Maica Domnului cu Pruncul (*Glykophilousa*)	14	11		14	11	**25**
Iisus Hristos Mare Arhiereu	12+1*	10		14	8+1*	**22+1***
Punerea în mormânt	8+5*	3+5*	2	3+3*	10+7*	**13+10***
Învierea lui Iisus	4+7*	5+4*		2+4*	6+7*	**8+11***
Hristos – vița de vie	12	3		5	10	**15**
Sf. Prooroc Ilie	10	5		10	5	**15**
Încoronarea Fecioarei	11+1*	3		7+1*	7	**14+1***
Cina cea de taină	4+3*	3+1*		2+3*	5+1*	**7+4***
Sf. Arhanghel Mihail	5+1*	4		6	3+1*	**9+1***
Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil	6	4		2	8	**10**
Botezul Domnului		7		1	6	**7**
Răstignirea lui Iisus	2*	5		1+1*	4+1*	**5+2***
Maica Domnului Împărătiță, tronând	2+3*	1*		1+2*	1+2*	**2+4***
Maica Domnului îndurerată (versiunea occidentală)	2	3		2	3	**5**
Adam și Eva	1+1*	1+1*		2+1*	1*	**2+2***
Sf. Haralambie	3	1		1	3	**4**
Maica Domnului Împărăteasa îngerilor	1	1		1	1	**2**
Batjocorirea lui Iisus	1	1*		1*	1	**1+1***
Sfânta Treime nou-testamentară		1			2	**2**
Sf. Arhanghel Gavriil		2		1	1	**2**
Sfinții Apostoli Petru și Pavel	1	1			2	**2**
Sfinții Împărați Constantin și Elena	1	1			2	**2**
Cina de la Mamvri	1		1		2	**2**
Sf. Arhidiacon Ștefan	1	1		1	1	**2**
Buna Vestire	1				1	**1**
Maica Domnului Împărătiță	1			1		**1**
Drumul crucii	1			1		**1**
Înălțarea Domnului	1				1	**1**
Necredința lui Toma			1	1		**1**
Ochiul neadormit		1			1	**1**
Schimbarea la față	1				1	**1**
Arătarea Fecioarei			1	1		**1**

Sf. Nicolae, binefăcătorul fetelor sărace	1				1	1
Sf. Paraschiva	1					1
total teme: 36 — total reprezentări	218+28*	128+14*		157+9*	198+24*	357+42*
total teme: 36 — total icoane	233	137	5	165	211	378[1]

Tematica și atribuirea icoanelor din colecția Muzeului Național al Unirii Alba Iulia, în ordinea descrescătoare a reprezentărilor

Tema	Petru Prodan	Maria Prodan	zugrăvița anonimă	total reprezentări
Nașterea lui Iisus	10	14+1*		**25**
Maica Domnului îndurerată	17+1*	2		**20**
Sf. Nicolae	16	5		**21**
Iisus Hristos Mare Arhiereu	5	9		**14**
Maica Domnului cu Pruncul (*Glykophilousa*)	9	5		**14**
Sf. Mare Mucenic Gheorghe	8	5		**14**[2]
Sf. Prooroc Ilie	6	4		**10**
Încoronarea Fecioarei	5+1*	2		**8**
Punerea în mormânt	1+1*	2+2*		**6**
Sf. Arhanghel Mihail	3	3		**6**
Învierea lui Iisus	2+2*	2*		**6**
Hristos – vița de vie	4	1		**5**
Cina cea de taină	1+2*	1+1*		**5**
Maica Domnului Împărătiță, tronând	1+2*			**3**
Adam și Eva	1	1+1*		**3**
Răstignirea lui Iisus	1*	1		**2**
Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil	2			**2**
Maica Domnului Împărăteasa îngerilor	1			**1**
Maica Domnului Împărățiță	1			**1**
Botezul Domnului		1		**1**
Batjocorirea lui Iisus		1*		**1**
Drumul crucii	1			**1**
Necredința lui Toma			1	**1**
Arătarea Fecioarei			1	**1**
Sf. Arhanghel Gavriil		1		**1**
Sf. Arhidiacon Ștefan		1		**1**
Sf. Mucenic Haralambie		1		**1**
total icoane:	**94+5***	**59+4***	**2**	**165**

[1] În acest număr mai sunt incluse: icoana *Sfântului Gheorghe* furată de la Muzeul Național al Unirii în 1972, altă icoană a *Sfântului Gheorghe* cu aceeași locație rămasă neatribuită și o icoană a *Nașterii* de la Muzeul din Sebeș, pe care nu am studiat-o încă. La el se mai poate adăuga icoana păstrată la Protopopiatul Ortodox Orăștie, provenită de la Stretea (jud. Hunedoara), inv. nr. 1898, pentru care însă nu am reținut tema.

[2] O icoană neatribuită.

Abrevieri bibliografice

ANSJA – Arhivele Naţionale. Serviciul Judeţean Alba
AORAI – Arhiepiscopia Ortodoxă Română de Alba Iulia
AOVFC – Arhiepiscopia Ortodoxă a Vadului, Feleacului și Clujului
Albu 1971 – Nicolae Albu, *Istoria școlilor românești din Transilvania între 1800-1867*, Editura didactică și pedagogică, București, 1971
Coman-Sipeanu 2010 – Olimpia Coman-Sipeanu, *Icoane pe sticlă din patrimoniul Muzeului Astra Sibiu. Colecţia "Cornel Irimie"*, Editura "Astra Museum", Sibiu, 2010
Cristache Panait 1987 – Ioana Cristache Panait, *Biserici de lemn din Episcopia Alba Iuliei, mărturii de continuitate și creaţie românească*, Editura Episcopiei Ortodoxe Române de Alba Iulia, 1987
Danco, Danco 1979 – Juliana Danco, Dumitru Danco, *La peinture paysane sur verre en Roumanie*, Editura Meridiane, București, 1979
Dancu, Dancu 1979/a – Juliana Dancu, Dumitru Dancu, *Romanian Folk, Painting on Glass*, Editura Meridiane, București, 1979
Dancu, Dancu 1979/b – Juliana Dancu, Dumitru Dancu, *Die bäuerliche Hinterglasmalerei in Rumänien*, Editura Meridiane, București, 1979
Dancu 1998 – Dumitru Dancu, *Icoane pe sticlă din România*, Editura Meridiane, București, 1998
Drăguţ 1987 – Vasile Drăguţ, *Bisericile de lemn de pe Mureș, Arieș și Tîrnave în lumina mesajului lor istoric și artistic*, studiu introductiv la Cristache Panait 1987
Dudaș 2005 – Florian Dudaș, *Gravurile românești vechi din biserica satului Muncelu Mare (Hunedoara)*, Editura Lumina, Oradea, 2005
Dumitran, Cucui 2009 – Ana Dumitran, Elena-Daniela Cucui, *Simon Bălgrădeanul*, Editura Altip, Alba Iulia, 2009
Fabritius, Nentwig 2003 – Ruth Fabritius, Joachim Nentwig, *Hinterglasikonen. Die Sammlung Nentwig im Museum am Dom*, Schnell & Steiner, Regensburg, 2003
Fischer 2008 – Dr. Jürgen Fischer Heilbronner Auktionshaus Gmbh & Co, *Rumänische Hinterglasbilder. Sammlung Barbara & Horst Wustlich*, 6. Dezember 2008
Fulga 2004 – Ligia Fulga, *Sticla transilvăneană în secolele XVII-XVIII. Soluţii tehnice, tendinţe artistice*, Editura Economică, București, 2004
Haţegan 1982 – Lucia Haţegan, *Manuscrise de provenienţă locală în biblioteca Muzeului Unirii Alba Iulia (Manuscrisele lui Nicolae Munteanu)*, în *Apulum*, XX, 1982
Hărdălău, Grosu 1978 – Gelu Hărdălău, Virgil Grosu, *Centre de iconari din judeţul Alba*, în *Îndrumător Pastoral*, II, Alba Iulia, 1978
Hopârtean 1994 – Doina Hopârtean, *Catalogul colecţiei de icoane pe sticlă a Episcopiei Ortodoxe Române de Alba Iulia*, în *Apulum*, XXXI, 1994
Hopârtean 1999 – Doina Hopârtean, *Catalogul colecţiei de icoane pe sticlă a Episcopiei Ortodoxe Române de Alba Iulia (Centrul Maierii Alba Iuliei)*, în *Apulum*, XXXVI, 1999

Icoana, simbol al Ortodoxiei – Elena Popescu (coord.), *Icoana, simbol al Ortodoxiei. Catalog*, Editura “Astra Museum”, Sibiu, 2009

MNUAI – Muzeul Naţional al Unirii, Alba Iulia

Mârza 2008 – Eva Mârza, *Explorări bibliologice*, Editura Techno Media, Sibiu, 2008

Metaxa 1978 – Grigore Metaxa, *Viţa de vie în iconografia artistică populară*, în *Îndrumător Pastoral*, II, Alba Iulia, 1978

Meteş 1964 – Ştefan Meteş, *Zugravii şi icoanele pe hârtie (xilogravuri-stampe) şi sticlă din Transilvania*, în *Biserica Ortodoxă Română*, 1964, nr. 7-8

Mureşianu 1973 – Ion B. Mureşianu, *Colecţia de artă religioasă veche a Arhiepiscopiei Timişoarei şi Caransebeşului*, Editura Mitropoliei Banatului, Timişoara, 1973

Pavelescu 1939-1942 – Gheorghe Pavelescu, *Contribuţii pentru cunoaşterea picturii pe sticlă la Românii din Transilvania*, în *Apulum*, I, 1039-1942

Pernicek 1979 – Otilia Pernicek, *Icoane din Maierii Alba Iuliei aflate în colecţia Muzeului Unirii Alba Iulia*, în *Apulum*, XVII, 1979

Poesie des Glaubens – *Poesie des Glaubens. Rumänische Hinterglasikonen aus dem 19. Jahrhundert*, Ausstellung vom 8. September bis 19. Dezember 2010, Kunstforum Berliner Volksbank Stiftung

Popescu 1969 – Ion Apostol Popescu, *Arta icoanelor pe sticlă de la Nicula*, Bucureşti, 1969

Porumb 1998 – Marius Porumb, *Dicţionar de pictură veche românească din Transilvania. Sec. XIII-XVIII*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1998

Reghiş-Ionescu 2009 – Doina Lucia Reghiş-Ionescu, *Sacru şi profan la Pădurenii Hunedoarei*, Editura Mediamira, Deva, 2009

Roşca 2010 – Simona Teodora Roşca, *Icoana pe sticlă din Transilvania (sec. XVIII-XX)*, Tradiţii clujene, Cluj-Napoca, 2010

Rustoiu 2002 – Ioana Purcar-Rustoiu, *Zugravii din Laz (judeţul Alba) în surse arhivistice*, în *Patrimonium Apulense*, II, 2002

Rustoiu 2007 – Ioana Rustoiu, *Icoanele Lazului*, Editura Altip, Alba Iulia, 2007

Rustoiu, Dumitran 2007 – Ioana Rustoiu, Ana Dumitran, *Iconarii din Maierii Bălgradului*, Editura Altip, Alba Iulia, 2007

Rustoiu, Băjenaru, Dumitran, Szőcs 2008 – Ioana Rustoiu, Elena Băjenaru, Ana Dumitran, Szőcs Fülöp Károly, *... Prin mine, Ioan Pop Zugravul*, Editura Altip, Alba Iulia, 2008

Rustoiu, Vaida 2008 – Ioana Rustoiu, Dănilă Vaida, *Cronica parohiei Pâclişa (1901-1944)*, Editura Altip, Alba Iulia, 2008

Sedler, Tătaru 2004 – *Zerbrechliche Heiligenwelten. Rumänische Hinterglasikonen*, Irmgard Sedler und Marius Tătaru (Hg.) unter Mitarbeit von Ruth Fabritius, Kornwestheim, 2004

Tatai-Baltă 2005 – Cornel Tatai-Baltă, *Reprezentarea Încoronării Fecioarei Maria în icoanele pe sticlă*, în *Annales Universitatis Apulensis*, series *Historica*, 9/I, 2005

Tatai-Baltă 2007 – Cornel Tatai-Baltă, *Ipostaze cultural-artistice*, Editura Altip, Alba Iulia, 2007